

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Harmónia.

Budapest, január 24.

(X.) Az úgynevezett nagy üléseknek minden külső járuléka hiányzott a képviselőház mai üléséről. Nem volt zsufolt terem, nagy karzat; nem volt sem nagy beszéd, sem nagy botrány; a Ház nagy bajvivői nem mérték össze fegyvereiket; nem telítette meg a levegőt az az elektromos feszültség, amely szüli a szenvedelmek viharzását, a lelkesedés orkánját. Külső látszatra nagy esemény nem történt. Szerény külsőségekkel, nagyobb zaj nélkül, nevezetes dologgal indult meg mégis a kereskedelmi tárcza költségvetési vitája.

Szóhoz ma csupán az előadó jutott: *Makfalvay Géza*. Nem az első kapacitások közül való, de meghallgatják mindig és gyakran hallgatják szívesen. Azt pedig, amit ma mondott, mindenki szívesen hallgatta. Érdekes jelenség már magában véve az is, hogy éppen *Makfalvay Géza* ült az előadói székre a kereskedelmi tárcza tárgyalásához. *Makfalvay az agrárius tábor híve*, még pedig ennek a tábornak nem is utolsó katonája. Régi, szoros politikai barátság fűzi gróf Károlyi Sándorhoz és a többiekhez, akik az agrárius tábor élén haladnak. Ennek az agrárius tábornak egyik alvezére lett hát ma a kereskedelmi és ipari politika szószólójává, még pedig meglehangú, lelkes szószólójává. És onnan, az előadói székből is agráriusnak vallotta magát, nem tagadva meg előbbi elveit, de hirdelve, hogy erre az elvtagadásra nem is volt szüksége a végből, hogy az ipari és kereskedelmi érdekek szószólója lehessen. Ezeknek az érdekeknek a támogatása nagyon konvenial a mezőgazdasági érdekek felkarolására irányuló törekvéseknek. A földmivelő osztály javát nem a többi gazdasági osztály kárával akarják ők, az agráriusok.

Ez már helyes beszéd. Ezt szívesen halljuk mindenkítől, különös örömmel pedig arról a részről, a honnan örvendetes meglepetésszámba megy. Hiszen ilyenformán valamennyien egyet akarunk, az eddigi ellentéteket pedig valami ferecítés szülhet. Hiszen ha ilyen a magyar agrárizmus, akkor agráriusok vagyunk mindnyájan, s azonképpen bátran vállalhatja magát merkantilistának a mezőgazdasági érdekek minden szóvivője, nemcsak *Makfalvay Géza*, a kereskedelmi költségvetés előadója. Mert a magyar kereskedelmi és ipari érdekek képviselői sohasem voltak elleneséges indulattal a mezőgazdasági érdekek ellen; sőt minden jogos mezőgazdasági érdek buzgó elismerésre és támogatásra talált az ipari és kereskedelmi érdekkörök részéről. Csak a kereskedelmi és iparkamarák múlt évi jelentéseire hivatkozunk. Valamennyi azzal kezdődött, hogy a kereskedelem és ipar sanyaru helyzetének a rossz mezőgazdasági viszonyok a főokai. Az igaz, hogy csaknem valamennyi panaszkodott bizonyos kereskedelmellenes tendenciák miatt, amelyek itt-ott az agrárius törekvések nyomában léptek fel. Nem kutatjuk most már, hogy ezekben a panaszokban, amelyek az illető érdekeltségek véleményét hiven tükrözték vissza, volt-e objektív igazság is akkora, mint szubjektív igazság. Még ha volt is, meglepedéssel vesszük tudomásul, hogy most már hasonló panaszra nincsen ok. Hol itt, hol ott hangzik fel újabb egy-egy szimpatikus szó agrárius körökből az ipari és kereskedelmi érdekek mellett. Ma pedig a törvényhozás termében, a nemzet színe előtt hallottunk meleg és vonzó valómást arról, hogy a magyar agrárizmus nem kíván egyoldalú osztályérdekeket istápolni, nem keresi az osztályharcot, hanem a békés harmóniát, nem kíván igazságtalan kedvezést, csak azt az igazságos részt követeli, amely

megilleti, s amelyet tőle senkisésem akar megtagadni. Ha ez így van, akkor nincs közöttünk különbség. Ha a magyar agrárizmus csak a nevet vette föl a német agráriusok mozgalmának, nem egyuttal gyűlöletes politikai tartalmát is; ha az agrárizmus csak a földmivelés érdekeinek a felkarolását jelenti, nem pedig az ipar és kereskedelem letiprására törekvő reakciót is; ha a mezőgazdasági érdekek zászlaja alatt nem akar társadalmi osztályuralmat felidézni; ha a saját jogos érdekei mellett nem követel osztracizmust minden más érdek ellen: akkor agrárius Magyarországon minden nemzetgazda és minden politikus. Zárjuk le hát az utolsó aktáját is az áldatlan félreértésnek és egyesüljünk a gazdasági érdekek harmónikus, egyenletes istápolására.

A békének és harmóniának ez a lelkes hirdetése nagyon szép és alkalmas megnyitója volt a kereskedelmi vitának. Nagyon értékes bátorítás az, amely a kereskedelmi miniszter felé az agrárius táborból hangzik, s amely meggyőzhető arról, hogy Magyarország közvéleményének nincsen olyan árnyalata, amely ellensége volna egy rendszeres, öntudatos, erős iparpolitikanak. Készségesen elismerjük, hogy a miniszter sok jót akart és sok jót tett eddig is. De cselekvése ezentul, úgy hiszszük, szabadabb, fesztelenebb lehet, meggyőződve arról, hogy, ha mi jót az ipar és kereskedelem érdekében cselekszünk, azt a gazdasági élet egyéb tényezői is osztatlan helyesléssel fogadják és nem kell attól tartania, hogy akár gazdasági féltékenységgel, akár gazdasági jelszavak mögé bujtatók politikai törekvésekkel fogja magát szemközt találni. Bátrabban mozoghat, akinek nem kell gáncsvetéstől félnie.

Előre tehát az iparfejlesztés útján, amelyet Hegedűs Sándor kormányralépésekor

TÁRCA.

Az én első impreszárióm.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: *Verdi*.

1833-ban *Milanóban* egy zenekedvelő-egyesület működött, amely kitűnő elemekből állt. Karmestere *Masini* volt, nem valami különös zenei kapacitás, de végtelenül türelmes ember, amilyenre már eleve rászorulnak a dilettánsok. A *Teatro Filodrammatico*ban *Haydn*: *Teremtésére* készülték és *Lavigna*, az én kedves tanárom felszólítására jómagam is részt vettem a próbákban.

Senki emberfia nem törődött a cingár legénykével, aki szerényen húzódott meg egy szegletben. A próbákat három karmester vezette: *Perelli*, *Bonoldi* és *Almasio*, — és a „véletlen” úgy akarta, hogy egy szép napon mind a három lemaradt a próbáról. A személyzet már türelmetlenkedett. *Masini* maestro, aki nem vállalhatta magára a zongora-kisérletet, felém fordult: — Atvénne a kíséretet? Nekem elég az egyszerű bass-kiséret.

Ebből a megjegyzésből láttam, hogy nem igen bizakodik tehetségemben. A zongorához siettem és a zenekedvelők gunyosan mosolyogtak...

A próba megkezdődött: a renekmű isteni szépsége egészen elragadott, orám égni kezdett. Nem elégedtem meg azzal, hogy csak balkezemmel kísérjek, jobbom önkéntelenül emelkedett és egész szabályszerűen vezetem a *Teremtés* dirigálásit. Sikerem hatalmas volt és váratlan. A próba után csak úgy öznöltek felém a gratulánsok, — köztük a két nemes gróf: *Belgiojoso* *Pompés* és *Borromeo* *Renato*. Most már véglegesen rámbizták a hangverseny legfelsőbb vezetését és az előadás

oly sikerrel járt, hogy néhány nap múlva a nemesi kaszinóban *Rainer főherceg* és neje, valamint az egész arisztokrácia jelenlétében meg kellett ismételnem.

Masini maestro pedig jövőt jósolt nekem és azzal az ajánlattal keresett föl, komponáljak az ő igazgatása alatt álló *Teatro Filodrammatico* számára dalművet *Solera* költenek *Oberto di San Bonifacio* című szövegére. Első dalművem!

Örömmel fogtam hozzá és visszatértem *Bussetoba*, ahol organista voltam.

Három évig maradtam *Bussetoban*, — és ekkorára elkészítettem operámmal. A teljes zenekari partitúrával utaztam *Milanóba*, — a szülő-, kar- és zenekari kótákat magam másoltam. De megkezdődtek a nehézségek. *Masini* már nem volt a *Teatro Filodrammatico* igazgatója és szinte lehetetlennek látszott, hogy művem szíre kerüljön. Találkoztam *Masini*val és elpanaszoltam neki bajomat...

— Minden lehető el fogok követni, — vigasztalt régi jóakaróm, — hogy műve a *Scalaban* a *Fio Istituto* (nyugdíjintézet) javára szíre kerüljön. Gróf *Borromeo* és *Paselli* ügyvéd segítségemre lesz.

Barátaim egyesült támogatása mellett végre sikerült és dalművem premiérét 1839. tavaszára tüzték ki, a mi rám nézve kettős előnnyel járt: először is, hogy művem a nyugdíjintézet javára adják először a *Scalaban*, másodsor pedig, hogy renekvüléri erők támogatnak és pedig *Stropponi* (szoprán), *Moriani* (tenor), *Ronconi* (bariton) és *Marini* (basszus).

A szerepeket kiosztották és a próbák megkezdődtek... akkor *Moriani* betegsége veti árnyba. Előadásra gondolni se lehet! Már azzal a tervvel jártam, hogy visszatérek *Bussetoba*, amikor egy szép napon betör hozzám a *Scala* gorbomóságáról híres igazgatósági szolgálja:

— Maga az a parmai maestro, aki a *Fio*

*Istituto*nak operát akar irni? Maga az? Hát jöjjön, — 1^ogton, — hivatja az impreszárió...

— Lehetséges...

— Tán jönne már, vagy mi? ... Oda siettünk.

Morelli Bertalan volt akkor a *Scala* impreszáriója. Minden teketória nélkül kijelentette, hogy hajlandó a jövő stagionében művemet előadni az alatt a feltétel alatt, ha a szöveget a rendelkezésére álló erőkhöz képest megváltoztatom. *Pompás* egy ajánlat! Ifju voltam, ismeretlen, — senki, és ime, akadtam impreszárióra, aki műveimet előadhatja, a nélkül, hogy tölem pénzáldozatokat várna; egyébiránt várhatna is!

Morelli magára vállalta a kiállítás költségeket is és abban állapotunk meg, hogy egyenlő részben osztozunk, ha művem az előadás után kiadóra akad. Nagyon szép ajánlat volt ez akkor a kezdőnek! Megjegyzem, hogy operámat rögtön az eléggé sikeres premiér után *Ricordi* Giovanni kétezer lirát vette meg.

Oberto di San Bonifacio 1839. november 17-én került először szíre a milanoi *Scalaban*. Sikere nem volt tünenyes, de rám nézve mindenesetre biztató. A dalmű különben sokkal több előadást ért meg, mintsem *Morelli* reménylente, aki ennek következtében meg is hosszabbította a stagionet.

Morelli ekkor új ajánlattal keresett föl, amely azokban a régen lezajlott napokban rám nézve föltöbblet megfizetésű és előnyös volt. Szerződésel kínálta meg, melynek értelmében három dalmű megírására köteleztem magamat a milanoi *Scala* és a bécsi császári *Operaház* számára. Az egyes dalműveket nyolc-nyolc hónapi időközben kellett szállítanom.

Morelli mind a két színháznak az impreszáriója volt. Minden operáért négyezer lirát kellett kapnom; a tiszta nyereségből pedig, amely a partitúrának a premiér után való eladásából kerül ki, egyenlően kellett osztozunk. Elfogadtam az aján-

politikája legfőbb irányának vallott. Ebben a tevékenységében csak egy szempontot akarunk figyelmébe ajánlani. A magyar iparpolitikának kettős feladata van. Egyrészt ipari termelésünk hézagait kell betölteni hiányzó iparágak meghonosításával, másrészt a meglévő, de istápolásra szoruló iparágakat is fel kell karolni. A miniszter, aki eddig sem feledkezett meg erről a kettős kötelességről, bizonyára ezentel sem fogja szem elől téveszteni egyik részét sem. Végzetes hiba volna, ha az állam azalatt, míg áldozatokkal igyekszik meghonosítani új iparágakat, veszni engedné azt, ami már megvan, vagy éppen gyöngítene is azzal, hogy konkurenciát hoz a nyakára. Ez a veszedelem nagyon közel van mindig, ha ipartelepeknek állami támogatással való létesítéséről van szó. Tetszetős ajánlatok, tervezetések zátonyait kell az iparfejlesztő államférfiúnak kikérülnie. Hogy Hegedüs Sándor ezeket a zátonyokat ki fogja kerülni, arra biztosíték az a törvény, amely a múlt év elején az ő alkotásaként lépett életbe, s amely az iparnak adandó állami kedvezményeiről szól. Ennek a törvénynek, mikor még javaslat volt, világosan fejezte ki a tendenciáját a hozzá csatolt megokolás, amely az állami eszközökkel való iparfejlesztés egyik alapelveként mondotta ki, hogy „a meglévő ipart meg kell védeni újonnan keletkező iparokkal szemben; vagyis addig, míg valamely iparág meg nem erősödött, nem szabad annak mesterseges uton versenyt támasztani.”

Helyesen vannak megjelölve az állam iparfejlesztő politikájának a körvonalai ebben a törvényben. Ennek a politikának sarkalatos elve az, amelyet a megokolás idézett része felállít. Ettől az alapeltől nem térhet el az iparfejlesztő politika sem e törvény alkalmazásán belül, sem azon kívül. Ez a törvény ugyanis csak irányt jelöl és csak körvonalaikat mutat. Az, amit állami kedvezmények címén nyújt, inkább buzdítás, mint valóságos támogatás. A körvonalaik betöltése, a valóságos, pénzügyi és pénzügyi képviselő támogatás a miniszter diszkreciójára van bízva.

A miniszter ezt a jogát másképpen nem gyakorolhatja, mint olyan módon, amely harmóniában van az ő törvényében megjelölt elvekkel. A körvonalaikat nem lehet megtölteni idegen tartalommal. Az az iparpolitika, amelyet ennek a törvénynek a szerzője követ, nem jöhet ellentétbe ennek a törvénynek a

szellemével. Ezt a törvényt mi jónak tartjuk és ezért vagyunk bizalommal Hegedüs Sándornak további iparfejlesztő tevékenysége iránt.

Az iparpolitikában is, mint mindenben, nagyon fontos a harmónia. Az a harmónia, amelyet ma egy agrárius az előadói székéből hirdetett, külső összhang a gazdaságpolitika különböző ágai között. Egész gazdaságpolitikánk csak úgy lesz eredményes és gyümölcsöző, ha egyes ágaiban is meglesz a belső harmónia. A harmónia jegyében megindult kereskedelmi vitát az ellentétek elsimulásának, a lelkek egybeforradásának biztató tünetül üdvözli a közvélemény.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 24.

A hossza nyult belügyi vita ma végre befejeződött, de ma se mindjárt, sőt az apró-cseprő felszólalások olyan garnadával voltak, hogy éppen csak egy félóráska maradt. Meglehetett még kezdeni a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalását.

Az utolsó napon a rendőrség volt a legérdekesebb téma. Pichler Győző sok szeretettel, buzgósággal és nála szinte szokatlan tárgyilagossággal szót a rendőrség erényeiről és bajairól. El is érte vele, hogy Széll Kálmán miniszterelnök minden irányban előzékenyen nyugtatta meg s mert Pichler melancholikusan olyat is emlegetett, hogy ez talán az utolsó alkalom képviselői minőségében, mikor e témáról beszélhet, a miniszterelnök azt is szemébe mondta:

— Sajnálom, ha ez volna a képviselő ur hattudala.

De meg kell adni, hogy ez a vita a rendőrségről nem volt fölösleges. Már utána kisebb jelentőségű dolgok következtek. A türendészeti kiadásoknál Óváry Ferenc türendészeti törvényt sürgetett, mire Széll Kálmán megígérte, hogy a kérdés foglalkozni fog. A hivatalos lap tételénél Komjáthy Béla a parlamentti beszédeknek a hivatalos lapban való közlését sürgette, amiről lehet beszélni, de a felszólaló kissé drasztikus okot is emlegetett, amit csak azért nem kell komolyan venni, mert érthető a Komjáthy egyéni fájdalma, hogy az ő egymást olyan szaporán követő beszédeiből mindig csak kivonatot s nem is valami bőséges kivonatot közölnek a lapok. Magát a kérését Rákay László megtoldotta azzal, hogy a delegáció és a horvát tartománygyűlés vitáit is hitelesen közöljék le.

hagyott. Minden kísérletem, hogy pénzhez jussak, kudarcot vallott. Kétségbe estem.

Hü feleségem látta lelki küzdelmemet; nem szólt semmit... felvette a kalapját s valami kifogással elment hazulról. Néhány óra múlva visszajött és örömtől sugárzó arcával ötven tallért tett le az asztalra.

— Honnan vetted ezt a pénzt? — kérdeztem.

— Honnan? — felelte ő és zavarodott lett. Végül hosszas vonakodás után bevallotta az igazat. Kevés ékszerem a zalogházból vitte.

Nagyon megindított a dolog, úgy, hogy hü Margheritám melegen a szivemre öleltem és kezét ezer esőkök halmoztam el.

Néhány nappal később abban a helyzetben voltam, hogy összes ékszereit hazahozhattam. Kötő szerződés volt a zsemben, amelyre akárki is szívesen előlegezett egy kis pénzeszköt.

Az ég azonban úgy akarta ekkor, hogy nagy megpróbáltatáson essem át.

Legnagyobbik gyermekem hirtelen megbetegedett.

Az orvosok ki-s bejártak! Egyik se tudta teljes bizonyossággal megmondani, hogy mi baja a gyermeknek. A szegény kicsike a legerősebb lábán szenvedett és egy napon anyja karjai között fiatal élete véget ért.

Alig mulik el néhány nap, megbetegszik a leánykám is...

Ezt a kínemet is elragadta az irgalmatlan kaszás!!

És újra jött a fájdalom, még akadt csapás, amit el kellett viselnem!!

1840. június 19-én a harmadik koporsót viszik ki a házamból!!

Egyedül vagyok! Egyedül! Egészen egyedül!

Néhány hét alatt örökre elveszítettem legdrágább tereméseimet ezen a világon!!!

Ebben a borzalmas állapotban hangszereimhez kellett tűnöm, hogy komponáljak, mivel szer-

Széll Kálmán miniszterelnök finaciális szempontból tette függővé az óhajítás teljesítését.

S ezzel a belügyi vita befejeződött. Lelkes, meleg élnzés jutalmazta a miniszterelnököt, aki e hosszú vitában minden beszédnek figyelmes hallgatója s minden aggodalomnak előzékeny eloszlátója tudott lenni.

Meg is mondta neki Gajári Odón, az előadó:

— Kegyelmes uram, nincs melletted szerepe az előadónak, nincs dolga a többségnek. Mindenre megfelelsz magad, mindenért helyt állasz magad és mindenhez értesz magad. Valóságos enciklopédiája vagy ressortodnak.

Plósz Sándor közbeavatott:

— Tévedés. Enciklopédiája valamennyi ressortnak. Megfelelne mind a kilenc miniszter helyett. Elbírná a vállán mind a kilenc tárcát.

De Széll Kálmán nevetve menekült a folyosóra.

— Apaga! Elég nekem a kettő is. Sok is talán.

Odabenn azalatt áttértek a kereskedelmi költségvetés megvitására. De erről egyelőre csak Mahfalvy Géza előadó beszélt, aki a szokásos ajánlason felül igen érdekesen nyilatkozott a gazdasági faktorok kontroverziájáról s általános tetszés közben hivatkozott annak jelentőségére, hogy agrárius létre elvállalta a kereskedelmi tárca előadó tisztét.

Az igazi vita holnap indul meg.

A képviselőház ülése január 24-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Plósz Sándor, Darányi Ignác, Cseh Ervin.

A belügyi tárca költségvetése.

Pichler Győző az államrendőrség tételéről szóval teszi a rendőrség visszaéléseit s hibáztatja, hogy a rendőrségnek az új bünyvadi perrendtartás értelmében még mindig oly nagy hatalma van a nyomozás körül. Ezután a rendőrségi tisztviselők sanyaru helyzetét teszi szóval s kéri a miniszterelnököt, szaporítsa a rendőrségi létszámot, mert a közbiztonsági állapotok bajai a csekély létszámnak és fizetésnek tudnók be.

Javítani kell a nyugdíjviszonyokat is olyformán, hogy a teljes nyugdíjjogosultság ideje 40 évről 30-ra szállítandó le. Szólt statisztikailag bebizonyítja, hogy 30 évnél csak egy ember szolgált eddig a többi idő előtt rokkant lett. Németországban 25 év a nyugdíjjogosultság ideje, de például Heszzenben 10 év. Igaz, hogy itt a munkások rendszeresen lebunkózzák a rendőrt. (Derülttség.) Felhívja az igazságügyi és a belügyminisztert, hogy a helyzeten sürgősen javítást eszközöljenek.

Szülékség volna kimutatni, hogy hány rovt multu évben lakik a főváros környékén. Mert ezek

zödésemet minden áron be kellett tartanom. Ebben a rettenetes lelkiállapotban, ezekben a borzasztó lelki viharokban — óh mily gunyja a sorsnak — vig operát kellett írnom.

Un giorno di Regno (király egy napig) — ez volt a mű — 1840. szeptember 5-iken került színre a milánói Scalában és nem tetszett senkinek sem. Ennek egyrészt a zene, másrészt a szereposztás volt az oka.

Tört szívvél fogtam hozzá ennek a dalműnek a megkomponálásához. — tört szívvél vándorogtam ki a színházból!

Hiába vártam vizsgálatát a művészettől és azért elhatároztam: soha többé! Lemondok a babérokról és kértem Morellt, oldanát föl szerződésemet. Magához hívattott.

— Szeszélyes egy fü vagy! — kiáltott rám.

— Bizalmam a te zsenidben semmim megretirálni, mert egyszer egy operának nem volt meg a várt sikere! Otobaság. Te gyerek, te!

Hajthatatlan maradtam. Morelli pedig végre is visszaadta a szerződést.

— Kedves Verdí, vélté ő, én nem kényszeríthetek téged a komponálásra; ismétlem még egyszer, hogy te vagy az egyetlen zeneszerzőnk között, akibe bizalmam, teljes, határtalan bizalmam van. Ki tudja, egy szép napon nem határozod-e el magadat ismét arra, hogy újból tollat vegy a kezbedbe!... Teljesen elég, ha minden stagione kezdeté előtt két hónappal értesítesz engem, és én ígéretet teszek arra, hogy operád színre kerül.

Órökösen elhalt kedveseimre gondolva, nagyon gyakran elgyeltem mintegy álomban Milanó utadán. Egy este utam a Galleria Cristoforison vitt keresztül; minden terv nélkül sétáltam, a nélkül, hogy a járókelőkre figyeltem volna, egyszer csak meglehetősen hevesen összeütköztem egy úrral, aki a korzóról jött. Az összeütközés kellemetlenül erős volt, az az úr épp káromkodásba akart ki-

latot. Morelli Bécsbe való elutazása előtt egy szövegkönyvnek a tervezetét adta át nekem, amelyet Rossinál, a költőnél rendelt meg.

Kevéssel elutazása után el is hozta Rossi a szövegkönyvet, amelynek *Il Proseritto* (A száműzött) volt a címe. Ez a libretto nem igen volt az inyemre, azért nem is fogtam hozzá a megzenésítéséhez. Morelli 1840. január első napjaiban Bécsből visszajött Milanóba és kijelentette, hogy neki az öszre okvetlenül szüksége van egy vig operára. „Legfelsőbb óhajításra” kellett neki így a repertoárt berendezni és ugyanezak nagy buzgósággal látott neki, hogy valami jó szövegkönyvet hajszoljon fel a számomra.

Először a vig operát, aztán a tragikusát kellett megírnom.

Egész könyvtárra való szövegkönyvet olvastam el. Olvastam, olvastam, egyre csak olvastam... egyetlen szövegkönyvvel sem voltam megelégedve. Végre a sok rossz librettó közül kiválasztottam egyet, amely a legkevesbé tetszett rossznak, címe *Il finto Stanislau* (A hamis Szaniszló) volt, majd *Un giorno di Regno* (Király egy napig) lett.

Akkoriban egy kis házban laktam a Porta Ficinése környékén — a családommal, a feleségem, Margherita Borezzi és két gyermekem volt nálam.

Mivel az én Morelli barátom ugyanezak sürgette azt a vig operát, rögtön bele akartam fogni a komponálásba, de ekkor izületi csuszban hirtelen megbetegedtem.

Hetekig kellett feküdnöm, borzasztó fájdalmamban a fogamat összeszorítva. Erős szervezeten sok szenvedés után győzedelmeskedett a betegségem, lassankint visszanyertem erőmet. Akkor hirtelen eszembe jut, hogy lakásunk bérlete harmadnapra lejárt!

Akkoriban ötven tallér nem volt ugyan valami nagy összeg reám nézve, de ebben a kritikus pillanában még sem volt meg. Morelli cserben

Kossuthfalván, Kispesten, Erzsébetfalván helyezkedtek el. Ezek a községek bünténykékké alakultak át és veszélyeztetik a főváros közbiztonságát mindaddig, amíg közigazgatásilag nem csatlóznak azok a fővároshoz. Szól a bérköcsik rendszabályairól s nem tartja érdekeltnek, hogy a kétlovas-bérköcsik egyre fognak, az egylovások ellenben folyvást szaporodnak. A gazdasági helyzetet van ez összefüggésben. Nem volna-e célszerű, ha a kormány behozná a taxamétert. A taxaméter-pípyár helyett is sokkal célszerűbb volna, ha taxaméter-gyárat létesítenének. Kéri a belügyminisztert, tegyen már valamit a vízművek ügyében is, mert türelmetlen a minduntalan előforduló víz-katasztrófa, türelmetlen az, hogy például most sincs ivóvíze a fővárosnak s ami van, az ihatatlan.

Ráter a budapesti közúti villamos-vasutnál volt sztrájk ügyére. A villamos-vasut a sztrájk alkalmával tanulatlan embereket vett fel kocsiszíneknek. Ezeknek az ügyetlenkedése folytán egymást érték az elgázolások. A rendőrség, amely a közbiztonságra felügyel, közbelepett: vagy alkalmazza a váltalat arra való kitanított embereket, vagy beszüntíti a forgalmat.

Ez szükséges volt a személybiztonság szempontjából és mi történt; a főváros nekirontott a rendőrségnek: hogy mert intézkedni, hogy mert a főváros hatáskörébe belevágni. Igaza volt a rendőrségnek, igaza volt a főváros hatóságának s éppen az a baj, hogy egy nagy kérdésben két-három fórumnak is igaza lehet olyankor, amikor mind a két vagy mind a három elfoglalt álláspont homlokegyenest ellenkezik egymással.

Szóll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! (Halljuk!) A t. képviselő ur ezen előadásában a fővárosi államrendőrségnek igen sok kérdésre kiterjeszkedik és én nagy érdeklődéssel hallgattam előadását, melyet ő — és én csak sajnálom — az államrendőrség felett mondott határozatának nevezett el (Derűtlenség), mert, ha a t. képviselő ur ilyen objektív és minden animozitással nélkül tárgyalja kérdéseket, amint talán nem mindig történt részéről, akkor én az ő beszédeit igen szívesen halgatom és igen szívesen adok fölém teltetőleg felvilágosítást. A t. képviselő ur először is azt mondja, hogy túl van terhelve a rendőrség munkájával, mert a büntügyi előnyomozásokat rá bízta a törvény és erre nem bír elég hivatalokkal, elég erővel, az ügyek elmaradnak, sok a restancia. A büntvádi eljárásról szóló törvény a közigazgatási tisztviselőket bízta meg az előnyomozás teljesítésével és azt hiszem, hogy helyesen tette; az igazságszolgáltatás érdekében minden irányban indokolt és helyes intézkedés volt ez. A kormány, én, mint belügyminiszter és az igazságügyminiszter ur abban a nézetben vagyunk, hogy ezt a lépést, mely előre történt és előbbre vitte a mi állapotainkat (Helyesítés jobbjelől.) és amely minden irányban megfelel a helyes igazságszolgáltatás és a liberális fellegás igényeinek, mi helyesnek tartjuk ezt a rendszert, ímre akarjuk tartani, ezen változtatni nem kívánunk. Be is vált ez a rendszer a maga egészében. Hogy azonban most, mikor életbe lépett, az átmeneti idejében bizonyos inkonvenienckiák előfordultak és talán nagyobb mértékben a fővárosban, mint kint, ezt nem lehet tagadni, de ugy az igazságügyminiszter ur, mint mi, azon vagyunk, hogy ezt kölcsönösen és egybekeletve, egybelegő kézzel lehetőleg elsimítsuk és a létező bajokon segítsünk. Az a többség, amely ezen a címen előáll, szintén nem mutatkozik olyan szertelennek, mint amintől féltünk. Altalában azt hisszük, hogy ha az átmenetnek első stádiumán túl

leszünk és belejövünk a rendes kerékvágásba, kölcsönös együttműködéssel nagyobb nehézség nélkül fogunk a dolgokon segíthetünk.

Ami már most a személyzet-szaporítás kérdését illeti, a t. képviselő ur igen sok és helyesen felhasznált adatot mondott el, aminek beszerzését — igen szívesen elismerem — nagy szorgalommal teljesítette; magam is tudok róla, hol járt információkért, helyesen is tette, mindig nyitva áll az útja és meg van adva a mód minden képviselőnek, hogy a hivatalokban információkat szerezhessek közérdeklő kérdésekben. (Általános élelnek helyesítés és tetszés.) En e tekintetben teljesen liberális felfogással bírok. (Élelnek tetszés.) Nem tiltom meg egyetleneget tisztviselőnek sem a felvilágosítás adását, ha képviselőik közérdekben, bármilyen információkat kérnek. (Általános élelnek helyesítés és tetszés.) Ez természetesen nem egyes adminisztratív ügyekre vonatkozik, hanem általános természetű kérdésekre (Helyesítés.) s ha ezek alapján azután a képviselő urak itt szóba hoznak valamely kérdést és azt azután kellőképpen felderítjük, ez csak a közügy érdekében áll. (Általános helyesítés.)

Mert én nem úgy fogom fel a költségvetésnek tárgyalását, soha sem fogtam fel úgy, sőt az egymás-közti viszonyt sem, hogy mi itt arra valók vagyunk, hogy mindig minden kérdésben szemben álljunk és mindig küzködjünk egymással. (Helyesítés és tetszés.) Nem; vannak ütközési pontok, vannak nagy csaták, melyekben az elvek jönnek szóba, vannak ellentétes álláspontok, midőn nagy kérdések körül kell a csatát megvívni és itt én vagyok az, — talán méltán hivatkozhatom erre — ki ezeket a csatákat nem kerülöm, sőt szeretem, de redukálni kell ezeket azokra a nagy kérdésekre, az elvi ellentétekre. (Általános helyesítés.)

Ahol azonban arról van szó, hogy keressük az igazat, hogy keressük, miképp lehet javítani az ország közállapotain (Általános élelnek helyesítés), ott én soha sem zárkózom el a nyugodt, a higgadt, a kölcsönösen előlékeny tárgyalástól. (Általános élelnek helyesítés.) Ugy van! Ugy van! Ebből a szellemből indulva ki, helyeslem a képviselő ur eljárását, hogy információt szerez magának; meg is mondtam az illetőknek, hogy mindent adjanak a képviselő urnak rendelkezésére. (Helyesítés és tetszés.)

Hanem a t. képviselő urnak arra bátorítkodom figyelmeztetni, hogy a személyzet-szaporítás mégis valamivel nagyobb; nemcsak három fogalmazzóval adtam a fővárosi rendőrségnek többet, hanem szaporítottam a létszámot három fogalmazzóval, három segédfogalmazzóval, három hivatalossal, öt detektívvél, 12 kézbesítővel és két hivataloszóval, mind új állásokkal. Megengedem, hogy ez nem elég, de most átmenetben vagyunk s amikor ezt a költségvetést lezartam, azzal aztám le, hogy, ha ebben az esztendőben, mint átmeneti esztendőben, feltétlenül szükségessé válik az előnyomozati nagy halmazott munkák gyors bevezetésére bizonyos személyzet-szaporítás, én nem fogok töle elzárkózni s a magam felelősségére megteszem, tudom, hogy az átmeneti nehézségek tekintetbevételeivel a törvényhozás annak idején nekem az indemnitást megadja. (Helyesítés.) Így talán segíthetünk kölcsönös jóakarattal azokon a restanciákon, amelyeket a t. képviselő ur feleltett. (Helyesítés.)

Az igazságügyminiszter is azon lesz és oly utasításokat fog kiadni az ügyészségnek, hogy ne mindent és csak a szükséges mértékig vagy ne túlságosan hosszú ideig hagyjanak ott, hanem a vizsgálóbíró is vegye át a maga szerepét, mikor az igazságszolgáltatás érdekében megválasztás mellett abba lehet és az előnyomozást kivetheti a közigazgatási tisztviselő kezéből.

Az a 4600 szám, melyről a képviselő ur megemlékezett, mondván, hogy annyi esik egy rendőrtisztviselőre, az kétségtelenül nagy, de csak pár százal több, mint volt azelőtt, az irnokokat beleértve. De méltóztassék felvenni, hogy abban igen sok a lappália, a csekély munkát igénylő dolog, mint tanurenedés, a tanu újból való behívása s ilyenféle időzés és így nem oly szertelen — nem mondom, hogy nem nagy, de nem oly szertelen — szám az amint első tekintetre látszik. Ami a 6000 darab restanciát illeti az igen nagy, segíteni kell rajta. Hanem, ha összehasonlítva a képviselő ur az előző évvel, nemcsak azért nagy az, mert ennyivel kevesebbet tudtak feldolgozni, hanem azért is nagy, mert alaposan dolgoznak.

A dolgok elhúzódnak némelyi dolgot nem lehet olyan hamar elintézni; ami decemberben megindul, azt nem lehet mindjárt decemberben elvégezni hanem az ájtún januárba, a körülményes, alapos és hosszabb ideig tartó vizsgálat olytán.

Magam is azt mondom — és csak elismeréssel fogadom a képviselő ur tejegetésének ezt a részét — hogy a rendőrtisztviselő különös méltányos elbánást érdemel a kormány részéről és a törvényhozás részéről, mert az ő feladatai súlyosak, nehezek, a szolgálata sokkal nehezebb, mint más tisztviselőé és az ilyen erőteltet szolgáltat koptat. Tudom, hogy mit tesz ez a koptatás; magam is olyanfajta szolgáltatásban vagyok, amely erősen koptat. (Derűtlenség.) Én tudom, mit tesz az. Tehát megengedem: méltányos, igazságos, sőt benignus elbánást követel a rendőrtisztviselő. Azért lehet az is, hogy van abban valami, a mit a képviselő ur mond, hogy a rendőrtisztviselőnél hosszú az a negyven év, amelyet a teljes penziójogosultságnak megszerzésére a törvény előír; lehet, hogy ezen is kell segíteni. De abban nincs igaza a t. képviselő urnak, hogy minden más tisztviselőnél a harmadik év adja meg a jogosultságot. Csak a tanárnál adja meg, a többinél pedig a negyven év van megállapítva. De megengedem, hogy megfontolásra érdemes az a kérdés, hogy a nyugdíj-jogosultság tekintetében a rendőrtisztviselőnél egy bizonyos kedvezményes kivételt ne statuáljon-e a törvényhozás. (Általános helyesítés.)

Azt kérdezi a t. képviselő ur: tudom-e azt, hogy most a csavargók, az e fajta népség, esőselelék és gyanus egyének gyűlöhelyül Kispeket, Kossuthfalvát, Erzsébetfalvát választják? Minden fővárosnál és nagyvárosnál ugy van az, hogy a kültelekre és a kültekeken túl a szomszéd területeken húzódnak meg az ilyen existenciát. Bizonyos, hogy a csavargók nem járnak a Váci-utcán.

Pichler Győző: Ott is járnak!

Szóll Kálmán miniszterelnök: Ezen a dolgon csak ugy lehet majd segíteni, hogyha azok a községek rendőrileg bekebelezetnek a fővárosba. Ez kétségtelenül fog majd segíteni a dolgot; megfontolási alá veszem majd a kérdést. Pénzkérdés egybíránt az egész. De az nem áll egészen, amit a t. képviselő ur mondott, hogy mikor a rendőrnymoz, vagy utána megy valakinek Kispestig, Kispest előtt aztán megáll és ott szabadra hagyja. Ez nem áll, hiszen annak a rendőrnök joga van a törvény értelmében utána menni és üldözni az ő saját területén és rajonján túl is.

A képviselő ur felhozta a rendőri nyilvántartás és a bejelentés kérdését. Ez egy igen fontos ügy és igaza van a képviselő urnak, hogy azzal toglakozni kell és a preventív igazságszolgáltatás és a közbiztonsági állapotoknak preventív uton való javítása sürgősen igényli ennek a szolgáltatnak éber gondozását. Eppen most foglalkozom is egy ilyen kérdéssel és lehet, hogy arra nézve nemskora törvényjavaslat készül.

törni, — mikor hirtelen két régi barát ismert egymásra.

— Morelli!

— Verdi!

A váratlan találkozás jókedvűvé és beszédessé tett bennünket. Morelli mindenféle tréfás apróságokat mesélt, mire megérkeztünk a Scalaszinház igazgatási irodájába. Itt el akartam bocsuszni, de Morelli csak magával húzott be az irodájába.

— Tanácsot kell adnod, — mondotta. Neolainak megbízást adtam, hogy színházam számára operát írjon, de Neolainak nem igen volt kedve hozzá, mert nem tetszik neki a librettó. Nézd csak kedves Verdi, — folytatta Morelli, — itt a *Solera* szövegkönyvét. Elsőrangú librettó! Rendkívül szép, sőt remek. Hatásos drámai helyzetek, gyönyörű versek. Csakhogy ez a vastagnyaku maestro nem akar tudni s még csak beszélni sem akar róla. Azt mondja, hogy ez a mű éppenséggel nem alkalmas a színpadra. Az isten szerelmére, honnan vásárolják elő új librettót?

Zavarodból kisegithettek, — feleltem én, a *Proscritto* az én részemre irattad s amint tudod, egyetlen egy kótát sem írtam még meg. A librettót rendelkezésedre bocsátom.

— O bravo! Ez valódi szerencse! Bravo!

Morelli lehívatta Bassi urat, aki egy személyben költő, rendező, ügyelő, könyvtáros, — hadd keresse ő meg a könyvtárban a *Proscritto*-t. Bassi előhozta a librettót néhány pillanat múlva főnökének, aki ezalatt átlapozott egy más szövegkönyvet.

— Nézd csak, kedves Verdi, itt a *Solera* librettója. Remek tárgy, — vidd csak el magaddal és olvasd át.

Becsomagolta a szövegkönyvet, — remek szépen volt írva — egy hangjegyes papírdarabra, és én elvittem magammal.

Hazamenet leirhatatlan érzés vett rajtam erőt, mondhatnám melankólia. Hangosan vert a

szívem. Hazaérve pillantást vetettem a kéziratba. Elolvastam a verset:

Va pensiero, sull' ali dorate. (Szárnyat ölt fel lelkeim gondolatja).

Atolvastam a következő sorokat, amelyek nagyra méltó benyomást gyakoroltak reám, mert magam előtt látom a biblia parafrazisát, amelyet mindig szívesen vettem kézbe. Elolvastam egy részt, majd ismét egy másikat.

Igértem jut eszembe, hogy sohasem írok többé semmit; önmagamnak ura leszek... elteszem a kéziratot a fiókba... aludni megyek... igen... Nabukodonozor fejtembe szállt!... Nem tudok elaludni.

Es előveszem a kéziratot. Olvasom... Elolvastam először, másodszer, harmadszor, végig, míg a reggeli szürkület be nem köszönt a szobámba. Kivülről tudtam az egész szöveget.

Másnap visszaadom Morellinek a kéziratot, hű akarván maradni ahhoz az elhatározásomhoz, hogy többé soha komponáljak.

— Szép librettó, — ugyebár?

— Gyönyörű! — kiáltok fel.

— Hát komponáld meg! Komponáld, komponáld, komponáld... — Eszem ágában sincs, — hallani sem akarok róla... — Meg fogod komponálni! — bömböl Morelli és visszacsörög a felöltöm zsebébe a könyvet. Aztán vállon ragad és — ezt tessék szórol-szórol érteni — egy erőteljes lökéssel kidobott az ajtón. Az ajtó becsapódik, hallom, nyikorog a kulcs... Hogy vissza ne jöhessenek!

Mit tegyek?

Nabukodonozorral a zseben hazamentem. Ma ez a vers, holnap egy másik, most ez a kóta, majd ez az ensemble, ez a frázis, majd... így tovább... és művem egyre jobban érik meg bennem. Végre elkészül.

1841-ben történt. Fülkerestem Morellit:

— Nabukodonozor készen van és a Karnevál idején színez kerülhet.

Morelli roppantul megőrül, de lehetetlennek mondja, hogy a dalmü még ebben a szezonban színre kerüljön, mert a műsor hátr meg van állapítva.

— Ki van tüze — ugymond — többek között három neves szerzőnek egy-egy új dalmüve, — vakmerőség volna egy negyedik dalmüvel előállni, pláne egy fejlődő komponistáéval, akit ez a vakmerőség végzetes bajba sodorhatna. Mint jó barátja tanácsom, — várjunk tavaszig...

Határozottan lemondtam a további tárgyalásokról. Vagy színre kerülök a nagy szezonban, Karnevál idején, vagy egyáltalán nem.

Morelli engedett.

Még egyszer átnéztem a librettót és a harmadik felvonásban egy duettinóra akadtam, amely sehogy so tetszett nekem: mintha méltatlan volna a nagyszerű bibliai hangulathoz! Megbeszéltem a dolgot *Solera*-val, a szövegíróval; soká vitatkoztunk, míg végre engedett:

— Mit óhajtasz tehát a duett helyett?

Megkerestem a bibliaián Zachariás próféta szavait és kértem *Solera*-t, szedje verse. A poéta megígérte, de nem hagytam elmenni és ugyanazt a szisztémát alkalmaztam, amelyet annak idején Morelli velem szemben alkalmazott. Rázártam az ajtót:

— Innen el nem megy, mielőtt a verseket meg nem csináltad!

A helyzet nevetséges volt és veszedelmes. *Solera*, a hatalmas atléta, valóságos Herkules, elsápadt haragjában és ugyancsak könnyen bánhatott volna el a éingár mástróval. Végre elmosolygta magát és tizenöt pere múlva meg volt a prótecia versben.

1842. március 9-én került először színre *Nabukodonozor*...

Es én visszatértem a színpadhoz!

Általában nem akarom most elősorolni, hogy a rendőri ügyek keretében miféle intézkedéseket akarok legislatív uton tenni: mert nem tudom, hogy mizdat, ami most munka alatt áll a minisztériumban, ezen országgyűlés bejelezéig elő tudom-e majd készíteni oly módon, hogy azt már mint a rendőri törvényjavaslat alakjában idehozzam. De egy pár javaslatot akarok előterjeszteni.

Többek között az ország határszélén egy pár ponton éppen a kivándorlási kérdésnek szemmelátarása végett az államrendőrségnek szervezését. (Általános éntek helyeslés.) Így akarom a tolonc-ügy és esetleg a bejelentési ügy rendezését, akarom a cseleddügy rendezését törvényhozási intézkedés tárgyává tenni és más egy pár ilyen törvényhozási intézkedést készítek elő és valószínűleg javaslatot fogok ezek iránt előterjeszteni. (Helyeslés.)

Ami a Bertillon-rendszerrel illeti, amelyet a képviselő ur felemlített, azelőtt nem értem rá, de nem is volt alkalmam ilyen dolgokkal foglalkozni, de mióta belügyminiszter vagyok, nem mondom, hogy nagyon ráérnek, de kell foglalkoznom vele, tehát meg is teszem. Ezzel a Bertillon-rendszerrel úgy vagyok, hogy én szenvedélyes kérésig vagyok és igazat adok a képviselő urnak abban, amikor azt mondja, hogy egyik talévl sem egyezik a másikkal. Ezt a sajátosságát a természetnek igen sokszor, igen alapos vizsgálata tárgyává tettem. Nekem igen sok tarkalevelű és variegált levelű fám van és ha egy laikus embernek egy-egy ilyen fát megmutatok, amely már messziről mutatja az ő színompáját és színompájának változatosságát és figyelemzettem őt arra, hogy nézze meg ezen a fán százával, ezrével vagy talán százezerrel van levél, amelyek messziről egy-órman látszanak variegálnak, akár aurovariegálnak, akár argento-variegálnak és ha közelebről megnézi az ember, egyetlen egy sem hasonlít egymáshoz, ha százakat is vesz egymástulán a kezébe. De meg kell alaposan nézni. Hat úgy vagyok az emberekkel is. Azok a mérészek azt mutatják, hogy nincs két egyforma ember, de az eltérések oly szubtilisek és oly minimálisak, hogy csak nagyon alapos kötséggel jár, körülmeleg és okos ember kezében tudja ezt a vizsgálat megállapítani. Ezzel nem akarom eltilteni ezt a francia rendszert, amely a nyomozásoknál, nyilvántartásoknál és különösen az ilyen gyanus embereknek evidenciában tartásánál fontos, hanem csak rá akarom mutatni arra, hogy ez igen költséges és igen körültekintő, alapos és gondos vizsgálat mellett csak okos embereknek kezébe való rendszer. Be fogjuk-e hozni, nem-e, arról most nem nyilatkozom.

Általában csak azt mondom, hogy én a rendőri ügyek körül is azt az eljárást akarom követni, amint a multkor egyszer egyik képviselő urnak mondtam, aki a szememre vetette az ellenkezőt, hogy mennyire nincs igazságon, hogy én mindent relególok a nagy közigazgatási reformról. Nem én azokat a közigazgatási kérdéseket, amelyeket a létező rendszer keretében meg lehet oldani, egyenkint ide akarom hozni. Így az általános közigazgatás köréből ki akarom ragadni az egyszerűsítés kérdését. Így vagyok a rendőri kérdésekkel is. En ismerek addig a nagy munkáig, amely talán csak évek sora múlva fog idekerülni — ambar nagyon sürgős és a törvényhozásnak nagy gondja, elsőrendű kötelessége azt minél előbb megalkotni — meg azt az időt sem akarom elmulasztani, amely annak létesítéséig le fog folyni, hanem fel akarom azt használni arra, hogy egyes különösen sürgős dolgok kiszakítsa, már előbb törvényhozási intézkedés tárgyává tessenek, a többi közt a rendőrségi ügyekben is és hiszem, hogy egy pár törvényjavaslatot még ezen országgyűlés ideje alatt előterjeszhetek. (Helyeslés.)

Ami a t. képviselő ur a kétfogatu kocsiokról és a taxamétekről mond, hát hiszen ez talán még sem itten tárgyalandó és diszkussziólandó kérdés. Csak azt az egy megjegyzést teszem, hogy az a taxaméter nincsen még kipróbálva, nincsen mindenütt teljesen igazolva. Bécsben is csak kísérletet tesznek vele. Hogy ennek előállításra céljából gyárat kellene fölállítani, azt nem gondolom, mert hiszen, ha ez a rendszer elfogadtnak, akármielőbb gépgyár foglalkozhatik a taxaméter gyártásával. Ez tehát kérdés tárgyat nem képezi.

Ami az élelmiszerek hamisításáról és a rossz élelmiszerek ellenőrzéséről méltóztatott mondani, hogy az előjárások nem jarnak el helyesen; azután amit a vízvezetéknek névze méltóztatott mondani és épp úgy, — a mire tegnap nem feleltem, de most alkalmmam van arra is egy pár szóval kitérni — amit a péküzletekre és az azok körül mutatkozó vízszádításokra mondott a t. képviselő ur, ezeket névze az a megjegyzésem, hogy ezek első sorban a főváros kérdése. Amennyiben azonban azt látám, hogy a főváros a maga hatáskörében nem úgy jár el, mint a törvény előírja és amint a közérdek magával hozza és amint az ő végrehajtási és ellenőrzési kötelességei a közérdek és a főváros lakossága szempontjából azt reá rójják, igenis ügyelni fogok arra, hogy a főváros e részben is teljesítse kötelességeit. (Helyeslés.)

Ami a péküzletekre névze a t. képviselő ur felhozni szükségesnek tartott és amire névze tőlem nyilatkozatot akart provokálni, tessék elhinni a képviselő urnak, hogy azt a választ amelyet lehet, tőlem meg is kapja. (Halljuk! Halljuk!) En a becsületes és tisztességes munkásnak nemcsak barátja vagyok, hanem azt megvédni is kötelességem. (Helyeslés és tetszés.)

En, aki a munkát becsülöm és ismerem. — ismerem magamról, mert egész életemben munkás ember voltam a szellemi téren — megtudom becsülni a munkás embert aki fáradsággal és verejtékkel keresi meg a maga és családja kenyerét. (Általános helyeslés és tetszés.) Ha tehát azt látám, hogy visszaélésnek vannak alkalmilmen irányban és azok a munkások nem találják meg bajuknak orvoslását ott és azon az uton, amint a törvény előírja, hogy keres-

sék igazukat és ha azt venném észre, hogy ezeket a kérdéseket, egy kissé jobban bolenéves a dolgokba, nekem kell közbe vennem akár egyezes panaszokra, akár pedig általában felügyeleti jogomnál fogva, mindenestre ezt is figyelmem tárgyává fogom tenni. (Élénk helyeslés.)

A mi a toloncügyet illeti, a t. képviselő ur nem mondja ugyan, hogy eismérésrel van, mert hiszen azt mondja, hogy csak kötelességet teljesítettem, de konstatala hogy sok történt; ehhez én csak azt tehetem hozzá, hogy igenis, ezzel az ügyet még befeljezettek nem tartom és nem tartom elégségesnek és be ejezetteknek az e téren tett rendszabályokat. Csak a napokban foglalkoztam például a toloncozás és a bejelentés mikéntjéről vonatkozólag a belügyminisztériumban; egyébként az egész toloncügy rendezését a nyilvántartás és bejelentés kérdéseivel körülvé, rendezés tárgyává fogom tenni. (Helyeslés.)

Ezeket a megjegyzéseket tartottam szükségeseknek a kérdés megvitatása érdekében azokra az elismerem, tárgyilagosa és igazán érdekes fejtegetésekre, amelyekkel a t. képviselő ur ezeket az ügyeket itt előhozta. Hiszem, hogy a felvetett kérdések egynémelyikére, vagy talán valamennyire névze is sikerült a t. képviselő ur agyáljait összkötenem. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

(A tüzendészet.)

Óváry Ferenc a tüzoltóság tételénél kér szót. A törvényhozás már hat évvel ezelőt kétezer torintot preliminarát a tüzendészeti ügyekre, a tüzendészet országos ellenőrzésére. A mult évi budgetárgyalásnál felszólalt, tüzendészeti törvényeket sürgetett s a belügyminiszter ennek folytán tüzendészet vizsgálatot is tartatott az ország több részében. Ezek a vizsgálatok meglehetősen szomorú adatokat nyujtottak. Igen sok megévbén még azok a tüzoltószerkesz sincsenek beszerve, amelyeknek beszerzése rendeletek utján is meghagyottak. Ahol meg vannak ilyen eszközök, ott nem veselik a szerevénynek kellőképpen gondját. Tüzendészeti segélyalap sincs. Ezer és ezer adat bizonyítja, hogy a tüzendészeti ügy törvény utján való rendezése már mennyre halaszthatatlan. Kéri a belügyminisztert és a képviselőházat, gondoskodjék a bajok orvoslásáról.

Szell Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! A tüzendészet kérdéséről én már nyilatkoztam. Sőt t. képviselőhátsam maga is igazat fog nekem adni, ha arra hivatozom, hogy a mikor nálam voltak azok, kiket ez a kérdés érdekel, a tüzoltószövetség kiküldöttéi, körülmelegesen és kimerítően válaszoltam e tekintetben és megmondottam, hogy igen szivesen fogok foglalkozni abban az irányban: szükséges-e, lehet-e ezt a kérdést kiszakítva előzetes törvényhozási intézkedés tárgyává tenni. A kérdésnek nagyfontosságát elismerem, de olyan ám ez a kérdés, hogy, ha az ember mélyebben belehatol, akkor látja csak, hogy sok és nehéz kérdést kell ezzel kapcsolatban megoldani.

Bizonyos költséges apparátus felállítását kéri tőlem a képviselő ur, amelyre, igaz, bizonyos fedezetet a biztosító-társaságok járulékaiban jelölnek ki. Az eszme nem rossz, de olyan, amelyet nagyon meg kell gondolni; szóval, komplikált, nehéz és eléggé fontos kérdés, a mely részleteiben mindenestre a nagyon kényes kérdéseknek egész seregét veti föl. Foglalkozni fogok a kérdéssel, és egyékszem majd azt megoldásra jutatni. (Helyeslés jobboldalon.) De azt bátorodom megjegyezni, hogy, ha törvényvel rendezés is a kérdés, ha az executiv orgánumban különösen a közügyekben nincsen meg a kellő gond, éberség és felügyelet, akkor bizony szalmazakal alatt maradhat a feckendő továbbra is (Ugy van! jobboldalon), mert ez aztán az executiv orgánumnak, a főszolgabírának, a közigazgatási járási tisztviselőknak és az előjárásoknak kötelessége. (Ugy van! jobboldalon.) En a kérdést, t. Ház, fontosnak tartom gazdasági szempontból is, nem csak adminisztratív szempontból (Élénk helyeslés a jobboldalon), mert arról van szó, hogy az ország igen nagy vagyoni veszteségei megszüntettesenek. (Helyeslés jobboldalon.) A magam részéről igen szivesen foglalkozom e kérdéssel. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

(A hivatalos lap.)

Komjáthy Béla: A parlament működéséről az egész országot a legszélesebb rétegekben tájékoztatni kell. A napisajtó e feladatnak nem felel meg, mert a beszédek csak pártszempontból közli. Ez azonban nem elég. A miniszterelnök ur már tavaly megjegyezte, hogy a kérdést, amelynek elvből nem ellensége, tanulmányozni fogja, kéri, hogy miért nincs ez még mindig megoldva? Sürgős intézkedést kér e téren.

Szell Kálmán miniszterelnök: T. Ház! A t. képviselő ur maga is konstatalta és, gondolom, a t. Ház is emlékezik rá, hogy ebben a kérdésben nemcsak a pénzügyi bizottságban a mult évi költségvetés tárgyalása alkalmával, hanem már itt is nyilatkoztam. Magam is elismertem, hogy az a kivánság jogosultsággal bír, hogy autentikus hozzáve jelenék meg valahára az itt történeteknek, talán hozzatérnetőbb és kezelhetőbb módon, mint ahogy azt a hivatalos napló tartalmazza. Mert talán ez a három dolog az, amin segíteni kell és amin a t. képviselő ur is óhajt segíteni, hogy legyen a beszédeknek egész tartalma hozzáférhető, könnyebben kezelhető, autentikus és mindenki által gyorsan kapható. Ennek elvi jogosultságot elismerem, de hozzátettem, hogy az mégis csak pénzkérdés; de nem mondtam azt, hogy, ha meg lehet oldani aránylag nem nagy áldozattal, meg nem oldom Sőt — gondolom — a t. képviselő ur eddig is meggyőződött róla, hogy ilyen kijelentéseket mindig kellő óvatossággal és körültekintéssel tessék és soha sem hátsó gondolattal. (Ugy van!) Mert mindig megmondom egészen világosan, egyenesen, hogy mit tehetek és mit nem? Ha tehát a pénzügyi áldozat, vagyis ennek a kérdésnek többsége nem lesz szertelenül nagy, szivesem meg fogom a dolgot csinálni: mert ezt elvileg magam is

jogosnak tartom. Magam is sokszor vagyok abban a helyzetben, hogy ha el akarom velem hiteni valakit, hogy én azokat mondtam — nevéket nem említek — amiket egyik-másik lap reám fog, nem vezérekkelben, hanem abban a nagyon is szárazabregeben vagy kivonabban, úgy nekem mindig protestálom kellene az ellen. Nemcsak nem közlik a beszédemet hüiséges kivonabban és jól, hanem — nem akarok célozati találni ebben, mert talán a munka technikája hozza ezt magával — azzal tel esen ellentétes értelemben közlik azt, amit az ember mondott. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mi is így vagyunk a kormánypartii lapokkal.) Így van ez vicisszime is, megengedem, sőt úgy is van, hogy a t. képviselő urnak beszédét talán úgy közlik a kormánypartii lapok, mint a mienkét az ellen-ékiek. Néha azonban a mi beszédeinknél úgy van a dolog, hogy ki van hagyva, ami a kök ceruzát kezdő urnak felfogása szerint annak, aki beszélt, előnyére válnék és csak az van elmondva és közölve, de az is rosszul, ami az ő elveinél fogva helytelen, vagy pedig ami nem csinál kárt és nem ártalmas azon nézeteknek, melyeket az illető lap politikai szempontokból képvisel. En igen szivesen foglalkozom a kérdéssel tovább is, amint ogra koztam eddig is, hiszen az a tanácskozás, melyet összehívtam, illetőleg a Ház t. elnöke összehívott, az én iniciatívámra jött össze. Ha én nem akarom volna a kérdéssel tovább foglalkozni, azt a tanácskozást sem tartottuk volna meg.

Most azonban meg kell gondolnunk azt, hogy célszerű lesz-e a Budapesti Közölnnyel kombinálva közölni a beszédek, vagy adjuk-e azon kívül? A Budapesti Közölnnynek szerződése, amint ezt egy interpellációra adott válaszból méltóztatnak tudni, egy év alatt letelik és így az a kérdés önmagától jön előtérbe, hogy a Budapesti Közölnnyre névze köteendő új szerződés keretében bevonnassék-e ez vagy nem? A másik az, hogy, mivel az országgyűlés öidők ciklusát kezdte meg a mult őszszel és folyó novemberig tart a mandátum, megkezdjük-e ezt ezen országgyűlésben vagy nem? Mindezeket meg fogom fontolni, de mint méltóztatnak tudni, ezek a szempontok már csak a kivitellet foglalkoznak és nem azzal, hogy megcsináljuk-e vagy nem, mert meg kell csinálnunk ezt a dolgot ha csak — és ezt mindig hozzá kell tennem — nagy pénzáldozatokba nem kerül.

A t. képviselő ur teilemitte, hogy ez hasznos is jár és mondta, hogy nála jelentkezett valaki, aki ilyen állítást tett. Ugyanaz az ember, vagy talán más, nálam is volt és én őt nem utasítottam el, hanem azt mondtam neki, hogy, ha a kérdés praktikus keresztülviteléről lesz szó, őt is meg fogom hallgatni és ezt meg is fogom tenni. Nálam is kijelentette, hogy akad vállalkozó. Talán a nevére is emlékszem, Kalmár nevű uriember volt, aki nálam egy audiencia alkalmával jelentkezett és ezen e öterjesztést tette, amire a válaszom az volt, hogy ha kellő anyagi erővel rendelkezik — mert az kell ám hozzá — nem vagyok idegen őt is, mást a tárgyalásokba bevonnai. Gondolom, a t. képviselő urat ezek megnyugtatják, mert hiszen ő is azt akarja, hogy csak a jövő országgyűlésben vegye kezdetét a dolog, bár valószínű, hogy a dolgot nem sokára dülőre tudom vinni és akkor kezdetét fogja venni talán ezen az országgyűlésben, talán a másikon. (Helyeslés.)

Bátkay László: Szeretném hogy a képviselőház a Horvát-Szlavon tartományokban történi eredményekről is hiteles értesülést nyerjen. E célból intézkedést kér.

Elnök: A belügyi költségvetés e szerint le lévén tárgyalva, (Zajos éntezés jobboldalon.) következik az árva- és gyámhatóság kiadásoknak fedezésére szükséges póttitelről szóló törvényjavaslat.

A törvényjavaslatot elfogadja a Ház.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

A kereskedelmi tárca költségvetése.

Makfalvy Géza: A kereskedelmi tárca jövő évi költségvetésénél egyforma arányban áll a bevétel emelkedése a kiadás emelkedésével. Az ipar és kereskedelem céljaira 63 millió korona áll a rendelkezésére. Ez igen csekély összeg, csakhogy tekintetbe kell venni, hogy különösen az ipar érdekében más tárcaik keretében is lettek bizonyos összegek felvéve.

Ezután a költségvetés tételeit részletesen ismeretli. Behatóbban foglalkozik a közlekedésügyi viszonyokkal és konstatala, hogy egy téren sem hoztak annyí áldozatot, mint a közlekedési ügyek tökéletesítésére. Ez az eredmény vasuti hálózatunk kiterjedtsége, valamint országutaink jó minősége tanúsítja. A MÁV, mint az utazás kenyelmét, mint pedig az utazás gyorsaságát illetve, páratlanul áll a maga nemében. De nagyon hátra vagyunk a hajózás terén, bár itt is tapasztalható némi javulás. A jövő feladata lesz e téren is a tökély felé haladni.

A posta- és távirat-költségeknél 45 millió korona kiadás és 53 millió korona bevétel van előirányozva. Tizenháromezer község van még az országban, hol nincs posta-állomás. A költségvetés keretében ezek terjesztéséről kell gondoskodni. De a postamesterek fizetését is javítani kell. A kezelés körül az egységesítés szükségesége mutatkozik.

Az ipar terén fokozatos javulás mutatkozik. A kereskedelmi miniszternek különösen arra van gondja, hogy az iparszakoktatás lehetőleg fejlesztessék. E célból az iparszakok utjból fognak szervezteni. Az iparfejlesztés terén is sok üdvös intézkedés lett téve. A társadalomban is indult meg üdvös mozgalom e téren. De a miniszter is minden lehetőt meg fog tenni, hogy a közönséget a hazai ipar támogatására szoktassa. Az iparfejlesztésnek különösen is nagy hivatása van. Csak intenzív fejlesztés után lehetnéges kirtani a sok külföldi iparcikkét az országból ennek pedig számos belföldi iparcikkék készítése lesz a következménye.

Bátkay László: Az önálló vámterületről beszéljen!

Makfalvy Géza ezután így végzi a beszédét:

Mielőtt befejezném előadásomat, engedjék meg, hogy néhány pillanatra a magam csekély személyével is foglalkozhassam. (Halljuk! Halljuk!) Mióta ennek a Háznak tagja vagyok, mindig a mezőgazdasági érdekek szószólójaként szerepeltem csekély tehetségem szerint. Most tehát különösnek fogják tekinteni hogy én egyszerre csak az ipar és kereskedelmi terük költője vagyok az előadójaként lépek ide, mintha régi meggyőződéseimtől épirtóltam volna; hogy olyanra vállalkoztam, aminek a létesítését igazán szívem mélyéből nem óhajtom. Midőn a pénzügyi bizottság engem erre a megízelt helyre megválasztott, azt hiszem, hogy ezzel jelt adta annak, hogy az én szerény működésemet nem tartja az ipar és kereskedelmi érdekeivel ellentétbe állónak és midőn én az előadói tisztet elfogadtam, tettem ezt azért, hogy tetteikkel is bebizonyítsam azt, hogy éppen úgy szívemen hordozom az ipar és kereskedelmi érdeket, mint a mezőgazdasági érdekeket. (Élénk helyeslés.) Mert tisztelt Ház, én nem változtattam meg eddigi nézeteimet. Most is azt tartom, amit eddig, mert azt hiszem, megősióhatatlan igazság az, hogy minden nemzeti termelésnek alapja a mezőgazdaság és hogy ha ez bajokkal küzd, ezeken kell első sorban segíteni. De ez a segítség nem történhetik az ipar és kereskedelem rovására. Mert öngyilkos politikának tartom az olyan politikát, amely az ipar és kereskedelem érdekei ellen tör. A zenében, a családi életben, a társadalomban, mindenütt összhangnak kell uralkodnia. Azt hiszem, hogy a termelési ágak között is teljes összhangnak kell uralkodni.

Igaz, hogy ma úgy a mezőgazdaság, mint az ipar és kereskedelem nehézségekkel küzd.

Pfahler Győző: Eljen az önálló vámterület! (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Makfalvy Géza: De éppen ezért egymásra vannak utalva; a mezőgazdaságnak szüksége van az iparra, mint értéknövelőre és fogyasztóra; mindkettőnek szüksége van a kereskedelemre, mint közvetítőre és értékmelőre; mindhárom válságos helyzetben van és emberi dolog, hogy, aki bajokkal küzd, néha talán nem is ott keresi a bajok okát, ahol keresnie kellene; de én szívem mélyéből azt óhajtom, hogy mindhárom ág képviselői értsék meg valahára egymást és egyesült erővel, karöltve álljanak oda ama nagy feladatok teljesítésébe, melyek reánk várnak. Midőn majd Ausztriával való viszonyunkat és a kül-önddel kötendő kereskedelmi szerződéseket kell rendezni. Azt kívánom, hogy egyesült erővel iparkodjunk a nemzeti vagyont szaporítani és hazánkat fejvirágoztatni. Ajánlom a költősejtvést előadásra. (Élénk helyeslés és éljenzés jobboldal.)

Pfahler Győző kéri, hogy beszédét holnap mondhasa el. A Ház az engedélyt megadja.

Elnök az ülést bezárja.

BELFÖLD.

A fiumei választások. Fiumében ma választották meg a városi képviselőtestület tagjait. A választások, mint levelezőnk táviratozza, minden nagyobb emóció nélkül folytak le. Orvsnhat tagot választottak, köztük a liberális párt vezéréit, de a legradikálisabb autonomistákat is. 1600 választó közül mindössze 567-en szavaztak le. A horvátok és magyarok a szavazástól tartózkodtak. Megválasztottak: *Cutti György* (524 szavazattal), *Dal'Asia* (507), *Gerbuz Hermann* (517), dr. *Geletich Miklós* (501), *Meynier Károly* (522), dr. *Mayländer Mihály* (527), dr. *Vio Francesco* (533). Legtöbb szavazatot a mérsékelték kaptak, így dr. *Bellen András* (542), *Thiery Henrik* (543), *Smoquina* (542), *Cosulich* (541) és *Minach János* (537). A legkevesebb szavazatot a legradikálisabb autonomisták kapták: *Fanella* (463), *Sussain* (460), dr. *Kuscher Nándor* (490). A régi liberális párt jelöltjeinek egy része kibukott: így *Walluschmigg Antal*, *Maderespach Sándor*, sőt *Milencich Péter*, aki eddig a podesta teendőit végezte.

A választás eredményét, mint értesülünk, dr. *Mayländer* táviratilag tudatta gróf *Bathhányi Tivadarral*, Fiume országgyűlési képviselőjével. Gróf *Bathhányi* ezt az értesítést a következő távirattal viszonzta:

Dr. Mayländer Mihály, Fiume.

Mai nap reám nézve is valódi ünnep. Boldog vagyok, hogy négy évi fáradsáim és küzdelmek után Fiume ismét egy törvényes korszakba egy a közjó érdekében kifejtendő munka korszakába lép. Nincs ma már kétség, hogy a függő kérdések azon módon fognak rendezetni, mint én azt mindig egyedül törvényesnek és lehetségesnek tartottam s amint ezt az országgyűlésen is ismételtén szorgalmaztam.

Hála Széll Kálmánnak, aki a mi ügyünkben is szigorúan ragaszkodott és ragaszkodik elszavához: törvény, jog és igazság.

Szívélyes szerencsekvánat.

Gróf *Bathhányi Tivadar*, képviselő.

A parlamenti reform. A parlamenti reformra vonatkozólag a bécsi *Pol. Corr.* az alábbi budapesti jelentést közli:

Az általános titkos szavazati jog követelésének Széll Kálmán miniszterelnök részéről való határozott visszautasítása a képviselőházban és a sajtóban is

annál nagyobb visszhangot keltett, mert *Ugron Gábor* és *Holló Lajos*, akik a képviselőházban ezzel a követeléssel előálltak, tulajdonképpen nem egészen illetékesek ennek a kérdésnek a fölvetésére. Sehol a világon nem indítványozták még a választójog reformját a parlamentben, mielőtt az alkotmány sáncába bevéendő tömegek annak jelentőségéről fölvilágosították volna és a nagy reform érdekében a sajtó és népgyűlések utána mozgalmat indítottak volna. Erre a rendszeres előkészítő munkára eddig nálunk még egy párt sem vállalkozott, noha a választási programokban elvett előordult a parlamenti reform emezje is. Az ellenzéki pártoknak tehát nincs meg a kellő autoritásuk arra, hogy a választójog reformját a parlamentben kellő nyomattal kövessék. Ugyanebból az okból valószínűleg a Kossuth-párt sem fog nagyon belemélyedni ebbe a kérdésbe mert az egész dolog csak választási taktika látszatával bírna és amellet nem is volna nagy politikai jelentősége. Az általános titkos szavazati jog érdekében legtöbbször beszéltek még a szocialista népgyűléseken, de nem hisszük, hogy az Ugron-párt a parlamentben a szocialista párt képviselőjeként akarna szerepelni, valamint hogy a szocialisták sem tekintik az Ugron-pártot követeléseik szöszölőjének. Ami pedig az Ugron-párt választói illeti, azok eddig valami keveset hallottak az általános választójogról, pedig ebből ezeket kell illekedíteni a választójog reformjárt és csak azután állhatnak elő a párt vezeterei a parlamentben kellő nyomattal ezzel a legújabb reformeszméjükkel.

A képviselőház bizottságából. A képviselőház közlekedésügyi bizottsága ma ülést tartott, amelyen a kormány részéről *Hegedűs* miniszter volt jelen. *Tolnay* Lajos korolnök megnyitván az ülést, meleg szavakkal emlékezett meg a bizottság elhunyt elnökéről, *Lukács* Béláról. Az ülés napirendjének első tárgya a bizottság új elnökének, a házszabályok értelmében, titkos szavazással való megválasztása volt. Beadott összesen tizenkét szavazat, amelyekből hat *Tolnay* Lajosra s ugyanannyi *Vörös Lászlóra* esett. A szavazatoknak az egyenlő megoszlása folytán az elnökválasztás nem történhetett meg s azt a legközelebbi bizottsági ülésre halasztották. Tárgyalás alá vette ezután a bizottság a kereskedelmi miniszternek a *Iszovvidéki* helyi érdekű vasut engedélyezéséről, továbbá a *Vinkocse-zupunje-szátparti* és a *ruma-klanai* helyi érdekű vasutak engedélyezésének megtörténtéről szóló jelentéseit. A tárgyalás közben egyes bizottsági tagok által felvetett kérdésekre *Hegedűs* miniszter tüzetes felvilágosításokat adott, amelyek során azt is kijelentette, hogy a helyi érdekű vasut ügyről szóló törvényjavaslatot legközelebb a képviselőház elé terjeszti. A bizottság mind a három jelentést tudomásul vette. Ezzel az ülést véget ért.

A képviselőház zárszámadási bizottsága *Fest* Lajos elnökével ma ülést tartott, amelyen a kormány részéről *Lukács* László és *Plösz* Sándor miniszterek, a pénzügyminiszterium részéről *Gränsenstein* államtitkár, a közoktatásügyi miniszterium részéről *Szilinsky* államtitkár, az állami számvévszék részéről *Rakovszky* elnök és *Dárday* alelnök volt jelen. Az 1899. évi zárszámadásokat kiegészítő vagyonmérleg megvizsgálása és jóváhagyása után *Benke* Gyula előadó előterjesztette az 1899-dik évi zárszámadások tárgyában a képviselőház elé terjesztendő általános jelentés tervezetét és annak kapcsán a kormánynak adandó feleletre vonatkozó határozati javaslatokat, amelyeket a bizottság beható tárgyalás után véglegesen megállapított. Ezzel a bizottság befejezte az 1899. évi állami zárszámadások tárgyalását. — Szombaton tartandó legközelebbi ülésén az 1900. év harmadik negyedében előfordult *tal-kiadásokra* és a Magyarország és Horvát-Szlavonországok közt az 1898. évre történt leszámolásra vonatkozó számszéki jelentéseket tárgyalja a bizottság.

KÜLFÖLD.

A khinai bonyodalom.

Sanghai, január 24.

Alexejev tengernagy *Seymour* tengernagynál tiltakozott egy brit ágyonaszádnak a kiküldése ellen, amelynek az Elliot- és a Szöke-szigetnél garázdálkodó kalózok ellen kellett indulnia. *Alexejev* tengernagy az állította, hogy ezek a szigetek az orosz területhez tartoznak. *Seymour* tengernagy vonakodott ezt elismerni és kijelentette, hogy jelentést tesz kormányának.

Sanghai, január 24.

Alexejev tengernagy abban a levélben, amelyet az Elliot- és Szöke-szigetek iránt emelt orosz igény tárgyában *Seymour* tengernagyhoz intézett, kijelentette, hogy nem tartja igazoltnak a „Rower” angol ágyonaszádnak a tengeri rabló észak elpusztítása céljából történt kiküldését és megjegyezte, reméli, hogy *Seymour* méltányossága a dolgot ugyanígy ítéli meg. *Seymour* tengernagy azt válaszolta, hogy hivatalosan értesítették arról, hogy *Port-Arthur* és *Talienwan* orosz birtokokká lettek, de azt nem tudja, hogy

ez a nevezett szigetekre is vonatkozhatik. Ennélfogva *Alexejev* nézetéhez nem csatlakozhatik és a dolgot kormányra elé fogja terjeszteni. *Seymour* abban a nézetben van, hogy az orosz igényeket olyan szigetekre, melyek *Port-Arthur*tól 90 mérföldnyire esnek, nem lehet elismerni. Különbön szinte természetesenleg követhetnek Oroszország igénye a sokkal közelebb fekvő *Miao-tao* csoportra. Az utóbbinak birtoklása következtében Oroszország tőkéletesen uralná a hajózást a peosilii tengeröbölben.

New York, január 24.

Egy pekingi távirat jelenti: Oroszország már majdnem belejezte a sanhaikvani-vasut átadását a németek kezébe. Gróf *Waldersee* azt biszi, hogy *aprilis elején elhagyhatja Kínát*. A németek kijelentik, hogy a vasutat csak ideiglenesen akarják megtartani hadieflókra. Minthogy az angolok ezt ellenzik, az ügyet a két kormány elé tejesztik.

Jokohama, január 24.

A japán sajtó felhívja a kormányt, hogy emeljen óvást az orosz-kinai egyezmény ellen mely Oroszországnak *Feglien* telett protektorátust biztosít.

Páris, január 24.

A Havas-ügynökség jelenti Pekingből: Kína arra kérte a hatalmasságokat, hogy jelöljék meg pontosan azokat a helyiségeket amelyekben az állami vizsgálatok felüggesztendők továbbá engedjék meg fegyverek behozatát a rablók garázdálkodásának elnyomására, állapítsák meg a hadi kárpótlás megfizetésének határidejét, engedjék meg a vámok emelését, jelöljék meg a követségek városrésznének határait és végül tiltsanak ki határidőt az idegen csapatok elvonulására.

Berlin, január 24.

Gróf *Waldersee* jelenti Pekingből 22-iki kelettel: Egy kis különítmény *Wangenheim* százados parancsnoksága alatt a községi hatóság kérelmére a lakosság megnyugtatása végett a Pekingből északnyugatra 23 kilométernyire eső *Saboa* ment.

Frankfurt, január 24.

Fekingből jelenti a *Frankfurter Zeitung*-nak, hogy a khinai békekövetek egyik feltételül azt kötik ki, hogy öt év múlva Kína felépíthesse a takui erődöket.

Köln, január 24.

A *Kölnische Zeitung* megcáolja a Reuter-ügynökségnek azt a jelentését, amely szerint februárban nagy nemzetközi csapat Pekingbe fog a kísérei a khinai császárt és *Tuan* herceget.

Az angol trónváltozás.

Budapest, január 24.

VII. *Edvárd* angol király trónraléptének kiáltása ösi angol szokás szerint ma ment végbe Londonban, s először hangzott tel a *God save the King!* kiáltás, amelytől hatvanégy év óta elszakott az angol ajk és túl. A mélységes bánata mellett, melyet királynőjük halála miatt éreznek, öröm tölti el az angolok szívét ama királyi szavak olvastán, amelyekkel VII. *Edvárd* az alkotmány szigorú magatartásának fogadalmát a titkos tanács előtt letette. Előreláthatóan jó benyomást fog tenni a királyi proklamáció is, melyet a titkos tanács tegnapi ülésén kétszáz tanácsos jelenlétben szerkesztettek.

VII. Edvárd király.

London, január 24.

A titkos tanács tegnapi ülésén kétszáznál többen voltak jelen. A király proklamációját a *deonshirei* herceg olvasta föl s a *Yorki* herceg volt az első, aki aláírta; aztán következett a *connaughti* herceg, *Keresztély* herceg, a *cambridgjei* herceg, a *canterburyi* érsek és a londoni *lordmajor*. A jelenet fényes volt és nagy hatást tett. Nagyon sok tiszt egyenruhában jelent meg.

London, január 24.

A hivatalos lap azórl-szóra közli azt a beszédet, amelyet VII. *Edvárd* király tegnap a titkos tanácsban mondott. A beszéd így szól:

Sohasem fogok fájdalmasabb körülmények között beszédet intézni önökhöz. Mindenekelőtt azt a szomorú kötelességet kell teljesítenem, hogy bejelentem önöknek szeretett anyám, a királynő halálát. Tudom, mennyire résztvesznek önök, az egész nemzet, sőt azt hiszem, nem tulozok, ha azt mondom, az egész világ ebben az én pótolhatatlan veszteségemben, amely mindnyájunkat ért. Talán fölösleges mondanom, hogy minden-

kor igyekezni fogok az elhunyt királynő nyomdokait követni. Amidőn most átveszem a rám hármló nehéz földadatot, erősen el vagyok tökéve, hogy alkotmányos uralkodó leszek a szó legszorosabb értelmében és utolsó lehetemig nemzetünk javát és fejlődését fogok működni. Elhatároztam, hogy az *Edvárd* nevet veszem föl, amelyet már hat elődöm viselt. E mellett nem kicsinylem az *Albert* nevet sem, amelyet mindenkor gyászolt nagy és böles atyámtól örököltem, aki, úgy hiszem, általánosan *Jó Albert* néven ismeretes és akinek neve, úgy óhajtom, egyedül álljon. Bizom benne, hogy a parlament és a nemzet támogatni fog, a reám, mint trónörököse hármló nehéz kötelességek teljesítésében, amelyeknek akarom szentelni egész erőmmel életem hátralevő részét.

A hivatalos lap hozzátézi, hogy a titkos tanács lordjai tisztelettel megkérték a királyt, engedje meg, hogy nyilatkozatát közzétegyék, amit a király azután el is rendelt.

A hivatalos lap azonkívül közli a proklamációt, amelyet a titkos tanács tegnapi ülésén jelen volt tagok irtak alá, akik ebben a nyilatkozatban kijelentik, hogy *Albert Edvárd* herceg a királynő halálát következtében *VII. Edvárd* név alatt isten kegyelméből Nagy-Britannia és Írország egyesült királyságok királya és India császára lett.

A lapok nagy meglepéssel írják arról, hogy a király az *Edvárd* nevet választotta. A *Times* a következőket írja:

El kell ismernünk, hogy ez az elhatározás igen böles volt és nagyon nepszerű lesz. *Albert* idegen név nekünk s alig tudott ebben a királyságban meghonosodni, noha mindnyájan meghajlunk a *Prince Consort* fényes és nemes tulajdonai előtt. *Edvárd* jó, régi angol név, amely történetünkkel tíz évszázadon keresztül összeshűvődött. Annak a királynak, akinek ereiben a mi régi uralkodóink vére folyik, jogában volt, hogy ezt a nevet válassza.

London, január 24.

A hivatalos lap proklamációt közöl, amely mindazokat akiknek valami hivataluk van felszólítja, hogy hivatalos dolgaikat tovább is végezzék.

London, január 24.

Az új királyt *valószínűleg a nyári időszakban fogják megkoronázni.*

György yorki herceg lesz a trónörökös, aki fölveszi a *Cornwall hercege* címét, a melyivel tetemes jövedelmek vannak kapcsolatban. A *walesi hercegi* cím nem örökölhető s így erre a címre külön ki kell nevezni a trónörökösöt, ami nemcsakára be is következik. *VII. Edvárd* király, *Egbert* óta, aki Angolország első királya volt, az 16-ik uralkodó és 36-ik azoknak a királyoknak sorában, a kiknek a Westminster székes-egyházban esküdtek hűséget.

London, január 24.

A titkos tanács tegnapi ülésén az esküvétel a következő formákkal történt:

A St.-James-palota tróntermében délután két órákor már együtt volt a 130 titkos tanácsos, köztük a királyi hercegek, a miniszterek, az ellenzék vezetői, a canterbury-i érsek, a lordmajor, valamennyien fekete udvari díszöltönyben, fekete selyem harisnyában, tollas kalppalag és kardosan, a hercegek ellenben egyenruhát viseltek: a trónörökös yorki herceg tengernagy, a connaughti herceg tábornoki, a cambridgei herceg, a király nagybátyja pedig tábornoki uniformist öltött magára. Jelen voltak a londoni államtanácsosok is — fekete hosszú kabátban, fekete nyakkendővel, karjukon gyászfátyollal — jelül annak, hogy a nép jogát dokumentálják a trón elfoglalásakor, de csak az ülés megnyitását nézhették végig.

A hercegek a belső termekből jöttek s leültek, a többiek mindvégig állottak.

A devonshirei herceg, a titkos tanács elnöke nyitotta meg az ülést és notifikálta a trónváltást. Erre a titkos tanácsosokon kívül valamennyien eltávoztak s az elnök aztán feltette a kérdést: elhatározta-e tanács, hogy a király meghívassék az ülésre?

Ósi szokás szerint senki sem felelt: mindenki beleegyezett. Most megindult a királyért a küldöttség: a hercegek, a titkos tanács elnöke, a canterbury-i érsek és a miniszterelnök.

Az alatt a király a szomszédos teremben várakozott. Megnyiták az ajtószárnyak s belépett a király tábornagyai egyenruhában, a térszalagrend-

del. Elöl lépkedtek az udvari szertartásmesterek és egyéb udvari méltóságok. A király nagyon halvány volt s meglátszott arcán a belső felindultság.

Mikor beszélni kezdett, reszketett a hangja, de aztán leküzdötte izgatottságát s különösen erősen hangsúlyozta, hogy *VII. Edvárd* néven fog uralkodni.

A beszéd után a király a terem közepén levő hosszú asztal mellé ült. Most hozzálépett *Salisbury*, hogy kivegye a királytól az esküt az alkotmányra. A király esküre emelte jobbját, majd aláírta a pergamentre rótt esküt. Egymásután járultak az asztalhoz rang szerint a titkos tanácsosok, hogy mint tanuk aláírják az esküt. Végül a lord-kancellár felszólította a titkos tanácsosokat, hogy esküdjenek hűséget a királynak. Erre a titkos tanácsosok rang szerint a király elé léptek, félterdre ereszkedtek s megcsókolták a király jobb kezét. Mikor a trónörökös felesküdött s térdeborult a király előtt, a felség áldólag tette kezét a yorki herceg fejére.

Igy végződött a szertartás.

God save the King!

London, január 24.

VII. Edvárd király kiállításának szertartása gyönyörű látványt nyújtott. Reggel 8 órákor a szolgálatteleire kirendelt gránátosok fekete fátolba burkolt zászlókkal négyszögben fölálltak a St.-James-palota előtt, amelynek erkélye vörös poszttal volt bevonva. A szomszéd utcákon és fasorokban óriási néptömeg gyűlt össze. Az egész közönség gyászt viselt. 9 órákor a tisztok vezényszavai jelezték lord *Roberts* jövetelét, aki az egész vezérkar élén lóháton jelent meg a St.-James-palota előtt.

Csakhamar minden szem az erkélyre irányult, ahol négy herold és nyolc kőrös jelent meg, mindannyian pazar színű középkori jelmezből. Utánok jött *Norfolk* herceg, örökös lordmarsall és a legfőbb udvari méltóságok.

Norfolk herceg jelt adott, mire a kürtösök megfújták azüst kürtöket, azután pedig *Garter*, a 80 esztendő főherold és King of Arms helyett előlépett egy másik herold és a néma esőndben messze hangzó szóval fölolvasta az ó-angol nyelven szerkesztett proklamációt, amely szerint *Albert Edvárd* herceg elfoglalta a trónt. A proklamáció felolvasása alatt mindenki levette kalapját. Rövid szünet után a hírnök is levette süvegét és azt kiáltotta:

— *God save the King!*

A tömeg lelkesen ismételte a kiáltást, miatt a testőrség zenekara a nemzeti himnuszot játszotta. Azután újra megszólaltak a kürtök, amivel a szertartás véget ért.

A szertartás után a heroldok kíséretökkel udvari kocsi, lovas katonáktól kísérvé, a Citybe hajtottak, ahol a Royal Exchange előtt a lordmajor jelenlétében újra felolvasták a proklamációt. Ott is óriási néptömeg gyűlt össze, amely a proklamáció felolvasása után a nemzeti himnuszot énekelte. A szertartás az új király meg megújuló életével végződött.

A király és a királyi hercegek délelőtt fél 12 órákor Osborneba utaztak.

A királynő ravatala.

Cowes, január 24.

Viktória királynő holttestét ma reggel a nagy ékező tereben ravatarra tették. A temetésről még eddig nem történt intézkedés, de valószínű, hogy a királynő holttestét egyáltalában nem teszik ki közszemlére, hanem egyenesen Windsorba szállítják, ahol előreláthatóan még csak két hét múlva helyezik el a frogmorei mauzoleumban.

London, január 24.

Edvárd király holnap visszautazik Osborneba, azonban a királynő holttestét csak nyolc nap múlva szállítják el onnan. Tegnapi délután az udvari háztartás tisztjai s a királyi testőrök elbucsztak a királynő holttestétől.

London, január 24.

Osborneból jelentik: A királynő a halottas szoba közepén fekszik ágyában. A test alsó részét fehér selyem-paplan fedi, arcát pedig könnyű fehér fátol takarja. A fátolon át az elhunyt királynő vonásai tisztán kivehetők. Arca nem változott, arckifejezése békés és a mellett tanusodik, hogy fájdalom nélkül elhunyt el. A szobában pompás párna és egyéb déli növény terjeszt illatot, az ágy fehér virággal van telehívva. Az elhunyt királynő feje felett azüst kereszt van elhelyezve, mellette pedig lérjének mellszobra.

Most már bizonyos, hogy a királynő holtteste Osborneba marad mindaddig, míg Windsorban a temetési előkészületeket be nem végzik. A

temetésre majánem az összes uralkodók és trónörökösök bejelentették részvételüket. A buckinghami palotában sérényen folyik a munka az uralkodók fogadására.

A temetés.

London, január 24.

Tegnap délután a főparancsnokság palotája előtt levő díszterem nyolcvanegy ágyúlevést adtak. Mindegyik ágyúlevés az elhunyt királynő egy esztendejét jelezte. Az udvari hivatalnokok tegnap későn este ülést tartottak a gyászünnepek megállapítása végett, de véglegesen nem határoztak, mert még nem tudják, hogy az idegen uralkodók képviselői mikor érkeznek meg. Az összes európai udvaroktól bejelentették magának az uralkodónak, vagy képviselőtében a trónörökösnek megérkezését. A Buckingham-palotában ájéjjel-nappal dolgoznak, hogy a fejedelmi vendégeket illően elszállásolhassák.

Az elhunyt királynőért való gyászünnepségek első része, mint a lapok jelentik, a windsori Szent György-kápolnában fog végbemenni, az idegen fejedelmi személyek és a többi meghívottak jelenlétében. Azután Frogmoreba viszik át a holttestet, ahol gyászistentisztelet lesz, amelyen csakis a királyi család tagjai lesznek jelen.

London, január 24.

A királynő holttestét február 2-án szállítják Windsorba, ahol másnap eltemetik. A királynő kifejezett óhajának megfelelőleg a temetést nagy katonai pompával tartják meg.

Lisszabon, január 24.

A király szombaton Spanyolországon és Franciaországon át Londonba utazik Viktória királynő temetésére.

Páris, január 24.

A köztársasági elnököt a temetésen *Dubois* tábornok fogja képviselni. Az elnök valóságos állami gyászt rendelt el, hogy a hivatalos Franciaország szimpátiáját kifejezze.

A gyász.

A budapesti angol főkonzul lakásán ma is sokan jelentek meg, hogy részvételüket kifejezzék. Ujában ott jártak *Percezel* Dezső a képviselőház elnöke, *Rohonyi* altábornagy, téparancsnok, dr. *Jovanovic* szerb alkonzul, gróf *Della-Valle* olasz főkonzul, *Grecianiu-Margaritescu*, a román konzulátus titkára, *Curcioano* főkonzul, *Harris* Pál görög főkonzul, báró *Podmaniczky* Gyula, gróf *Károlyi* Viktor, *Szalay* Imre és *Csatányi* Lajos dr. miniszteri tanácsosok, *Pallavicini* Ede érgróf és felesége, *Zselenszky* Róbertné grófné, *Pulszky* Ágost, *Radisics* Jenő, *Pejacsevich* Arthurné grófné *Lufti* bég főkonzul, *Saxlehner* andor belga főkonzul és mások.

A gyászünnep dolgában ma a Hungária-szálló-beli anglikán kápolnában értekezlet volt, ahol elhatározták, hogy gyászistentiszteletet tartanak. A szertartást dr. *Toucher*, a tatár angol kolónia lelkesze és a budapesti kolónia adminisztrátora fogja végezni. A hold-utcai skót-templomban tervezett istentisztelet hátréidejét még nem állapították meg. *Thornton* főkonzul nem utazik el a temetésre, hanem Budapesten marad és a gyászünnepségeket rendezi.

London, január 24.

A hivatalos lap közlése szerint a teljes udvari gyász 1901. július 24-ig, a félgyszás 1902. január hó 24-éig tart.

Az egész csatornabeli hajóraj azt a parancsot kapta, hogy Spithheadnál gyülekezzenek. Azt hiszik, hogy flottatemetés lesz az elhunyt királynőért való gyász, vagy az új király trónralépeso alkalmaiból.

Frigyes császár özvegye.

Cronberg, január 24.

Frigyes császár özvegyének állapota állandóan kielégítő. Az özvegy császárné erős lélekkel viseli a súlyos csapást. *Henrik* herceg és neje, *Frigyes* Károly hessenzi herceg és neje és a szász-meiningeni trónörökös neje az éjszakát a kastélyban töltötte.

Berlin, január 24.

Fülmós császár Windsorból Friedrichskronba fog utazni, ahol több napot tölt anyjánál. A császárt a temetésen a német trónörökös fogja képviselni.

A részvétel.

A magyar képviselőház tegnapi ülésének határozata értelmében *Percezel* Dezső elnök a következő sorokat intézte Gally *William Court* urhoz, az angol alsóház elnökéhez:

Uram! A magyar országgyűlés képviselőháza, mélyen áthatva attól a súlyos veszteségtől, amely Nagy-Britannia népeit Viktória királynő ő felségének elhalálásával érte,

január 23-án tartott ülésében a magyar nemzet mély fájdalomának és legbensőbb részvéteinek kifejezése mellett leróta a kegyelet adóját ama nemes királynő emléke iránt, aki ritka hosszu uralkodása alatt megtartotta és megbecsülte az ősi alkotmányt s aki népeinek rajongó szeretetével volt körülveve. A magyar képviselőház engem bizott meg, hogy érzelmeit az angol nemzet parlamentjének ön utján tudomására hozzam. Fogadjam iram, kiváló tisztelettem őszinte nyilvánítását.

Percezel,
a magyar országgyűlés
képviselőházának elnöke.

London, január 24.

Még egyre érkeznek a részvét-táviratok a a világ minden tájékáról. Ma érkezett meg a japán császár és Li-Hung-Csang sürgőnye.

Bécs, január 24.

Plunkett nagykövet a Pol. Corr.-ban közlésezi, hogy Ausztria-Magyarországnak, nevezetesen Bécsnek, rendkívül meleg részvét-nyilvánításai mély hatást tettek rá és felejtetetlenek maradnak neki.

Bécs, január 24.

A király négyheti udvari gyászt rendelt el Viktória királynőért és pedig január 26-ától két héten keresztül mély gyászt, azontúl két hétig félgyászt.

Bécs, január 24.

Ferenc Ferdinánd és Ferdinánd Károly főhercegek személyesen fejezték ki részvétüket az angol nagykövet előtt. Koerber osztrák miniszterelnök és az összes osztrák miniszterek szintén kondoleáltak a nagykövetnek.

London, január 24.

Gróf Hatsfeld, német nagykövet, a diplomáciai testület nevében Lansdowne márkai külügyminiszternek levelet írt, amelyben ezt mondja:

Az a fájdalom és pótlhatatlan veszteség, amely Angliát most érte, Nagy-Britannia határain kívül is fájdalmat fog okozni mindenkinek, akik a királynőt csodálták. A nagykövet kéri a minisztert, hogy a király és a királyné előtt a diplomáciai kar részvétét tolmácsolja.

Páris, január 24.

Loubet elnök igen meleg részvét-levelet küldött Edouard királynak s intézkedett, hogy az elhunyt királynőért való gyász Franciaország hivatalos köreiben méltóan kifejezésre jusszon. Az Elysée-ről s a miniszteri palotákról féltárcra eresztett zászlók lengenek.

Páris, január 24.

A képviselőházban Waldeck-Rousseau miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány kötelességének tartja, hogy csatlakozzék ahhoz a mély tisztelethez, melyet az egész világ Viktória királynő emlékének adózik és tisztelettel fejet hajt a gyász előtt, amely az angol nemzetet sújtotta. (Tetszés.) Deschanel elnök a képviselőház nevében csatlakozik a kormány kijelentéséhez. (Tetszés)

Páris, január 24.

A szenátusban Delcassé külügyminiszter megemlékezett a brit birodalom gyászáról. A kormány, ugymond, teljesen fel tudja fogni azt a veszteséget, mely az angol nemzetet uralkodónője elhunytával alkalmával sújtotta, akinek uralkodása határjel Angliá és az egész világ történetében, aki képességei, valóban ritka erényei és hosszu tapasztalata által birodalmának határain túl is egészen különös és jól megérdemelt tekintélyre és általános tiszteletre tett szert. A szónok kötelezve érzi magát, hogy azzal a hódolattal, melylyel a kormány az uralkodónő emlékének adózik, egybekösse legőszintébb jókívánatait az új uralkodó iránt.

Fallières elnök kijelenti, hogy a szenátus csatlakozik a részvét kifejezéséhez és a miniszter által az imént kifejezett kívánásokhoz. A szenátus azután folytatta az örökösödési adó reformjának tárgyalását.

Róma, január 24.

A képviselőházban ma Saracco miniszterelnök meleg szavakkal emlékezett meg Viktória királynőről és indítványozta, hogy az angol alsóházhoz részvét-táviratot intézzenek és a mai ülést a gyász jelölő rekeszként be. (Helyeslés.) Az elnök csatlakozik az indítványhoz, kijelentve, hogy Anglia gyásza egyúttal Olaszország gyásza is. (Helyeslés.)

Morgari szocialista azt kiáltja: Éljenek a boerok! A miniszterelnök indítványát azután elfogadták és az ülést véget ért.

Bukarest, január 24.

A szenátusban és a képviselőházban az elnökök

közölték Viktória királynő elhunytát és megemlékeztek a felejtetetlen uralkodónő jellemnagyságáról és Románia iránti állandó jóindulatáról. Mindkét ház ezután egyhangulag elhatározta, hogy részvét-táviratokat küld és az ülést a gyász jelölő berekeszti. A király hat napi udvari gyászt rendelt el.

London, január 24.

A királynő halála esetére negydezt millió font sterlingre volt biztosítva. Ezt az összeget a londoni összes biztosító társaságok kölcsönösen fizetik.

A londoni színházak igazgatói biztosították magukat a biztosító társaságoknál arra az esetre, ha udvari gyász idején be kell zárni színházukat s bevételeiktől elesnek.

A Lancet című orvosi szaklap szerint a királynő halálát közvetlenül agyszélhűtés okozta.

HIREK.

A szalonképes szociológia.

Nem tudom, ez idő tájt mi a divatos beszéd tárgy a főváros szalonjaiban. Talán a színház, talán a festők háborúja. Mindenesetre azonban olyan valami lesz, amit könnyű elintézni, s ami nem idézi föl azokat az árnyakat, melyek megfekszik a lelket. Az emberek elvégre nem azért járnak szórakozni, hogy a világ keservét figyeljék s a nyomorúság, a létküzdelen, a szellemnek az anyaggal való viaskodását, a jognak az erőszakkal folytatott küzdelmését vagy az élet és halál nagy kérdéseit feszegezzék. Mindezek olyan kérdések, melyeket még a társaságban szokásos felületességgel vagy szellemességgel sem szokás tárgyalni. Nem szokás sem minálunk, sem egyebütt a föld kerekéségén, miért is erőszakolt. Óhajtat volna, ha az emberekben olyannyira akarnánk fokozni a társadalmi kérdések iránt való érdeklődést, hogy a szó szoros értelmében szalonképessé tennék a szociológiával való foglalkozást, ámbár idők fordultával s bizonyos fejlődési fokon a társadalmi tudományok bizonyosan olyan népszerűekké válnak, mint a művészetek. Még azt az ellenvetést is kiállja ez az állítás, hogy a művészetek közvetlenebbül érdeklik az embereket. A társadalmi tudományok az emberi élet legelőnyösebb s legfontosabb kérdéseivel foglalkoznak s ma, amikor a társadalmi forradalom legújabb esztái közt élünk, ez a harc, mely körülünk tombol, bizonyosan epinens és közvetlen érdekü.

Egyik fővárosi kaszinóban tegnap vagy száz ember gyűlt egybe, hogy megalapítsa a Társadalomtudományi Egyesületet, melynek, amint azt Pulszky Ágost, az új egyesület elnöke kifejtette, az a célja, hogy fejlessze azt az érdeklődést, mely nyugat Európa minden országában oly élénken nyilvánkozik meg, valahányszor társadalomtudományi kérdésekről van szó. Pulszky Ágost finom tapintattal csak annyit mondott, hogy erre az érdeklődésre Magyarországon legalább is szükség van, mint bárhol a világon. Talán nem vétünk, ha ezt a tapintatos megjegyzést avval toldjuk meg, hogy Magyarországon nagyobb szükség van rá, mint bárhol a világon.

Hogy egyebet ne említsünk, minálunk a munkás-ügyekkel való foglalkozás s a szocialista propagandában való részvétel még ma sem olyan dolog, melyet a jó társaságban forgó embertől szívesen vesznek s hogy ugymondjam, a szocialisták törekvéseivel való harmonizálás bizonyos martiriumot eredményez. Nem politikai éretlenség ez, hanem társadalmi járatlanság, bizonyos kérdésekben teljes tájékozatlanság. Maga Pulszky Ágost mondta meg elnöki beszédében, hogy a tudományos munkálkodás első feltétele a türelmes-ség s hogy minden tudományos tantételt felelem nélkül és ellenszenv nélkül kell fogadnunk. Semmi okunk sincs a félelemre!

Mire van hát okunk, ha félelemre sincs? A kérdések tisztázására, az eszmék megérelelésére és arra, hogy általánossá, mintegy közérzetté tegyük szociális életünk fej-

lesztésének szükségét. Arra van szükségünk, hogy megértjük azokat az eszméket, melyek már gyümölcsöket teremnek az európai kulturligetekben s ne borzadjunk meg azoktól, akik az emberiség nagy ideáljaiért szállnak esatára. Nem a honfánat immár neveltségessé tett kitérése az, hogy Magyarország társadalmi viszonyainak láttára keserűség szállja meg a jobbak lelkét, hanem komoly és komor igazság. E szomorú viszonyok pedig sürgősen kéri, nem sokára pedig erőlyesen követelni fogják, hogy a társadalmi kérdésekben bizonyos egyöntetű s harmónikus fölfogás ébredjen az embereken, hogy ily módon ne régi, elavult és tarthatatlan elméletekkel hizlalt polgárok intézzék saját országuk és nemzetük sorsát, hanem olyan emberek, akik a társadalmi organizmust kellőképpen s a modern tudomány világa mellett látják.

Ez a Társadalomtudományi Egyesület kiszámíthatatlan nagy föladatokat teljesítésére vállalkozott s megérdemli, hogy valahány olyan ember van az országban, aki megérti korának sürgősen intő szavát, segítse őket a nagy munkában.

G-a.

Budapest, január 24.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 15-én

uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul köldhessük tovább.

— Személyi hírek. Krieger hadügyminiszter Budapestről visszaérkezett Bécsbe. — Lingauer Jenő pénzügyminiszteri osztálytanácsost a m. kir. államvasutakhoz az első fokozat második osztályába főfelügyelővé és az igazgatóság pénzügyi főosztályához igazgatóhelyettesé neveztek ki.

— A honvédelmi miniszter betegsége. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter állapotában tartós a javulás. Az ilyen komoly természetű operáció nyomán rendszeres fellépő kórjelenségek egyre gyérülnek és a beteg ma már határozottan épül, ereje napról-napra gyarapszik, de teljes felgyógyulásának idejét természetesen még nem állapíthatják meg.

Székely Kálmán miniszterelnök, aki mindennap több órát tölt a sanatóriumban és Hercul tanárral állandó érintkezésben van, ma már határozottan örömdetes jelentést küldhetett a királynak a beteg állapotáról.

A beteg állapotáról oly nagy számban érkeznek a tudakozódások, hogy Hercul tanár, a sanatórium alkalmazottai, valamint báró Fejérváry családja alig győzik a választ a levélbeli, távirati és telefonon való kérdézősködésre. A Hercul-sanatórium telefonja ugyszólván éjjel-nappal szakadatlanul működik.

A ma délelőtt kiadott orvosi jelentés a következőleg hangzik:

Éjjel 3¼ órát nyugodtan aludt, közérzete jó, hőmérsék 38,2, szív működés változatlan, érelkés 62, alig kihagyó, táptelvélet kielégítő.

Herczel, Müller, Kuntze.

A ma este 7 órakor kiadott buléin a beteg állapotában újabb örömdetes haladást jelez. Az orvosi jelentés így hangzik:

„Közérzet jó. Hőmérsék 36,4 fok C. Szív működés majdnem rendszer. Érelkés 60. Táptelvélet kielégítő. Bélműködés helyreállott.

Herczel, Müller, Kuntze.

A beteg állapotának ez örömdetes javulása dacára a tanárok még hosszabb időre szigorúan megtiltották neki, hogy látogatásokat fogadasson.

A délelőtt tolyamán egymást érték a látogatók a Hercul-sanatóriumban. Ott voltak többek közt: Wlassics Gyula miniszter, Mohács Viktor miniszteri tanácsos, Dániel Gábor, Münnich Aurél, ifj. Abrányi Kornél, Lakatos Miklós, Beniczky Árpád, Graffl Andor, dr. Magyarai Kossza Géza, Gajári Géza országgyűlési képviselők, Vojnárovics Lajos őrnagy stb.

— Ebéd a hadtestparancsnoknál. Lobkowitz Rudolf herceg hadtestparancsnok, vezénylő tábornok és Lobkowitz hercegné ma ebédet adtak, amelyre hivatalosak voltak: gróf Csáky Albin a főrendiház elnöke, Ernuszteleken és báró Kemény Kálmán, a főrendiház alelnöke, Percezel Dezső, a képviselőház elnöke, Daniel Gábor és Tallian Béla, a képviselőház alelnökei, Székely Ignác, Gulner Gyula, Zsilinszky Mihály, Fővősmarty Béla és Bernáth Géza államtitkár, dr. Jókai Mór és báró Bohus Szigmond főrendiházi tagok, dr. Falk Miksa országgyűlési képviselő, Ludvig Gyula miniszteri tanácsos, az államvasutak elnökgazdátja, Sélly Sándor miniszteri tanácsos, Durman és Bihar altábornagyok, Abach és Potiorek vezérőrnagyok és Halmos János polgármester.

— **A postások dícsérete.** A posta becsületére válik ennek az országnak. Remekül végzi el a dolgát s ha meggyűlik a munka, annál nagyobb odaadással dolgozik az igazgató uraktól a levélhordóig mindenki azon, hogy a publikumnak már elkényeztetett igényeit kielégítse. Hogy megmutassa a maga nagy munkarejét, arra a legalkalmasabb a karácsonyi és az újévi forgalom. Ilyenkor megtízszereződik a munka s míg mi pihenünk, ezer meg ezer postás a legnagyobb erőmegfeszítéssel dolgozik és elvégzi a munka tisztesését is. Ez történt a most elmult karácsonykor és újévkor is és panaszról szó sincs. Mindenki megkapta a maga csomagját, levelét, telegramját. Hogy legyen egy kis részük a derék postásoknak a köszönetben is, a kereskedelemügyi miniszter aláírásával ma ez a közlemény jelent meg a hivatalos lapban:

A m. kir. posta- és távírda Személyzetéhez!

Örömemre szolgál, hogy az elem terjesztett jelentésekből arról győződhettem meg, miszerint a posta- és távírda személyzete a nagy mérvben fokozott karácsonyi és újévi forgalom által reá rótt feladatnak buzgalma és kitartása folytán sikerrel felel meg.

Midőn ezért az összes személyzetnek elismerésemet fejezem ki, egyuttal számítok a jövőben is ügybuzgalmára és hűbízás kötelességűségére. Budapest, 1901. január 15.

Hegedűs, s. k.

A miniszter köszönetét az egész személyzet felváltva uton közli.

— **A cár Pétervárott.** A cár és családja tegnap elhagyta Livádiát, ahol a cár tudvalegveleg heteken át beteg lett. A cári pár a *Standard*-yachtal reggel 9 órakor Szehasztopoiba érkezett és este 7 $\frac{1}{2}$ órakor vasutal tovább utazott Pétervárra.

— **Báró Harkányi Károly meghalt.** Báró Harkányi Károly zalazentgróti nagybirtokos, főrendiházi tag, ma délelőtt 10 órakor meghalt 69 éves korában Budapesten, a Váci-utca 12-ik szám alatt levő lakásán. Az agg báró egy esztendője betegeskedett. Korábbi tanár kezelte s egyik asszisztense állandóan a beteg báró körül volt. Ma délelőtt a beteg állapota hirtelen rosszra fordult és Harkányi báró néhány perc alatt kiszvedett. Az elhunyt özvegy ember volt, felesége, született Fürös Emilia tavaly halt meg. Két fia, Andor és Béla kívül kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése holnap délután lesz. Életrajzi adatait a következőkben ismertetjük:

Báró Harkányi Károly, a főrendiházi tagja, született Szegeden 1832. június 6-án. Középsiskolai tanulmányait Pesten és a budai kegyvesztek konviktusában végezte, majd a pesti egyetem bölcsészeti halogatott. Az 1848-49-iki szabadságharc alatt nemzetőr volt. Miután Hohenheimban gazdasági tanulmányokat folytatott, atyja birtokán gazdálkodott. A hatvanas évek elején atyjával együtt megszerezte a szerencsés uradalmat s ennek rendezésével foglalkozott, miközben mezőgazdasági tapasztalatáról a napilapokban adott számot 1867-ben Zemp.-ben vármegyei tiszleltbeli aljegyzőnek, 1869. a megyaszói kerület országgyűlési képviselőjének választotta meg. Ezt a kerületet 1875-ig, mint a Deák-párt, aztán mint az egyesült kormánypárt tagja képviselte. 1884-1887-ig a nagybirtokos kerületet, 1890-1891-ig Újvidék városát képviselte szabadelvű párti programmal. Néhány év óta szentgróti birtokán gazdálkodott. A király 1-95-ben bárói rangra emelte és a főrendiházi örökös tagságát adományozta neki.

— **Érdekes természeti tünény.** Két helyről is kapunk hírt egy érdekes és ritka természeti tünényről, amelyet — úgy látszik — Somogy- és Zalamegyékben észleltek. *Tót-Szerdahely* zalamegyei községből írják nekünk, hogy ott e hó 21-ikén este 6 óra után erős szélvész mellett tagnyos eső esett és közbe erősen villámlott és menydörgött. — Ugyanígy tünény volt észlelhető *Dombs* községben e hó 21-ikén este fél nyolc órakor. Itt eső nem esett, de hirtelen nagy szél támadt, majd kétszer nagyot villámlott és erősen menydörgött. A vihar aztán tovább vonult Szlavónia felé.

— **Az öreg perzekutor.** A régi jó betyárvilágban nevezetes figurája volt Szeged városának, meg a környékének *Biro* Pista, a perzekutor. Ismerte Rózsa Sándor is, meg az egész betyárvilág s remegtek tőle a pusztá haramiái. Hatalmas termetű, erős ember volt, valóságos réme a betyárnak. A mikor megunt a perzekutorságot, nyugodalmas keresmároskodással cserélte föl a hivatalát. Szerzett egy kis vagyont is, de a mikor a felesége meghalt, lassan-lassan tönkrement. A napokban halt meg az öreg kilencvennyolc éves korában. A szegények házából vitték ki a temetőbe, s két-három öreg ember ment a koporsója után. Az újabb nemzedék már nem igen tudott az öregről s a vén perzekutort bántotta is az, hogy olyan nagyon elfelejtették.

— **Brodzsky Sándor temetése.** *Brodzsky* Sándor festőművész, aki tegnap elhunyt a fővárosban, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat temetési el. Holtestét ma este átszállították az új Műcsarnokba,

ahol díszes ravatalt álltának föl. A temetés pénteken délután három órakor lesz.

— **Csongrádiak a kultuszminiszternél.** *Csongrád* város küldöttsége ma délután *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternél tiszteleg, hogy előterjeszse kérelmét a Csongrád városában iskoláépítéskre szükséges államszegély illetőleg kölcsön dolgában. A küldöttséget *Barta* Ödön országgyűlési képviselő vezette, mivel *Dienes* Márton csongrádi képviselő ágyban fekvő beteg. A csongrádiak kérelmét dr. *Réthy* Ferenc ügyvéd terjesztette elő. A miniszter igen barátságosan fogadta a küldöttséget s kijelentette, hogy kiváló figyelemben fogja részesíteni a csongrádiak kérését. A küldöttség még *Göndör* miniszteri tanácsosnál és *Halász* osztálytanácsosnál is tiszteleg.

— **A nagybeteg Verdi.** Mint *Milánóból* telegrafálják, *Verdi* állapota még folyvást aggasztó. A beteg zeneköltő ereje némileg gyarapodott ugyan, az emésztő szervek bűnlása is részben megszűnt, de az érverés és léleklész rendtelensége alig enged javulást remélni. Tegnap éjjel *Milánóba* érkezett *Grocco* pizai orvos-tanár és *Verdi* orvosával tanácskozásra ült össze. A híres professzor nem bízik a beteg felgyógyulásában és az általa is aláírt orvosi jelentés után mindenki a katasztrófa közvetlen bekövetkezéséről tartott. A beteg mester állapotában a mai délelőtt folyamán némi javulás állott be. A beteg kinyitotta szemét és megismerte kis hűgát, aki őt ápolja. Könnyebben nyel és most nyugodtnak látszik. E kedvező fordulat folytán az orvosok már nem tartanak közvetlen veszedelemről.

Milano, január 24.

A *Verdi* állapotáról délután fél öt órakor kiadott orvosi jelentés azt mondja: A mult éjjel felmerült fenyegető tünetek nem mutak el ugyan, de észrevehetőleg esőkentek. Időnként felébredt a beteg szenderegésből és akkor némi folyékony táplálékot vett magához. Jobban érzi magát, mint ma reggel. Állapota azonban állandóan igen aggasztó.

Milano, január 24.

Verdi ma rokonai és barátai jelenlétében ellátták a halotti szentségekkel. A beteg állapota az utolsó orvosi jelentés óta nem változott.

— **A merénylet után.** *Párisból* táviratozzák: *Deschanel* tanár az ellene intézett merénylet óta ma jelent meg először előadó termében, ahol a hallgatók, köztük fia, *Paul Deschanel* kamaracelnök is, tüntető tapsal fogadták. A tanár megköszönte az ovációt, aztán így szól:

— A szimpátia megadásában osztozom azzal a derék bátor, fiatal leánnyal, aki kockára tette életét, hogy az enyémet megmentse. Ahóholathoz még hozzáteszem bűnulatomat és hálámát. A miniszterelnök ur kérésére indítva érezte magát, hogy ennek az áldozatnak az arany mentőörmet adományozza, amelyeket a rendőrőrnök és flam vitt el neki. Magam is láttam az érmet, melyet a *kórházban* a derék leány mellére tettek. (Zajosztetés.) Az önkéntes utab vizsgálatát jog nyujtam ennek a hősi leánynak s talán siettetni fogja gyógyulását.

— **Késirozott tavasz.** Akik ma délben a *Rudolf*-rakparton sétáltak, zavartan kapkodtak a zseonapirakhoz. A zavar okát a helyszíni szemle magyarázza meg. A Duna jege még szikszalárdan áll, a jégpáncolon varjak röpkölnék s a parton a főváros kiüldött kertész munkásai álló létrák tetejéről nyesegetik a kerék akciókat. A sétálók majd a jeget, majd az agnyesogotást nézik. Valami eliontorrást sejtettek a két faktum között. Igaz, hogy a nap sugar tizenkét fokra kergeti a termométer higanját a szempont föl, másrészt azonban a kalendárium még januárban vesztel. A sétálókat ez az ellentét erősen konfundálja. Az egyik kigombolkozik, a másik óvatossan feltűri a gallérját. Az arany középutat senki sem találja meg. Egy családapa három kis fiával sétál a parton. A legidősebbik felveti a kérdést:

— Papa, fázom én, vagy melegem van?
Az apa zavartan köhéssel. Nem mer határozott választ adni. Megszólal a kisebbik:
— Papa, én levetem a téli kabátomat.
Az apa megalkuszik.
— Nem bánom, akaszd panyókára.
Majd előáll a legkisebbik:
— Papa, olyan enyhe a szellő, szabad ma egy tavaszi verset írnom?
Az apa felemeli kezét és szigorú arccal rá szól a kis nebulóra.
— Meg ne próbáld, mert ...
— Miért?
— Azért, fiacskám, mert senki sem szereti, ha utódtól dicsérik. A tél sem.
— Igazán papa?
— Ugy van. Meg talál haragudni s olyan ridegen érvényesíti hatalmát, hogy nem győzők szénnel.

A kis fiu lesujtva halad tovább.
— Jól van, papa, mondja rezignáltan, hát majd a szénről írok versikét.

— **Népgyűlés a bikaviadalok ellen.** Sokan küzdöttek már Spanyolországban a bikaviadalok ellen, de persze csak a legmagasabb értelmiség soraiiban akadt ellenzője ennek a mulatságnak, amelyhez makacsul ragaszkodik a nép. Ha egyszer komolyan arra került volna a sor, hogy beszüntessék a bikaviadalokat, abból forradalom lett volna. Azért érdekes az a hír, hogy *Barcellona*ban most már egy népgyűléshez elégséges tömeget tudtak összehívni ahhoz, hogy tiltakozzék a bikaviadalok ellen. A gyűlést a Teatro Principalban tartották meg dr. *Robert* egykori polgármester elnöklote alatt s mintán fölolvasták egy csomó humánus egyesület, tudós társaság és néhány törvényhatóság üdvözlő telegrammait, a következő határozatot hozta a közgyűlés:

1 Kérvényt intéznek a cortezhoz a bikaviadalok eltörlése végett.

2. Az arénából egyelőre tilták ki a nőket és a 25 éven alóli férfiakat. (Sok nőviador is van ugyanis Spanyolországban.)

3. Uj aréna építését ne engedélyezzék, a pusztulókat ne engedjék restaurálni.

4. Tilták meg hatósági személyeknek, hogy bikaviadalokon elnököljenek.

Attól persze messze áll meg a mozgalom, hogy be lehessen tiltani a bikaviadalokat. Hogy azonban ehhez az első lépéshez híveket tudtak szerezni maguknak azok, akik ellenségei ennek a barbár játéknak, már az is biztató.

— **Várkonyi István szabadelvben.** *Várkonyi* István a nagy szocialista agitátor, aki évekel ezelőtt a *Földművelő* című lapjával a paraszt-szocializmust elmergesítette s ezért másfél évi államfogházra ítélték, büntetését most töltötte ki Vácon és tegnapelőtt szabadon bocsátották. *Várkonyi* most Budapesten tartózkodik s itt keres valami foglalkozást.

— **A koszt.** A katonai hatóságok az utóbbi években ismételtlen tapasztalták, hogy a főváros területén sorozás alá kerülő kereskedő ifjak satnya katonai anyagot szolgáltatnak, amit főleg annak tulajdonitának, hogy a fiatalsg csekély fizetése jó és egészséges táplálékra nem futja. *Lobkovitz* Rezső herceg hadtestparancsnok tehát elhatározta, hogy a hadkötőlése fiatalsg számára, a tiszti kanton mintájára, a főváros kellő közepén egy étkező otthont létesít. A tiszti kanton vendéglő-helyiségeit a hadtestparancsnok hajlandó lenne e célra átengedni és a végből felkereste *Hegedűs* Sándor kereskedelmi minisztert, ki az eszmét magáévá tette és annak megvalósításához készséggel ígerte támogatását. Az ügynek természetesen még meg kell nyerni a főnökök támogatását, mert hozzájárulásuk nélkül a hadtestparancsnok humánus terve föltétlenül dugába dőlne. Csakhogy a főnököknek nem érdeke, hogy mind elvigyék a legények elejét!

— **Telefonmizériák.** A *Budapesti Távbeszélő Hálózat* igazgatósága a következő sorok közlésére kér fel bennünket:

A *Budapesti Napló* e hónap 24-iki számában *Telefon mizériák* című fejezet alatt a 13. számú előzetes az iránt panaszokból, hogy 6 héttel ezelőtt jelentkezett távbeszélő állomásra, de azt még máig sem kapta meg, noha már a három havi díjat is előre megfizette. Azon feltétele alapján, hogy vele egyetemben vagy 200 jelentkezve várja a telefontálmást, kiszámítja, mely nagy kárt szenved a magyar kincstár és hogy hány műszerész éhezik, amikor munkát kaphatna a telefon berendezésnél. A jóindulatú közönség tájékoztatására szolgálhat azonban hogy a mult évben távbeszélő állomás berendezését 551-en kérték kik közül december 20-ától 31-éig 19-en jelentkeztek, mégis december 31-én csak 19 jelentkezve maradt távbeszélő állomás nélkül, ezek közt is két lélek nyári állomás foyó évi április 15-ére rendezhető csak be, kettő pedig maga kérte az állomás létesítésének elhalasztását. A január 1-től 23-áig előzetesre jelentkezett 34 fél közül 11 már is megkapta távbeszélő állomását, 13-é pedig most van berendezés alatt. Amint ez adatokból kitűnik, a jelentkezettek tömeges torlóadásáról, vagy késedelmes bekapcsolásáról tehát szó sem lehet.

— **Kirabolt ékezesereboit.** *Miskolcon*, mint onnan táviratozzák, ma virradóra a Fő-utcan levő Klein Sámuel-féle ékezes-üzletet eddig ismeretlen tettesek kirabolták. Nagybörzést órákat vittek el. Az összes ellopott tárgyak értéke 14.000 korona. A tettes az udvar felől kiásta az üzlet falazatát. A vizsgálatot nagy erélyvel folytatják.

— **Házasság Falk Frigyes.** a kassa-oderbergi vasut főellenőre dr. *Falk* Miksa országgyűlési képviselő fia, január 28-án vezető oltárhoz a wáhringi plébánia-templomban *Hauer* Herminát, néhai dr. *Hauer* J. kormánytanácsos leányát és dr. *Hauer* Ede bécsi egyetemi tanár nővérét.

Ságy Gyula, az Osztrák Magyar Bank tisztviselője e hó 28-án, hét óra vezető oltárhoz *Prém* Irénkét a jezsuita-templomban.

Dékány Mihály állami tanítóképző-intézeti tanár jegyet vátott Csáktornyán *Marytái* József állami tanítóképző-intézeti igazgató leányával, *Honkával*.

Ifj. *Szilágyi* Károly eljegyezte *Bakody* Mariska kisasszonyt Budapesten.

Steiner Izidor debreceni kereskedő eljegyezte *Flesch* Dávid zentai terménykereskedő leányát, *Terkát*.

— **Bozrány egy bálban.** A megyes-egyházai tanítók a környékbeli kollégákkal egyetemben bált rendeztek az elmúlt héten a Tanítók Háza javára. Ejjel után két órakor azonban egy esomó kellemetlen vendég érkezett. A terem közepére tolakodott vagy nyolc ember, valamennyi azon a környéken ismeretes szocialista agitátor s követelték annak az engedelmének a bemutatását, ami feljogosítja a tanítókat arra, hogy az iskola termében bálozzanak. Azután kijelentették, hogy most már ők mulatnak, de van még künn vagy negyven barátjuk. Azok is táncolni akarnak. A társaságban volt egy csendőr-főhadnagy is, aki erőlyesen felszólította őket a távozásra. Erre ki is vonultak a folyósóra. A főhadnagy egy mellékajtón elment a csendőr-kaszárnyába és segítséget hozott magával. A csendőrök kiszorították a tömeget az utcára s ott aztán kiválogatták közülök a kolompokat. Ezeket magukkal vitték a kaszárnyába. A megzavart bál pedig tovább folyt, de persze meglátszott rajta ez a kis intermezzo.

— **Dreyfus-apróságok.** Egy német lap egész kis bokráta Dreyfusra vonatkozó válogatott dőreségekkel szórakoztatja községét. Elég, ha sorjába ideiktatjuk a kis apróságokat:

1. Dreyfus legutóbb egy rőpiratot fejezett be, melyben életének szenvedéseit részletezi. E rőpiratot uton-utófélen ezrivel osztogatják ingyen.

2. Labori, a nemes és bátor védőügyvéd és Picquart örnagy közt, továbbá Dreyfus és családja között egyenetlenségek támadtak.

3. Dreyfus legutóbb London utcáin Walsinghamterhával találkozott. A két halálos ellenség némán nézett egymásra.

— **Bresoi.** Umberto király gyilkosa a portolongeni fegyházban fogja elszenvélni a büntetését. Tépnap szállították el Milanóból új otthonába. Tíz karabinieri és két titkos rendőr társaságában utazott egy másodosztályú kocsiban. — Ezzel a hírrel kapcsolatosan jelentik Milanóból azt is, hogy Bresoi összes állítólagos büntetésait szabadon boesájtották. Csak egyes tartottak fogva továbbra is, Lommer, biellai anarhistát.

— **Pékmesterek gyűlése.** A fővárosi pékmesterek ma délután gyűlést tartottak, hogy állást foglaljanak azokkal a támadásokkal szemben, amelyek nemrégiben a lapokban ellenük megjelentek. Hosszas vita után határozati javaslatot fogadtak el, amelyben arra kéri a helyi önkormányzatot, mint a legelőbb közügyügyi fórumot, hogy az ipartörvénynek a pékekre vonatkozó részét oda módosítsa, hogy a péklegényeknek legyen köteleességük a pékműhelyek tisztaságára való felügyelet s az ez ellen vélt legényeket a mesterek minden felmondás nélkül elbocsáthatassák s nevüket az iparhatóság hivatalosan közölje az összes pékmesterekkel. Azt is kéri még a helyi önkormányzatot, hogy a péklegényeknek a mesterek ne legyenek kötelesek természetben lakást adni.

— **Az iglókák hája.** Igló város képviselő-testülete ma egyhangúlag elhatározta, hogy Műnch Aurél országgyűlési képviselő araképet megfesteti a város díszterme részére, elismerésül azoknak az érdemeknek, amelyeket Műnch Aurél a város fejlődése és felvirágzása körül szerzett.

— **Elsüllyedt japán hajó.** Londonból érkező táviratok szerint az *Itsukushima* japán iskolahajó a japán partokon elsüllyedt és egész személyzete, számszerint 95 tengerész, ezek között 49 kadét, a tengerbe veszett. A szerencsétlenségről még nem érkeztek bővebb hírek.

— **A népszámlálás.** A fővárosi statisztikai hivatalhoz ma ismét jó esomó anyag érkezett be s most már a 769 járásból csupán 29 hiányzik. A beszolgáltatás öt óra után véget ér s azután megkezdik a valószínűsítő számításokat. A népszámláló iroda még mindig igen élénk s a biztosok kifizetéséig egyre tart. — A vidéki városok és községek között *Úpest* gyarapodása a legnagyobb, amennyiben lakosságának lélekszáma az utolsó népszámlálás óta 78-10%-kal megnövekedett. Az 1890-iki népszámláláskor volt ugyanis 23.551 lakosa. A mostani népszámlálás eredménye pedig összesen: 41.892 lélek. Van Úpesten 2012 ház, 120 üres telek, 9917 lakott lakás, 1903 üres lakás. A házastársak száma 10.574. A mostani népszámlálás *Úpeste* az ország egyik első nagyközségévé léptette elő és a városok között valószínűleg a 9-ik helyre juttatta.

— **Égő áruházak.** Montrealból jelentik, hogy abban a városrészben, amelyben a nagy áruházak vannak, óriási tűzvész pusztult. Tíz áruház és a kereskedelmi minisztérium épülete lángban áll. A kár állítólag már most is milliókra rug.

— **Nyomdász-sztrájk.** A fővárosi nyomdai munkások az 1895-iki nyomdász-sztrájk idején egy árszabást állapítottak meg, amelyet a legtöbb fővárosi nyomda elfogadott. Egy sereg nyomda azonban nem ment bele az új árszabásba és csak a régi díjakat fizette azóta is a szedőknek. A szedők a minap gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy azokban a nyomdáknak, amelyeket annak idején az új árszabást nem fogadták el, sztrájkolni fognak. Nem általános, csak *részletes sztrájk* mondják ki a nyomdászok s a sztrájkot ma egyik estlapp szedői megkezdték. Ugy tervezik, hogy egy hétig ezek a szedők sztrájkolnak,

a következő héten más nyomdák szedői kezdik meg a sztrájkot s ezt mindaddig folytatják, amíg az árszabást általánosságban el nem fogadják.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Egyszerre két helyről is jelentenek vasuti szerencsétlenséget. Az egyik a magyar államvasutak piski-petrozsényi vonalszakaszán történt e hó 22-én. E hó 22-én éjjel 2 órakor a Bacsod és Paj állomások közt a személyvonat összeütközött a puji állomástól elszabadult 10 szénzállító kocsival. Az összeütközés következtében a személyszállító gép és a pályatete megrongálódott, a tehercsúcs pedig izzó-porrá törték. Az utasok közül nem esett senkinek sem baja de a mozdonyvezető kisebb sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenség következtében a teherszállítás azon a vonalszakaszon szünetel és a személyvonatok átszállással közlekednek. Végzetesebb kimeneteli volt a másik szerencsétlenség, amely ma a galánta-zsolnai vonalon történt. Az 1471. számú tehervonat a védjelző tilos állása ellenére behaladt *Gány* állomásra és teljes gőzerővel ott neki ment az 1481. számú tehervonathoz. Az összeütközés következtében *Tóth János* kalauz, az 1481-es tehervonat vezetője és *füttője Pacovszki* Ede mozdonytanonc meghalt, míg *Ármin Gyula* mozdonyvezető könnyebb sérülés árán megmenekült. Az egyik tehervonat gépe és szerkesztése és még hét tehercsúcs megrongálódott. A magyar államvasutak igazgatósága azt jelenti hogy a forgalmi akadály ma estig elhárítható lesz. A szerencsétlenség miatt *Lipótvar* és *Galánta* közt egészen szünetelt a forgalom és az utasokat Pozsonyon, illetve Nagyszombaton át továbbították.

— **Retörési.** Tegnap este *Szabó Péter* bankhivatalnok Soroksári-utca 20. szám alatt lévő lakására este fél alkussal behatoltak. Senki sem volt otthon, de *Viberto Teréz* eseléd nemsokára hazatért. Megrémlülve látta hogy valaki az ebédidőben járkál égg gyertyák a kezében. Rögötn beázta a konyhaajtót s hármát esapott. Erre a betörők — mert hármán voltak — az ebédő udvari ablakát kitörve — kimenekültek. Kettőnek sikerült az udvarból elfutni, a harmadikat azonban a házbeliek elfogták. Erre ez kést rántott s *Fráter Samu* bádógos mestert, valamint *Weisz Mór* gyümölcsárst megzsarolta úgy, hogy ezt a harmadik tettest is kénytelennek voltak elereszteni. Az ebédidőben körülbelül 900 korona értékű ezüst és aranyemű volt már összezsomajolva, de a tettesek nem vitték el semmit, s így kár nincs. A tettesek közül a rendőrség kettőt elfogott *Kariko Ferenc* és *Hofftracla Rezsó* rosvolt multu esavargók személyében. *Kariko* a fővárosból ki is van távva. Erdekess megemlíteni, hogy a két tettest egész más büntényért kereste már régebb idő óta a rendőrség s vélellenül tudódott ki ez az újabb bűnük. Hosszas tagadás után beismertek tettséket s ma már átkísérték őket az ügyészség fogházába.

(x) **Újdonság a fényképészet terén.** *Rivoli* fényképészeti műterme (Kerepesi-ut 30.) szabadalmazott művelítést mellett esti órákban és boros időkhöz is készíti fénykép-felvételeket, melyek nem különböztethetők meg a nappal készült felvételektől. Felvételek bármely esti órára előjegyezhetők.

(x) **Kérjünk minámentt Emke-gyűjtőt!**

Az ő haja.

Írta: *Yvette Guilbert.*

... És amikor egy napon a tükör előtt állt és haját feltűzte, firtjeinek aranyos csillámában két finom, könnyed ezüstös villanást velt észre...

— Már! — sőhajtott el halkán és hirtelen kitépte a két fehér hajszálát. És aztán elgondolkozott mindazonok a változásokon, mindazonok a színirnyalatokon, amelyeken ez a szegény haj átment... Egy olyan asszonynak a haja, aki zabolátlanul rohant át az élet forgatagán...

Egészen kezdetben egy kis lány volt, tompa szőke, hanem a napsugárban aranyosan csillámoló, vékony és kurtá, egy neveléses sőrénnyel. Igen neveléses... a csinos szalag ellenére is, amelyet amennyire csak lehetett jól lezuhogtattak, hogy a haj mindél dusabbnak és hosszabbnak látszassék.

Oh és milyen kacér volt már akkor is a kis dáma! Nagy titokban még anyja állírtjeit is befonta a hajába...

Aztán következett a szegénység és a nyomorúság, amikor ezt a hajat kapkodva és hanyagul tűzték fel, hogy egyetlen pillanet se muljék el haszonlatlanul. A kenyérkereset volt a fődolgo! Haját éktelenül össze, csavarva loholt nap-nap után a kifutó lány Páris utcáin karján a nagy karton-skatulyával, amely olyan volt, akár a régi gárda dobja...

Majd okosabb lett a leány s akarta, hogy jó hatással legyen az emberekre: haját egész sinán hordta. Rendesen szorosan, feltűnés nélkül... szelíd keretűl a szerény, csuf, halvány archoz, amelyen semmi sem szép, csak az okos szem, a finoman rajzolt száj és az erős, fehér kutyafogcskák... És a szegényes hajon egy szegényes kalap...

Jönnek aztán jobb idők. Előbbre jutott... Egykori hajára gondol, amely már nem olyan száraz, hanem kissé lényesebb, izlésebb, de amelyet még mindig egyszerűen és okosan nagyon okosan rendez el. Olyan okosan, hogy csaknem olyan, mint valami fiatal miss, angol gouvernant; de megtanulta már mégis, hogy a haját jobban ápolja: olajjal kené, illatosítja, *Eau de Cologne* al mossa.

Megint egy lépéssel előbbre; már jó dolga van. Nagy cég szolgálatában van, megtakarított néhány garast, amelyet *Eau sedative*-be tetteket bele, hogy hajának ugyanolyan lényit adhasson, mint amilyen a *Kisszony* művészi frizurája. Ó milyen boldog volna, ha ahhoz a szép, réz-színű reflexhez jutna, amelyet a muzeum néhány képen látott!... Egészen jól emlékszik arra az időre. Takarékoskodnia kellett, nagyon takarékoskodnia! Három hónapi keresete éppen arra volt elég, hogy egy tisztességes utcai ruhát vehessen. Csak utcai ruhát. Mert mihelyt az üzletbe ért, az elő-irt fekete selyemruhát kellett fölvennie, a *probirmamsellek* uniformisát.

Milyen tisztán lát mindent: az időt... az üzletet... a principálist és feleségét...! Az üzlet révén sokra vitték, mert szorgalmasak törekvők és makacsok voltak és ezek a tulajdonságok maig megőrizték. Egy dénk mosoly, egy bavatáság szó, az — időpazarlás! Csak arra gondolnak, hogy az árukon tulajdjanak és pedig olyan drágán, amennyire csak lehetséges. Ő és a new-yorki utazó, amely minden esztendőben előkerült, hogy modelleket vásároljon! Neki kellett ezeket a modelleket bemutatni, mert az ő karosu és magas alakja erre a legalkalmasabb volt és egy napon ájultan roskadt az ölebe, mert két óra hosszat sétált fel s alá előtte egy nehéz prémes-bundában... prémes-bundában júliusban! Ő, ez a new-yorki lérfu, milyen tömeg whisket és jeges vizet pusztított el egy-egy bevásárlás alatt... és az ő pityókás állapota fontos volt, mert ha be volt csipve, akkor csinált megrendeléseket; akkor minden tetszet neki és ő vásárolt, vásárolt, vásárolt.

Milyen sokszor szépítette magát akkor. Fodortotta a haját és puderozta az arcát! De mikor haza ment, gyorsan sínára szorította le firtjeit és arcáról a rizsport lesimította. Ez volt az alkalom arra, hogy a segédek udvaroljanak neki. Nevetett rajtuk, nem tulajdonságosan kihívóan, de nem is tulajdonságosan szemérmesen, hanem mint igazi párisi teremtet, aki tud bánni a férfakkal, aki senkit se enged nagyon magához, de ellenséget se akar szerezni magának. Hiszen előbbre akart jutni; hiszen akkoriban a divat-üzletet a jövőkéje volt!

Hirtelen egész esomó szerencsétlenség és betegség szakad le rá. Apja meghal, neki magának sápkórosan és halott-bágyadtan, ott kell hagynia állását, mert a lába nem bírja a megerőltetést. Megtörtén, kiszípolozva reménytelenül, teli gondal odahagyja a divat-üzletet... Mihez fogjon?

A színház! De sikerül-e vajjon? Kell sikerülnie. Először megpróbálja, hogy kicsinosítsa magát. Megfesti a haját, ez elveszti komoly, egyszerű színtét és fénylő s feltűnő lesz. A reményeségek és családások korszaka megkezdődik. A kis angol leány egyszerű frizurája egyszer s mindenkoran eltűnt, valamint örökös szerénysége is; tornyos, hullámos frizurájának pompájában semmi sincs meg többé abból a szomorú, egyszerű varázsból, ami azelőtt volt a hajában, így jobban illik ajkához, amelynek kendőzött pírósága a fehérre puderezett arcra a jókedvnek és könnyűvértéségnek a látszatát kelti. Hamis játék! Jó isten, kissé graciózus, érti a módját, hogy a kacér adja kissé... de haját a festés megtámadta és kihull, miután olyan szép lett. Ezt a hamis játékot épp oly ellenkező folytatja, mint a szív és a lélek.

Ó mennyire szenvedett akkor! Mennyit sirt, mennyire megvetette és gyűlölte az életet, „mialatt a haja sárga volt“! És mégis, éppen a gondnak ebea az idejében volt bátorsága a legnagyobb, elhatározottsága a legerősebb. Tovább akart jutni! Összeszorított fogakkal akarta folytatni az utját, semmitől sem irtózva, hogy mindezen a végére járjon... Két éven át... hogy célhoz jusson, hogy valami váljék belőle. És ime: lokról-tokra, hétről-hétre erős akarata csudákat mivel.

És embereket meglepi az a szívósság, amely sohasem ingadozik. Megszorítják a kezét, biztatják és ő aki belül annyira izgatott volt, egyre biztosabb és határozottabb lesz.

A szerencse beköszönt. És a szerencse növeli a kedvét és erősebben ütögeti a vért ereiben. Még a haj, a sárga haj is egészen másmilyen a szerencsétől. Olyan, mint valami aranyból való, lángoló, izzóan vörös korona, amely homlokát övezi... bőséges tömegben esillogva, sulyosan omlik le most a haj, a szerencse hajzata, az öröm, a gazdagság, a diósőség hajzata... ő, ez a haj az ő életének a jelképe!

... Néhány tél mulik el. Kilenc... tíz... nem több.

Beteg lesz. Durván és borzasztóan támadta meg a betegség. Mindaz, amit azelőtt elszenvetett és amiről azt hitte, hogy már túl van rajta, most egyszerre visszatért és leverte. Hetek mulnak, borzalmas hetek; azt hiszi, hogy meg kell halnia és a körülötte lévőeknek arcáról leolvassa, hogy künt a városban, a világban is várják a halálát. Vége van! Nemsokára nyoma sem marad.

Egy este, amint halálosan verejtékezve, láztól gyötörtén, a torkát fojtogató könnyektől nem tud aludni. Kéri, hogy léssék meg.

Es ime! Megvan újra régi haja, a szegénység tompa, sötétszínű haja! Intő jel volna-e ez?... Talán a halál kísért-e már? És ő sir, sir, sir és kér és eseng és a reménye, bizalma egyszer csak ezed visszaterm és egy végtelenül hosszú hónap után hirtelen érzi, hogy megint egészséges, hogy az életet újra kezdheti.

Ez aztán a szép nap. Ott ül a tükör előtt és nézi a két fehér hajszálát, amelyet fölledezett... némán, elmélyedve. Mit jelentenek ezek az ezüst hajszálak? Következésményei-e elmúlt szenvedéseknek, vagy pedig hirdetői-e élete egy új korszakának?... Ki tudhatja ezt...

Hanem szívének örömeiben, hogy újra élhet, erős akaratában, hogy újra boldog legyen... ő, hogy még egyszer boldog legyen! — bátorságát felbuztatja, tervek, reménysek elednek fel benne és a jövőben vetett bizalomnak, a boldogságnak teljes őrzése önti el lényét. Örömtől sugározva áll fel és csöndesen mondja:

— Tehát jó — várok. Akarok boldog lenni és és erőm is van még, hogy végig éljem az életemet.

FŐVÁROS.

(*) **Az új tanácsos.** A tanács mai ülésén *Halmos János* polgármester melegen üdvözölte az ujjonnan megválasztott *Almády Géza* tanácsost. Biztosította őt, hogy a tanács tagjai nehéz, de szép munkakörében a legszívesebben kártársi módon fogják támogatni. *Almády Géza* tanácsos hálás szavakban mondott köszönetet a lelkesítő fogadtatásért s megígérte, hogy becsületess, szorgalmas munkássággal ő maga is oda fog törekedni, hogy kölcsönös tőrekvással igazán széppé és naggyá tegyék a fővárost.

(*) **A nyugati pályaudvar kihelyezése.** A tanács a mai ülésében, a nyugati pályaudvar kihelyezésének az ügyét a III-ik (magánépítési) ügyosztálynak adta ki, azzal, hogy mivel ez a tárgy a kormányval való együttes elintézését igényel, a harmincas bizottságnak az a csoportja vegye a munkakörébe, amelyet a kormányval való tárgyalások folytatására küldöttek ki.

(*) **Vilamos vasút Erzsébetfalvára.** A IX. kerületi külterti körben *Sperl Flóris* elnök mozgalmat indított az iránt, hogy a budapesti-haraszti-i helyi érdekű gőzvasut sineinek fölhasználásával, felső vezetékes villamos vonatokat árasanak Erzsébetfalva község belsejébe. *Tolnay Lajos* országgyűlési képviselő tegnap küldöttségét vezetett *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszterhez s *Jellinek Henrik* közúti vasúti vezérigazgatóhoz, kérve, hogy az egyre népesebbé váló Erzsébetfalva polgárságának kérelmét teljesítsék. A küldöttség a miniszternél s a vezérigazgatónál biztató ígéretet kapott.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Nemzeti Színház.** A *Hőfőherke* mai előadásán érdekessé szerepváltozás volt: *Török Irma* helyett, aki e *Rómeó és Júlia* keddi előadása közben lábfeicomodást szenvedett, *Nagy Ibolya* játszotta *Marikát*, a *hőfőherkét*. *Nagy Ibolyának* a memóriája épp olyan rendkívüli, mint az előadatkészsége. Mindig a legnagyobb örömmel vállalkozik arra, hogy a színházat kimentesse a repertoár-zavarokból és képes máról holnapra betanulni a legnagyobb szerepeket. De nagyon sajnáljuk és helytelenítjük, hogy az igazgatóság újabb időben csak akkor foglalkoztatja *Nagy Ibolyát*, amikor be kell ugrani valamelyik gyöngéikédő színésznő helyett. Ez visszaélés a *Nagy Ibolya* áldozatkészségével és talentumával. Kévsé tagja van a Nemzeti Színháznak, aki tehetéseggel, műveltebb, temperamentusabb, hasznavehetőbb *Nagy Ibolyánál*. Az ilyen kiváló, gazdag skálájú tehetség nem arra való, hogy leszorítsák a színpadról és méltatlan pihenítés után csak szükségéből rántsák elő. Adjanak tért, mennél nagyobb tért ennek a kedves, ambiciózus művésznőnek, aki minden szerepében megmutatja értékes és vonzó kvalitásait s akinek a mellőzése nemcsak a művésznőt sérti, hanem a repertoár érdekeit is. *Nagy Ibolya* mai játékán nem látszott meg a beugrás. Biztosan beszélt, kedvesen alakított és egy csöpp piros vért vegyített a *hőfőherke* szűzies, fehér alakjába, ami hasznát a szerepnek és élénkítette az előadást. Még egy másik szerepváltozás is volt ma este: a kávéházi vívórt *Gyenes* helyett

Horváth Zoltán játszotta, egészen jól. — Hivatalos kommuniké adja tudtul, hogy a *Hőfőherke* vasárnap előadásán újabb szerepcserék lesznek: *Márkus Emília* veszi át a *Hőfőherke* szerepét és *Helénát*, a *Márkus Emília* brilláns szerepét, *Hegyesi Mari* játssza. A dolog előtünk inkább pikánsnak, mint szerencsésnek látszik. *Márkus Emília* olyan kitűnő *Heléna*, hogy ártani fog a darab hatásának, ha ezt a szerepet más veszi át, akiben kevesebb a szenvedély démoni ereje, kevesebb az alakítás bravurja. És van ebben az intézkedésben sérelmes momentum is. Hát *Nagy Ibolya* azért hozott áldozatot a színháznak, hogy csak egyszer játssza *Marikát* s aztán félrelökjék? Ez a bánásmód nem lovagias. A szerepekkel való *experimentálás* pedig nem szükséges. (d. e.)

** **Népszínház.** *Pálmay Ilka* ma este befejezte bucsufelépéseit a *Népszínházban* a *Nebántsvirág* Denise de Flavigny-jében. Mint minden fellépése alkalmával, ma este is utolsó zugáig megtelt a nézőtér s a zsúfolt ház minden ünnepélyesen részesítette a divát, aki el akarja hitetni velünk s talán magamagával is, hogy ma este utoljára volt alkalmunk gyönyörködni páratlan művészetében. A bucsu szomorú melankóliája azonban csak nem akar elfogni bennünket s kimondjuk kereken: egyenes lehetetlenségnek tartjuk, hogy *Pálmay Ilka* maga megbüvölő egyéniséggel és művészelelelel álló várakozatos játékkal, ma este utoljára vonult ki élénke a színpadi deszkákra. Ismerve *Pálmay Ilkát*, elmondhatjuk róla, hogy ő maga épp oly kevéssé tudna ma még elleni a színpad nélkül, mint amilyen nagy veszteség lenne az operett-művészetére az ő visszavonulása. Azért hát nem is bucsuztatjuk s nemcsak hogy „Isten hozzád!”-ot nem mondunk neki, de a közönséggel együtt, amely ma este viharzerű tapsokkal kísérte végig a darabon, ezt kiáltjuk feléje:

— A viszontlátásra!

A diva különben holnap utazik vissza Bécsbe s ugy értesülünk, február másodikán tér vissza Budapestre, hogy a *Lipótvárosi Kaszinó* egy jótékony művészestélyén közreműködjék.

** **Várszínház.** A Varszínház kis színpada érdekes debüt színhelye volt ma este. Az *Alfonz ur-at* adták és *Adrienne* szerepében az országos színészközpont egyik bájos, kiváló tehetségű növendéke, *Váradi Aranka* lépett föl. A kedves, csinos fiatal leány nagy sikerrel játszotta az anyához ragaszkodó gyermekét, anyai bensőséggel, a hangnak anyai melegségével, hogy a közönség nyílt színen zajosan megtapsolta. Mozgása meglepően ügyes és grációzus. Játékában sok a természetes kellem. A fiatal kezdőre — *Váradi Antal* jeles kollegánk leányára — szép jövő vár a színpadon.

** **A zeneakadémia hangversenye.** Az Országos Zeneakadémia ma este tartotta meg második házi hangversenyét. A kilenc számból álló műsor keretében a közreműködők nívón álló előadásokkal gyönyörködtették a közönséget, amely szívesen adózott elismeréssel nekik és érdemes tanáraiknak. A legnagyobb sikerben *Thoman* tanár egy világtalan növendékének, *Klein* Honának volt része, akinek a játékát már a vakok tavalyi hangversenye alkalmából megcsodálta a közönség. Egy hatalmas talentum megnyilatkozását éreztük, mikor ez a kedves arcú, fiatal leány megült a zongora billentyűit; ma Mendelssohn fis-moll Ábrándját játszotta a tökéletes technika ragyogásával, biztos színezéssel és művészi diskreációval. Játékát lelkesen megtapsolta a hallgatóság. Egyébként valamennyi közreműködő, *Braun Paula*, *Konyovits Ivánka*, *Csefalvay Etel*, *Lázár Amália*, *Birmaun Armand*, *Szerencsi Ede*, *Czink Irma*, *Zwickler Margit*, *Maleczky Mariska*, *Weigl Mária*, *Woititz Zsófia*, *Tórei Emma* és *Stachel Emília* megérdemelték a közönség elismerő tetszésnyilvánítását.

** **A titkos rendőr.** Régen volt a Vigszínháznak olyan sikere, mint amintő *A titkos rendőrrel* aratott. Az eddigi hat előadásán a jegyek javarészt mindig elővételben adták el, az előadások pedig szakadatlan kacagás és zajos tapsok mellett folytak le. A darab híre már a vidékre is eljutott és a vidéki színházok leg többje meg is szerezte a darab előadási jogát. *Arad*, *Kassa* és *Szeged* majdnem egyidejűleg, legközelebb bemutatja az új bohózatot.

** **Gróf Keglevich István** hónapok óta terve veti és egészségének helyreállítása végett feltétlenül szükséges elvidéki utazását holnap, pénteken e hó 25-én este kezdi meg.

** **Műsorváltozás a Népszínházban.** Z. *Bárdi Gabi* egészségi állapotának rosszabbra fordulása következtében a *Modell* holnapi előadását és szombatra kitűzött bemutató előadását a jövő hétre marad. Szombaton az udjónság helyett a *San-Toy* kerül színpadra *Kéry Klárával*, vasárnap délután a *Szokott katoná Blaha* *Lujza* asszonnyal és vasárnap este a *Lili*, a címszerepben *Kéry Klárával*.

** **Filharmoniai hangverseny.** Igen élénk érdeklődés mutatkozik a szeriai, január 30-iki, hatodik

filharmoniai hangverseny iránt, melyet *Kerner István* vezetése alatt *Eibenschütz Riza* közreműködésével rendeznek a *Vigadó* nagy termében. Legérdekesebb pontja a műsornak *Mihalovich* *Odön* legújabb szimfóniája; azonoskivűl előadják még *Cornelius Péter* „*Bagdad*” című operájának nyitányát és *Schumann* rég nem hallott *Ouverture Scherzo* és *Finale* című szerzeményét.

** **A Gyurkovics fiuk.** Több ízben felmerült a sajtóban annak a híre, hogy *Herzeg Ferenc* megírja magyiskéri darabjában, *A Gyurkovics lányok*-nak a pendent-ját, *A Gyurkovics fiuk*-at. Ez a hír egy tegnapi esti újságban abban az egész határozott formában látott újra napvilágot, hogy *Herzeg Ferenc* *A Gyurkovics fiuk*-at már meg is írta és pedig a *Vigaszínház* számára. *A Gyurkovics fiuk* dolgában fel vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy *Herzeg Ferenc* ezt a darabot nemcsak hogy meg nem írta, de sohasem is szándékozott megírni. Az illusztris szerző még csak nem is sejt, hogy *A Gyurkovics fiuk*-ra vonatkozó hírek honnét veszik magukat.

** **Amerika.** Ez lesz a címe az *Uránia* színház legközelebbi udjónságának, melyet *ij. Hegedűs Sándor* írta. A fellonak csabító hazája, mely évről évre százezreivel vonza hamis illuziókkal a kíváncsiakat, két-séggikivűl egyike a legérdekesebb *Uránia*-thémáknak.

** **Burghardt meghalt.** Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy *Burghardt*, a neves színházi díszletfestő, ma meghalt. *Burghardt*, aki az udvari színházak festője volt, halvtánhét évét élte.

** **Mascagni a bukás után.** *Mascagni-t*, mint olasz újságok írják, épen nem kedveltette az *Alarcos* című új operájának a bukása. A fiatal mester kijelentette barátai előtt, hogy csak annál nagyobb akaraterővel fog neki *Vistilia* című új dalművének a megkomponálásához s egy év alatt el is fog készülni munkájával. A *Vistilia* szövegkönyvét két neves olasz librettista, *Menasci* és *Targioni-Tozzetti* írták.

** **Betiltott operett.** A bécsi cenzura betiltotta *A nők paradicsoma* című énekes bohózat előadását, amelynek zenéjét *bárc Erlanger*, az osztrák császárváros pénzarisztokraciájának egyik ismert tagja írta s amely az *An der Wien*-színháznak lett volna a legközelebbi udjónsága.

** **Házi hangverseny a Telefon Hírműködőben.** Ma este fél 9 órakor előfektőnek és halgatónak szórakoztatására házi hangversenyt rendez a *Telefon Hírműködő* hangversenyigazgatósága. Közreműködésüket az alkalommal megígérték: *Bojár Tereska*, *Leopold Franciska*, *Palotai Piroksa* és *Hamborcsky Mariska* urnők, *Dr. Hódy Lajos*, *Mihályi Ferenc*, *Orly Zsuzs*, *Stivcs* *Árpád* urnak és *Berkos Béla* a kilenc esztendősbímalom művész. — A hangverseny után 10 óráig a *Telefon Hírműködő* az est folyamán érkezett eredeti értesüléseit olvastatja fel, 10 órától 11-ig pedig még *rigdány*-t is hallható a kágyókön keresztül, melyet az Emke kávéházból közvetít a *Telefon Hírműködő*.

Sarolta.

(*Vig* 1901. 3. februárjában. Írta *Csanyuga* József. Zenéjét szerzette *Erdel* *Ferenc*. A m. k. Operaházban először 1901. január 24-én került színpadra.)

Budapest, január 24.

Egy régi magyar újság fekszik előttem, amely 1862. június 27-ének dátumát viseli homlokán. Egy nappal előbb került először színpadra a *Nemzeti Színházban* *Erdel* *Ferenc* *Sarolta* című új dalműve és a premierről szóló tudósításban elmondja immáron porladó kollegám, hogy a páholyokban a magyar mágnesvilág színéjára ragyogott, a földszinten előkelő közönség, az urak csaknem kivétel nélkül magyar ruhában és mindenütt lelkeség, emelkedett hangulat, meg hazafias tüz.

Azóta csaknem negyven esztendő múlt el és nagyot fordult a világ. És amikor ma a m. k. Operaházban ismét fölfelevenítették *Erdel* *Ferenc* magyaros dalművét, egész széksorok tátongtak üresen és csak a jegyzedők voltak magyar ruhában. *Saroltára*, amely pedig a mai nemzedéknek premiér-szamba mehet, nem volt kivánsi a közönség, — elmaradt.

Es ez nagyon szomorú dolog. Nem az Operaházra, amely elvégre csak hazafias és művészi földadatot végzett, hanem publikumunk izlésére és lelki hajlamaira nézve.

A közönség elejthet bárminő darabot, itélete szuverén. De önmagát semmissíti meg, ha számára a műtárgyban nincs mondanivalója, — ha premiérre se megy el.

Nincs közönség!

Melábotan gondolkod vissza a nemzeti lelkesedés eltűnt napjaira, amikor ez az édesen naív munka először került színpadra a *Nemzeti Színházban*. Ime, az akkori szereposztás, szembeállítva a maival:

Szereplők:	1862-ben	1901-ben
<i>Sarolta</i>	<i>Hollósy</i> <i>Kornélia</i>	<i>Bianchi</i> <i>Bianca</i>
<i>Géza király</i>	<i>Ellinger</i>	<i>Browlik</i>
<i>Gyula vitéz</i>	<i>Bignio</i>	<i>Takács</i>
<i>Ordító kántor</i>	<i>Benza</i>	<i>Hegedűs</i>

A dalmű szövegét *Csanyuga* József írta, — nagyon naív libretto!

Meséje röviden ez:

I. fellonak. Ordító kántor Sarolta leánya és Gyula,

Géza király vitéz leventéje, egymásba szerelmesek. De Sarolta szépsége elragadja a tizenhét éves királyt is, aki hogy könnyebben célhoz jusson, szerepet cserél Gyula vitézzel, akit a király ezután felségnek szólít. Sarolta nem hisz az ösmeretlen ifjú vallomásának, akit Ordító kántor uram, mint a szerelmi jelenet véletlen tanúja, erősen megkorhol.

II. felvonás A színtér az ország határán egy kis helyiség, szabad tere kis kápolnával. Háboru előtt vagyunk és Belus országnagy vitézsége szerkenti a katonákat. Mikor ezek elvonulnak, a kápolna elé jó Sarolta, hogy a király étetéért imádkozzék. Ekkor jó Géza király kíséretével, amelyet rögtön elbocsát, hogy egyedül lehessen Saroltával. Ujból szerencsét próbál a következő megokolással:

Istennel beszél, imában térdepel,
Ily szent pillanthatban érzőbb a kebel!

De ismét közel van Ordító kántor, aki „iskolába küldi a tacsokót”. Ekkor a kísérettel visszatér Gyula vitéz, akit a király megállapodása szerint felségnek szólít. A kántor boldogan, Sarolta megsemmisülve hallja, hogy kedvese — a magyarok királya.

III. felvonás. A szerelmes ifjú király csellel akarja Saroltát megkapni. Ordító kántor királyi parancsot kap, mely szerint Saroltának nőül kell menni — Gyulához. Ez persze maga a király! De Belus országnagy megérti a ravaszságot, hogy az országot pártviszálytól, a királyt pedig boldogtalan házasságtól megmentse, intézkedik, hogy a királyi parancs szerint az igazi Gyula vegye nőül Saroltát. Ordító kántor persze úgy hiszi, hogy királyi tréfa az egész és boldog, hogy apósa lett a magyarok királyának. Mikor végül a csomó megoldódik, az ifjú király megbocsájt vitézének, akit grófnak és a végvidéki várak parancsnokának tesz meg.

Erre az eseten librettóra Erkel Ferenc igazi, magyaros zenét írt. A dalmű 1862-ben csak hatszor került színpadra, mert Sarolta személyesítője, Hollósy Kornélia, néhány hónap múlva visszavonult a színpadról és ezzel Erkel víg operája is lettint a műsorról. Később rövid időre ismét feltűnt a Nemzeti Színházban és ekkor a címszerepben Markovics Ilka lépett föl. De valami különös végtet üldözte, mert ismét egy főszereplő visszavonulása volt az oka, hogy a partitúra a könyvtárba visszakértült: Benza Károly, az Ordító józsiú kreálójá, bucsut mondott a színpadnak! Hosszu évtizedeknek a porát verte le Mészáros Imre igazgató Sarolta partitúrájáról, — és ime eleven erőben hangzott föl ma este Erkel Ferenc csudásan szép magyar zenéje, tele édes melódiákkal, majd busongó, majd vidám hangulattal. Mészáros Imre így okoskodhatott:

— Ime a Nemzeti Színházban két év előtt váratlanul nagy sikert aratott Himfy dalai, Berencz Árpád simplexül kedves vigjátéka. Gyönyörűséggel szívtá ezt a tiszta levegőt a közönség, amely már megcsömörlött a sötét drámák modern tikkasztó irányától. Hátha a verista dalművel is így vannak az emberek, és Sarolta előadása, ez a méltó művészi feladat, még üzletnek is beválk.

Hunyady László és Bánk bán hatalmas diadalai után komponálta meg Erkel ezt a víg operát, amikor már kiadta magából az invenció javát, de tudása teljes pompájában ragyogott.

Sokkal több pátosoz volt az ő egyéniségében, mintsem tökéletes víg operát adhatott volna. A humor ere nem csörgözött valami dusan az ő tehetségében, amely szenvedélyek és méla hangulatok festésére hajlott. „Zenei humor” — a szó klasszikus értelmében — nem is találunk a Sarolta kótáiban, de igenis sok helyütt mélyeséges, igaz poézist.

Ha valamikor akad történetirója a magyar operának, — egyelőre azonban még igazi magyar operánk sincs — annak a könyvében előkelő helyet fog kapni Erkel: Saroltája. Ez a mű külön specialitást jelent. Népszínművet operai formában.

Az előadás kitűnő volt. A címszerepben Bianchi Bianca asszony csak egy csillogtatta előkelő művészetét és — ma különös fényben — ragyogó organumát. Brontik, aki Géza királyt énekelte, a szerep ifjú karakterének nagy áldozatot hozott: leberetváltatta szep szakállát. Egyébiránt kitűnően volt disponálva és sok tapsot kapott. Gyula kisebb arányú szerepét Takács Mihály kiváló művésze az ensemble egyik lényfontosságú emelte. Jól reprezentálta Belus országnagyot Várady Sándor. — A dalmű egyik legnagyobb szerepe Ordító kántor, akit Erkel különösen jellemzett, Hegedűs Ferenc, az Operaház jeles bassz-buffója játszottá rengeteg jó kedvel és sikerült zsánerekkel állandó derűtségben tartotta a közönséget. A karok összhangzó énekükért nagy dicséretet érdemelnek.

Székla karmester jelesül tanította be a darabot.

A postás fiu.

— A Magyar Színház bemutatója. —

Budapest, január 24.

Vidám operett-színház alig készült még lehangolabb körülmények közt premiérjére, mint a Magyar Színház társulata A postás fiu (The messenger boy) című angol operettre, amelynek ma este volt a bemutatója. Nemesak a legkülönbözőbb válsághírek fekete hollói károgtak a színház bádogtöze fölé, mialatt beunt a színházban a Londonból hozott Crampton mester barokk táncokra oktatta a színház hölgyecskéinek formás lábszárait, — hanem a legszomorubb halálharangot is megkongatták már a sokat hányatott színház fölött: kibérli a Nemzeti Színház és közel kétszáz színházi existencia mehet neki a teljes bizonytalannak...

S mialatt a válsághírek fekete hollói károgtak és a szomorú halálharang kongott, a bádogtöze alatt folyt a vidám munka, a bolondos angol operett betanulása.

Ma este aztán kivonult a Magyar Színház színpadára A postás fiu egész eszeveszett kísérettel, a formás lábszárak egész légiójával és — sok, sok szép muzsikával.

Hogy milyen a Messenger boy? Mint minden angol operett. Cselekményében logikátlan és szótíntó, de átszőve a tarka-barka képek és táncok egész seregével, amelyek nagy gyönyörűséggel szolgálnak a szemnek s amelyeket jól esik nézünk, mert az ember kényelmesen hátradől a szölylyeszékén és élvez a nélkül, hogy az elméjét a legkevésbé is meg kellene erőltetnie.

Mert, őszintén szólva, nem igen kell vesződnünk azzal, hogy Tommyt, a postás fiut, kicsoda, miért küldi a Nilus mesés vizén át El-Barrába. Egyszerűen tudomásul vesszük az operett elején, hogy a derék postás fiu elindult s hogy senki sem tartóztatja fel útjában s hogy a levelel kívül, melyet a tarsolyában visz, van az operettben még két szerelmes pár. Az egyik: Nóra, Lord Punschestown gyámleánya s egy fiatal ember, Olive Rednor; a másik: a postás fiu maga és egy kis komorna s hogy ez a két pár az operett végén az egymásé lesz. Áldásunk rájuk!

Az alatt, az egyik év végebe megy, mi rászögezzük szemünket a színpadra s tele szibujt magunkat a női formák szépségével, amely a libbenő szoknyácskák habfodrai közül felénk mosolyog s magunk is észrevetlen átengedjük magunkat a táncritmusok ellentárlhatatlan varázslatának, amelylyel Caryl és Monckton urak muzsikája megigéz bennünket.

A postás fiuban is, mint minden angol operettben, a tánc és a muzsika, — a ködös Albion operett-muzsájának ez a két erős legyvere, — alkotja a siker legtöbb elemét. Ami az új angol operettnek első sorban a muzsikáját illeti: Caryl és Monckton urak is, (akik jó ismerőseink már különben), a melódia és a formák oly bőséggel és ötletességével dolgoznak, hogy a hatás elmaradhatatlan; ami pedig a táncokat illeti, a londoni Crampton mester olyan lelkiismeretesen dolgozott, hogy jobban betanított angol operettet még alig láttunk színpadon.

... De hát megint csak visszatérünk a válsághírek fekete hollóira és a halálharangra, amelyet a Magyar Színház fölött megkondítottak. A ma esti bemutatón, az egyik szereplő, Margó Zelma, kuplét is énekel róla.

Bizszük, hogy a A postás fiu ritmikus táncai el fogják hesselni a Wesselényi-utcai színház bádogtözejéről a fekete hollókat — és Caryl és Monckton urak vidám melódiái túl fogják harsogni a megkondult halálharangot. A postás fiu, úgy tudjuk, utolsó reményhorgonya a Magyar Színháznak, amelyet a közönség szeretetének a tengerébe vet s hiszszük, hogy nem hiába! A postás fiu meg kell nézni minden színházba járó embernek, ha más egyébert nem, már csak azért is, hogy a magyar fővárosnak ez a legfiatalabb színháza — megmaradjon! A Magyar Színház vezetésében történetek és történetek hibák, nagy hibák, — de az a gárda, amely a legválságosabb viszonyok közt olyan vidáman, olyan becsületes jó kedvel teljesíti kötelességét, mint a Magyar Színház gárdája ma este teljesítette, megérdemli, hogy a közönség támogatása mellett, rázkódtatás nélkül jusszon egy jobb és szebb jövőnek a partjai felé...

A szereplőket egyenként és összesen úgy nézzük ma este, mint akik ugyanannak a hősi munkának a részesi és így bizvást egy kalap alá foghatjuk mindnyáját. Legnagyobb sikere Székla-nak, (egy pár tulzást elnézünk neki) Ráthonyi-nak, Margó Zelmának és Szeyer Ionának. (Az utóbbinak ismét egy staccato betéte tetszett legjobban.) Derekasán dolgoztak a siker érdekében Székla-nak, Boross, Molnár, Giróth, Rózsa Lili, Kardos, Vidor és Dory Margit. Az utóbbit külön dicséret illeti több szépen előadott énekszámáért. A „staffage”-ból kivál-

tak Fenyvesi Erna és különösen Gombaszögi Margit, aki gyönyörű szóló-táncáért zajos tapsokat kapott.

Az operett fordítását Salgó Ernő és Mérei (Merkl) Adolf végezték s legnagyobb dicséretükre szolgál, hogy irodalmi mértékkel mérve is a legjobbat meggáltatták. A zenekart Donáth karmester nagy tudással vezette.

(M.-s.)

Két színház költségei.

Budapest, január 24.

Gróf Keglevich István intendáns, a Nemzeti Színház és a magyar királyi Operaház főntartásának költségeiről érdekes adatgyűjteményt állított össze, amelyben arra a kérdésre akar földerítő világosságot vetni, hogy az államilag segélyezett színházak főntartásának költségei megtelelelnek-e a magyar főváros szellemi szükségletéhez mért művészi színvonalnak s arányban állanak-e az ország vagyoni viszonyaival. Fejtegetései során arra a kérdésre is választ keres, hogy az eddigi költségeket lehet-e apasztani s lehet-e a színházak saját bevételeit fokozni. Adatait az 1886—1899-ig terjedő, 14 évet felölelő időszakból veszi az intendáns s először a Nemzeti Színház-ra vonatkozó adatokat sorolja föl.

A Nemzeti Színház összes kiadásai 1886 óta összesen kitétek 11,402,583-42 koronát, melyből egy évre átlag esik 814,470-43 korona egy előadásra pedig 2,867-85 korona.

A kiadások végösszegét az intendáns nem tartja túlságos nagygnak. Feltűnőnek tartja azonban az 1893-ik évvel kezdődő rohamos emelkedést, amelyet a művészek fizetésének folytonos emelése idézett elő.

E fizetésekre vonatkozólag megjegyzi az intendáns, hogy indokolatlanok és károsak voltak, mert egyrészt nem mindig a legméltóbbakat részesítették fizetésemelésben, másrészt a személyi kiadások emelésére szükséges összegeket csak úgy tudták előteremteni, hogy a dologi kiadásoknál a kellettén túl takarékoskodtak.

A bevételek a lefolyt 14 év alatt a következőképpen oszlaltak meg:

Rendes segélyek címén 1899-ig kapott a színház évenként 261,200 koronát Saját bevételek címén összesen 7,210,454-88 korona bevétele volt a színháznak. Melyből egy évre esik 515,022-42 korona Átlag egy előadásra esik 1,813-51 korona

A táblázatos kimutatásból kitűnik, hogy 1886—1896-ig egyre emelkedik a bevételek, 1896-tól 1899-ig pedig fokozatosan apadtak.

E fokozatos süllyedés okát gróf Keglevich intendáns többek közt a saját elenséges magatartásából magyarázza meg. Erre az okfejtésre csak egy megjegyzésünk van. Az, hogy a saját a Nemzeti Színház iránt mindenha nagy szeretettel volt.

Mind emez adatok után az intendáns a jövő évek előirányzatára nézve fölveti azt a kérdést, hogy remélhető-e a színház bevételeinek emelkedése s a kiadások apasztása.

A Nemzeti Színház jövőjéről beszélve, csak az utjonnan épitendő színházzal lehet számolni. Első sorban óvakodni kell a bevételek magasán való előirányzásától s ezért a két legrosszabb s két legjobb év eredményeit eliminálva, csak tíz év bevételére alapítja számításait. Ez a tíz év 5,112,447-82 koronát eredményezett. Reméli, hogy az új házban nagyobb bevételek lesznek ugyan, de azt ajánlja, hogy a fennmaradó fölleségeket oly tartalék-alap képzésére fordítsák, melyekből a más években keletkező hiányokat kellene fedezni. A művészek fizetésének tételénél az intendáns annak a reményének ad kifejezést, hogy e fizetések öt év alatt fokozatosan ötvenezer koronával le lesznek szállíthatók. A Várszínház lebontásából eredő ötvenezer koronától a Nemzeti Színház el fog esni, de minden fel arra mutat, hogy e hiány a saját bevételek emelkedése és a kiadások némi apasztása által pótolható lesz.

Az Operaház költségeinek tárgyalásánál az intendáns szintén 14 év tényleges eredményét veszi alapul. 1886-tól 1899-ig az Operaház kiadásai 13,138,235-52 koronát tettek.

E kiadásokat az Operaház részben saját bevételeivel részben rendes évi segélyvel fedezte. Saját bevétel volt. 6,698,241-96 korona Államsegély volt. 10,777,800— korona.

Az adatok során kitűnik, hogy az Operaház saját bevételeivel összes üzemi költségeinek 34-98 %-át

fedezte, segély útján pedig 65-02%-ot, holott a *Nemzeti Színház* saját bevételeivel a költségeknek 63-23%-át fedezte, segély útján pedig 36-77%-át.

Ennek az alig orvosolható bajnak okát az intendáns a csekély térfogatú nézőtérben találja, ennél fogva csak a kiadások apasztatól várja a baj orvoslását s azt ajánlja, hogy hetenként csak legfeljebb négy előadást tartssanak, hogy a magasán dotált külföldi énekesnőket mellőzzék.

Végül a jövő évek előirányzatára nézve megjegyzi az intendáns, hogy a segélyt 933.500 koronában kell megállapítani, mert csak ekkor lesz egy ündutas vezetőség képes arra, hogy az előirányzatok betartásáért erkölcsi szavalósságot vállaljon.

Az intendáns adatai kétségkívül tanúságot tesznek arról, hogy gróf *Kegelevich* István szakadatlan buzgólkodással kutatja a vezetése alatt álló színházak sorsának okait. Konstatálnunk kell azonban, hogy a tanulságos és becses studiumban a fölvetett kérdésekre, hogy tudniillik a költségek megjelölésére a fővárosunk szellemi szükségletéhez mért művészi színvonalnak s arányban állnak-e az ország vagyoni viszonyai, sehol elfogadható választ nem kapunk.

MŰVÉSZET.

□ **A Nemzeti Szalon ügye.** Ma újabb kilépés történt a Nemzeti Szalonból. *Olgay* Ferenc festőművész a következő levelet küldte a Szalon igazgatóságának:

Mintán a lapokból értesültem, hogy a Szalonnak ma már van lelkes vezetője, van ezer tagja, van pénze, sőt a közönség is szereti már, az én csekély személyem ott teljesen felesleges s így van szerencsém bejelenteni, hogy a tagok sorából kilépek. *Olgay Ferenc.*

□ **Kiállítás Főcsont.** Ma volt a *Pécsi Művészeti Egyesület* első kiállításának bemutatója, amelyet a *Nemzeti Szalon* budapesti tárlatán kiállított művekből rendeztek. A város nevében a polgármester, a Pécsi Művészeti Egyesület nevében az elnökség köszönetet mondott *Hock* Jánosnak és a vele érkezett művészeknek megjelenésükért és buzgóságukért. E beszédekre *Hock* János válaszolt. Ezel a vernissage aktusa befejezett nyert és a közönség nyomban megkezdte a kiállítás megtekintését. A tárlat előtti téren katonazene játszott és a közönség estig időzött a kiállítás termeiben.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Magyar Földrajzi Társaság** ma délután az Akadémia heti ülésében dr. *Erdődy* Béla elnöke alatt ülést tartott, amelyen elsőnek *Gerster* Béla alelnök értekezett Gömör és a Szepesség között lévő utakról és vasúti tervekéről. Rámutatott, a felvidéki ipar fejlődésének szempontjából, az utak fontosságára és azok sorsozására, s a megívó rossz utak jókarba hozatalát ipari okokból kívánatosnak tartja. Dr. *Erdődy* elnök köszönetet mondott az előadónak, hogy mai előadásával felhívta erre az illetékes körök figyelmét. Remélhető, hogy ez jótékony hatással lenne a felvidéki kívánatos megakadályozására és a magyar ipar, különösen a bányáipar fellendítésére. Utána *Chobolky* Jenő értekezett Khina hydrografiájáról.

EGYESÜLETEK.

(**A Magyar Béke-egyesület**) választmánya a képviselőház első emeleti ülésében gyűlést tartott ma. Ez alkalommal *Gergely* Edde jegyző a párisi X. nemzetközi békekongresszusról tett jelentést. A kongresszus látogatottsága nagyobb volt, mint bármelyik eddigi kongresszusé. A magyar békeegyesületet *Tórr* tábornok és *Gergely* Edde jegyző képviselte. A jövő évi kongresszus Glasgowban lesz. A pénztári jelentés az egyesület vagyoni állapotának a javulását mutatja s főlétszámáról számol be. A közgyűlés február második felében lesz. A napirend után több érdekes eszmét vetettek fel a béke-eszme propagálására. Így dr. *Lichtenberg* Kornél orvos-tanár a sajtó-propagandának erőlyesebb fejlesztését indítványozta. Dr. *Emmer* Kornél pedig azt indítványozta, hogy az elnökséget a béke-eszme igazi hűveivel: hölgyekkel egészítsék ki. Az elnökség foglalkozni fog az indítvánnyal. A választmányi ülésen *Josipovich* Géza ügyvéd alelnök elnököl és a beható eszmecserében az említettek kivül *Kalisch* Lipót, dr. *Schulek* Géza és neje és dr. *Neumann* Arminé vettek részt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Rablás.** Boszna-Bródba akart utazni *Korcozy* Simon földműves, hogy ott 3t gyermekével véglegesen letelepedjék. Nyolcszázharminc korona volt a zsebében, mikor Budapestre érkezett. Bement a városba, hogy lásson világot. Utacőrl-utacőra járt s nézeti palotákat, kirakatokat és embereket. Az utóbbiak közül *Soltész* János veszedelme lett, *Soltész* János ugyanis

csak a minapában szabadult ki a fegyházból. Rablósztatmájával ott az utcán megérezte, hogy *Korcozy* Simonnak pénze van. Társul szögödött hozzá s a mult év július 21-én kicsalta a rákosi vonalra. Ott egy követ fejbe vágta és kirabolta a zsákmányt 830 koronát, elvitte Felső-Láposra s abból 680 koronát átadott a feleségének azzal az utasítással, hogy rejtsen el valahová. Ő maga megszökött, s csak hetek múlva tartóztatták le a csendőrség.

Ezt a bűnyegyet ma tárgyalta a budapesti esküdtbíróóság *Lenk* Gyula táblai bírő elnöke alatt. A vádhatóságot dr. *Pataky* Gyula kir. ügyész képviselte.

Lenk elnök megnyitja a tárgyalást, konstatálja, hogy *Soltész* János vádolt védője, dr. *Seitz* László ügyvéd nem jelent meg. Helyette *Falkor* Márton nevű fiatal ember foglalt helyet a védői székben.

— Miután *Seitz* védő ur nem jelent meg, kértem öntől, bejegyeztesse tagja-e ön, mint ügyvédjelölt, a budapesti ügyvédi kamarának? Ha igen igazolja ezt!

Falkor Márton: Igen, csak hogy momentán a bejegyzést nem tudom igazolni.

— Adok önnek félórát — mondja az elnök — arra nézve, hogy vagy *Seitz* ügyvéd urat keresse meg s hívja el, vagy pedig hozza el magával a kamarai bejegyzést tanúsító igazolványát.

Közül egy órai szünet után a fiatal ügyvédsegéd visszatér és jelenti, hogy jónőket nem találta meg. E helyett azonban újból jelentkezett a védelem elültására, egy esomó iratot és egy indexet terjesztve a törvényszék elé, annak igazolására, hogy csakugyan ügyvédjelölt.

Elnök ezekből konstatálta, hogy *Falkor* ügyvédjelölt ugyan, de a budapesti kamaránál még nincs bejegyezve s így a védelmet nem láthatja el.

Hogy a tárgyalást végre megközdhesék, *Lenk* elnök dr. *Weisz* Odön ügyvédet kérte le a vádolt védőjéül, aki nyomban el is foglalta a védői széket. Ezután tudatta az elnök, hogy dr. *Seitz* László ellen a törvényszék, a mai esküdtbíróági tárgyalásról való igazolatlan elmaradásáért, fejelentést tesz az ügyvédi kamaránál.

Az esküdtszék megalakulása után a vádoltat hallgatta ki a törvényszék, *Vagács* Rác Flóris tót tolmács segítségével. *Soltész* János tagad a bűnösségét s azt akarja elhárítani az esküdekkel, hogy a feleségénél talált pénz az ő szerzeménye, amelyet a lipótvári fegyházból keresett meg.

Az elnöknek arra a kérdésre, hogy kinél tartotta ezt a pénzt kiszabadulása után, a vádolt azt felelte, hogy egy János nevű barátjánál deponálta. A vádolt kihallgatása után dr. *Weisz* Odön védő a tárgyalás elnapolását kérte, mert *Korcozy* Simon sértett nem jelent meg a mai tárgyaláson. Indítványozza, hogy a törvényszék idézze be egy újabb esküdtbíróági tárgyalásra *Korcozy*. A törvényszék a védő kérelmének nem adott helyet.

Elnök ezután délután fél 2 órakor a tárgyalás folytatását 4 órára halasztotta el.

Dr. *Weisz* Odön eltolgalsága miatt a védelmet dr. *Rácz* Dezső ügyvédnek adta át. A tárgyalás során délután különben egy a rablásra, mint a négy lopási esetre beidézett tanukat — négy rendőr kivételével, akiket holnap délelőtt hallgatnak ki, — a törvényszék mind kihallgatta. Dr. *Rácz* Dezső védő kérdéseivel, amelyeket a tanukhoz intézett, elérte azt hogy *Pataky* királyi ügyész három lopási vádpontja nézve ele tette a vádat. Két lopási esetben ezek közül maguk a károsultak vették át az ügyvez helyett a vád képviselőt. A tárgyalást reggel 9 órakor folytatják.

TÁVIRATOK.

Bécs, január 24. Ő felsége ma egy óránál tovább tartó kihallgatáson fogadta gróf *Goluchowski* közös külügyminisztert.

Spezia, január 24. A *Terrible* hajón célloves közben fejtobrott egy ágyu, mely alkalommal 4 katonát életét vesztette és más 4 katonát megsebesült.

Ausztria s válaszonon.

Bécs, január 24. A képviselőház első ülésén dr. *Weigel*, Krakkó képviselője lesz a korelnök.

Bécs, január 24. Az ifju-csehek pártján kívül álló esch radikális képviselők elhatározták, hogy a képviselőház első ülésén követelni fogják, hogy a miniszterelnök eschül s mondja el programbeszédét és a képviselőházban esch nyelven tartott beszédeket szöszierint vegye föl a gyorsírói naplóba.

Tudni való, hogy *Koschber* miniszter egyetlen szót sem ért eschül.

Milán száműzetése.

Belgrád, január 24. A király felszólította *Nesztorovicot*, a kupstina elnökét s néhány képviselőt, hogy dolgoztassanak ki törvényjavaslatot, amely *Milán* örökre száműzi Szerbia területéről. *Nesztorovic* és a képviselők azt felelték, hogy ilyen törvényre nincs szükség, mert *Milán* önként is távol fog maradni, de ha törvényrel száműznék, akkor valószínűbb, hogy erővel majd vissza akar térni.

A lengyelek Németországban.

Berlin, január 24. A birodalmi gyűlés több órán át tárgyalta a lengyelek interpellációját a lengyelül címzett postaküldemények továbbításának megtagadása ügyében. A vita folyamán *Podbielsky* államtitkár hangsú-

lyozta, hogy a postai kormányzattól a politikai tendencia távol áll. Csak arról van szó, hogy megakadályoztassék a posta-forgalom megnehezítése, amit a lengyel címmel ígatási célokból üznek. A vitában a lengyelek, a szociáldemokraták, a szabadelvű néppárt és az elszásziak szónokai azt állították, hogy a posta magatartásának célja egy politikailag nem tetsző párt üldözése. A konzervatívok és a nemzeti szabadelvűek szónokai helyeslik *Podbielsky* államtitkár fejtegetéseit.

Bismarck szobra.

Berlin, január 24. *Bismarck* szobrának leleplezését április elsejéről májusra halasztották. A szobor *Begas* műve, s a birodalomgyűlés palotája előtt állítják föl.

A délafrikai szabadságharc.

Hamburg, január 24. A *Neue Hamburger Zeitung* egy londoni távirata jelenti: A *Central News*-nak jelentik *Standestone*ből, hogy a boerok vezérei vasárnap Ermeloban tanácskozást tartottak, amelyen *De Wet* és *Botha* is résztvettek. A tanácskozáson *Botha* elnökölt. A boer vezeték arról tanakodtak, hogy megadják-e magukat az angoloknak, vagy pedig betörjenek-e Natalba. A vezérek között komoly egyenetlenség volt észlelhető. (?) *De Wet* kijelentette, hogy a Natalba való betörés eredményes lehet, mert a boerok el vannak látva lövészerrel. A tanácskozáson az a párt győzött, amely a háború folytatását kívánta.

Erüsszel, január 24. Itt az a hír van elterjedve, hogy az angol katonák Dél-Afrikában nem tüszuban, hanem pestisben betegedtek meg.

A francia egyesületi törvény.

Páris, január 24. A képviselőház folytatta az egyesületekről és kongregációkról szóló törvény tárgyalását.

Chauviere a törvény módosítását követeli, mert egy napon a szocialisták ellen használhatják fel azt.

Lasies a javaslat ellen beszél és elismeréssel adozik a kongregációknak. A szónok vezdek kifakadásokkal támadja a protestánsokat és a zsidókat.

Az általános vitát ezután berkesztették. A sürgősséget 361 szóval 179 ellenében elogadták és 441 szavazattal 89 ellenében elhatározták a részletes vita megkezdését.

Krúger.

Hága, január 24. Az afrikander-szövetség két követét, *Dencamp* Pétert és *Jánost* Utrechtbe várják. Ezek a delegáltak fontos küldetésben, az afrikandereknek és a boeroknak a Fokföldön való közös akciója miatt kerszik föl Krúgert.

Ma reggel tíz órakor operálták meg *Krúger* szemét. A műtét félóra losszat tartott. Orvosai rendelkezésre az elnök három napig senkit sem fog fogadni.

Harmincöt ember halála.

Herno-Holmen (Norvégia), január 24. Egy orkán által okozott vihardeglly következtében e hó 22-ikén *Herno-Holmen* mellett 34 férfi és egy asszony vesztette életét. Nyolc házat elragadott az ár. A kikötőben 60 osónak elmerült. Sok embert a kiállott ijedtség tét beteggé.

Nagy tűz.

Montreal, január 24. A mult éjjel kiütött tűz az üzleti negyed egy részét elhamvasztotta. A kárt 5 millió dollárra becsülik.

A pestis.

Hull, január 24. A *Friani* legénységéből ma még egy ember halt meg tüdő-pestisben.

Közgazdasági táviratok.

New York, január 24. (*Termenytőzede.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9 7/8 (9 7/8). Január 9.50 (9.45). Áprilisra 9.29 (9.31). *New-Orleans*ban helyben 9 7/8 (9 7/8). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphában 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.50 (8.50). *Credit* Balances at Oil City 1.57 (1.57). — *Zsír:* Western steam 7.70 (7.70). *Rohe* és *Brothers* 7.90 (7.90). — *Tengeri* irányzata szilárd. — Január 47.— (46 7/8). *Márciusra* 45 1/2 (45 1/4). *Májusra* 44 1/2 (44 1/4). — *Buza* irányzata igen szilárd. *Piros ősz* helyben 80 7/8 (80 1/8). Január 79 7/8 (79.—). *Márciusra* 79 7/8 (79.—). *Májusra* 80 1/8 (79 7/8). *Júliusra* 79 7/8 (79 7/8). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 2 1/2 (2 1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 7 1/2 (7 1/2). Jan.-ra 5.40 (5.40). *Márciusra* 5.50 (5.50). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.70 (2.65). — *Cukor:* 3 3/4 (3 10/16). — *Őn:* 26.70 (27.—). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 24. (*Termenytőzede.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata igen szilárd. Jan.-ra 72 7/8 (72 1/4). *Márciusra* 75 1/4 (74 1/2). *Tengeri* irányzata szilárd. — Január 37 1/2 (37.—). — *Zsír:* Január 7.27 (7.32). *Májusra* 7.37 (7.42). — *Szalonna* short clear 7.30 (7.25). — *Sertésbuz:* Január 14.75 (14.92). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Szilveszter éjjel.

Fehér a város. A havas utcát
Ketten jártuk: egy koldús, meg én.
Annak a teste, nekem a lelkem
Fázott Szilveszter éjjelén.

Harangok zúgtak. A rongyos koldús
Megremege, dacosan megállt,
Levett kalappal szidta az Istent —
És kiáltott: Ez a mi imánk!

Melléje léptem. És beszélt, beszélt
Egy virágról, a jégvirágról,
Mely csak szegénynek, koldúsunk virít
És beszélt a cudar világról.

Harangok zúgtak s én szomorúan
Hallgattam ezt a káromkodást.
Szenvedők, akik már nem remélnek
Elfelejtik az imádkozást.

... Így jártuk az éjt s újra elértünk
Cifra, világos, nagy palotát:
S itt egy fényes ablakra mutatva
A bolygó koldús újra megállt.

Itt is mulatnak! Dühvel kiáltott.
Elég, elég öreg: ne hántsad!
Itt nincs dárúdó. Ennél a fénynél
Halaványan virraszt a bánat:

Szépséges asszony s mint a templomok
Mária-képe olyan szelíd —
S nem jó az álom, hogy lesimítsa
Betegen égő, szép szemeit.

Harangok zúgtak. Elhalt az átok.
És a didergő elhallgatott.
Fakó süvegét újra levette
S szép csöndesen tovább ballagott.

Révész Tivadár.

Tom bibliája.

Irtá: Viktória királynő.

Az én pajzsom az Isten, ki meg-
szabadítja az igazszívű embereket.

John Hardy favágó volt a Kent-grófság egyik kisebb falujában. Mikor meghalt, nyomorék özvegyét és két árvát hagyott hátra: a hatesztendő Tomot és a négyéves Mária-t. Míg az apa él, Tom szépen eljárt az iskolába, Mary pedig otthon az anyját ápolta. A szegény asszony vak volt s kissé nehezen hallott. Mikor aztán az Isten, hogy próbára tegye a családot, magához vette a kenyérkeresőjét, akkor a kis Tom

kimaradt az iskolából s néhány penniórt segítségül szegődött egy másik favágóhoz. Szegény kis Tom!

Hogy fájt a szíve, mikor ott kellett hagynia az iskolát! Olyan jó dolga volt a jó pajták között és úgy szeretett tanulni! De azért nem panaszkodott, hanem örült, hogy valamiképpen meg tudja keresni azt a kenyeret, amiből anyját és a kis hugát eltarthatja. Tom, mikor bucsut mondott az irásnak és olvasásnak, így szólt Maryhoz:

— Kedves Mary, én majd minden este tanítalak írni, meg olvasni, hogy aztán te is megtaníthass engemet, ha favágás közben elfelejtém.

A Hardy-családnál régi szokás volt, hogy a család feje minden este felolvastat a Szentírásból, meg a Zsoltárból. Ezt a szerepet most Tom vette át, noha halálra fáradva jött haza a munkából. Az öreg anya áhitatosan hallgatta nap-nap után az ezerszer hallott igéket: a kis fiu pedig olyan nagy gyönyörűséggel, olyan hévvel olvasta azokat a részeket, amelyek különösen tetszettek neki, hogy anyja gyakorta mondogatta:

— Ezt én még sohasem hallottam! Apád nem olvasta ezt sohase!

Pedig milyen sokszor hallotta! Csakhogy a fiu szebben, elevenebben olvasott. Mikor aztán az anyán erőt vett az álom, akkor Tom előszedte olvasókönyvét és irófüzetét és tanította hugát. — Tom egy napon Szent János jelenéséhez ért a Szentírásban. Az anyja észrevette a hangjáról, hogy ez nagyon tetszik neki és figyelt. A fiu halk hangon olvasta:

— Hátrafordulék azért, hogy látnám a szót, amely nekem szól vala; megfordulván pedig, láték hét aranygyertyatartót...

— Hogy mondtad, fiam?

— Hét aranygyertyatartót — ismételte a fiu hangosabban.

Azután folytatta:

— És a hét gyertyatartó között hasonlatosak az embernek Fiához, aki öltöztet bokaig való ruhába és ki övedzett vala az ő mellénél aranyövvvel, az ő feje pedig és haja fehér vala, mint a fehér gyapju, vagy mint a hó és az ő szeme, mint a tűznek lángja. Az ő lába pedig hasonlatos vala az aranyszínű rézhez s a szava olyan vala, mint sok vízeknek zúgások...

— Mint sok vízeknek zúgások, — mondta utána az öreg asszony.

Tom e naptól fogva nemcsak a hugát tanította, hanem maga is szorgalmasan tanult. Egykori iskolapajtásai szereztek neki mindenféle könyvet, amiből sok mindent megtanult. Egy esztendő múlva többet tudott, mint volt tanítója.

Mikor ezt a tiszteletes urnak elmondták, nem akarta elhinni. Hogyan tudhatja valakit az a szegény favágó fiu? Mikor tanulhatna? Hanem azért magához hívatta és kérdezett tőle egyet-mást. A tiszteletes urnak elállt szemé-szája, mikor látta, hogy a Szentírást úgy ismeri, hogy maga a tiszteletes ur sem kü-

lönben. Tom azután mindennap eljárt a tiszteletes urhoz tanulni.

A jó pap megtanította őt sok mindent, hogy könnyű dolga legyen, ha bemegy a városba felsőbb iskolába, ahol papot nevelnek belőle. Nem vágott többet fát. A község megsegítette őket, adott nekik mindent, ami kellett nekik; szegény volt ugyan maga is, de a kis család olyan kevéssel beérett! Telment az idő. Egyszerre csak eljött az a nagy nap, amelyen Tomnak a városba kellett utaznia. A tiszteletes ur megígérte, hogy nemcsak elkíséri, hanem néhány napig ott is marad nála, hogy a szükséges tanácsot ellássa. Az öreg, beteg özvegy keservesen sirt világtalan szemével, mikor a bucsu órája közeledett. Olyan régóta tudta már, hogy el kell válniok egymástól s most mégis olyan nehéz volt a szíve!

— Talán nem is látsz többé engemet, — mondta Tomnak.

— Csak bizzunk Istenben, jó anyám, — felelt Tom, — ő megsegít minket is.

Mikor Tom elbucsuzott jó anyjától és hugától, fölült a tiszteletes ur mellé a kocsi. Sokáig intettek egymásnak, míg a kocsi el nem tűnt az utca kanyarulatánál. Tom sok levelet irt haza kétszeresen elárvult családjának.

Egyszer aztán elmaradtak a levelek. Tom nagyon megbetegedett. Otthon agódtak miatta, némelek már holt hírért közültek. Ekkor már segédlelkész volt Tom abban a városban, ahol tanult. Megtakarított pénzeszközét hazaküldte anyának, hogy kőtözzék Maryval ő hozzá. A kis család aztán újra összekeült. Tomnak nagyon fölvitte Isten a dolgát és sokáig éltek boldogan.

— **Edvárd király és Blondin.** Az új angol királynak már régebbi idők óta különös öröme teltett nagy tűzveszedelmek végignézésében; sok esztendőig minden nagyobb tüzet bejelentettek neki. A legutóbbi harminc év alatt minden ily tüzet végignézett. A *Marlborough-House* gyermekszobájában is tűz támadt egyszer. A véletlenül ottlevő *Edvárd* herceg hirtelen lekapta a kabátját s nagy veszedelem közepette oltogatta a tüzet. El is oltotta, mire segítség jött.

— Általában nagyon szereti a nem mindennapi látványokat. *Kanadában* jártában megnézte, hogyan sétál *Blondin*, a híres kötéltaucos, egy emberrel a hátán, általában a *Niagara* fölött kitesített kötélen. Mikor a mutatvány véget ért, *Blondin* bemutatották a fenségnek s ez izgatottan így szólt hozzá:

— Hátia istennek, csakhogy már vége van!

Aztán komolyan arra kérte, hogy ne ismétlje meg a mutatványt.

Blondin a tanácsot megköszönte, de nyomában ajánlkozott rá, hogy — a herceget is átviszi a *Niagarán*.

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irtá: STEPNJÁK.

(54)

Az utlevél hitelesítés végett már a rendőrségen volt. A hivatalnokok különben nem is igen olvassák végig a sok beadott utlevelet. Rendesen megelőlszének, ha a pecsétek, aláírások stb. rendben vannak.

— S ha mégis eltalálják olvasni, szólt Andrej nevetve, tollhíjának nézik a javításokat, mert arra nem volt még eset, hogy eszénél levő ember céltudatosan ilyen ostobaságot írjon hamis utlevélbe.

Ugy is történt, amint Andrej megjósolta. A kvartaluj vagy rendőrtiszt véletlen elolvasta a különös részletet. Mint hogy azonban az utlevél minden más tekintetben rendben volt s nem egy rendőrhivatal bélyegzőjét viselte hátán, nem tartotta a dolgot letartóztatásra érdemesnek. Hitelesítette az okmányt, azután azzal a szándékkal, hogy személyesen viszi el és esetleg tudakozódik — félretette.

A rendőrök megjelenése meglepte ugyan Vaszilijt, de legkevésbé sem vesztette el a fejét. Azonnal s szabatosan felelt a kvartaluj kérdésére.

Elmondta, hogy poltavai lakatos és most Dubravikban akart munkát keresni. Vaszilij durva arcával, érdes kezével, s főleg egyszerű ruházatában szakasztott olyan volt, mint a városi munkások vagy kézművesek. Oly jól játszott a jámbor fajta, együgyű kézművest, oly ügyesen utánozta ezeknek az embereknek nyelvét, eredetiségét, még a rendőrtiszttól való félelmüket is, hogy saját

személyére vonatkozólag a kvartalujban csakhamar elszólalt minden gyanút.

Hanem a háziasszony elmondta, hogy Vaszilijel még egy lakó van, akinek az utlevele még nem került a rendőrségre. Ennek a személyleírása alapos gyanura adott alkalmat.

Vaszilij a legjámborabb bőbeszédűséggel elmondta, hogy véletlenül megismerkedett *Zalupalov* Ivánnal — ez volt Andrej utlevelén — s hogy szíveségből hetenkint ennyi meg ennyiert lakást adott neki.

— Elkérted az utlevelét? — kérde a kvartaluj.

— Természetesen, tekintetes ur, volt Vaszilij gyors felelete. Sőt el is vettem tőle; hátha megszökik a lakbérrel. Ovatosaknak kell lennünk idegenekkel szemben, tekintetes ur.

Vaszilij előhuzta csizmaszárából a kérdéses okmányt.

— De hát mért nem hoztad azonnal a rendőrségre? — kérde a kvartaluj szigorúan.

Vaszilij roppantul megijedt. Legalább az area azt mutatta.

— Nem volt érkezésem, tekintetes ur, motyogta félénken. Kérem boesássa meg a tekintetes ur.

A kvartaluj nem felelt. Haragosnak látszott. Vaszilij megvakarta a füle tövét, rugdalta a padlót s végre elkezdett zsebében kotorászni. Végre is kihalászott egy kis ezüst pénzeszkét, s félénken húzódva, letette az asztal sarkára, a kvartaluj előtt.

— Ne vesse meg tekintetes uram az adományomat, szóló földig lehajolva. Kevés ugyan, de igaz szívvvel adom.

— Tedd el a pénzed, ostoba! szólt a kvartaluj visszaütésű a szerény vesztegetést. Mindamellet nem becsülte kisebbre Vaszilij lojaltságát.

— Mikor jön vissza a lakód? kérde.

— Lakótársam, szólt Vaszilij előbbi vídám hangján, tetszik tudni, szereti az italt, — ha szabad ezt említenem a tekintetes urnak. Néha

bizony öreg este van, mire hazavetődik. Egy éjjel általában haza se jött.

— Nohát majd megvárom, — szólt a kvartaluj leülve. Hogy is hívna?

— Onesimenak, tekintetes ur.

— Nos, hát Onesime, a lépesőházban vár a káplárom, mondd meg neki, hogy jöjjön föl. Te is jér vele.

Vaszilij elhagyta a bátorsága. Hiába volt egész komédiája.

Nem maradt más tennivaló, mint végig játszani szerepét. Lement s a káplár kíséretében tért vissza.

Ezalatt Andrej és *Vulies* mit sem sejtve sétáltak a városban. Megnézték a tűzijátékot s vagy egy negyed órát töltöttek a nyilvános kertben. Andrejnek semmi sem tetszett. Ez este mindent bosszantott ostobának talált, a tűzijátékot, a kivilágítást s főleg a felöltött csapatának gyerekes örömet a sok ostobaságon.

Korán tértek haza. Andrej el akarta kísélni a lányt, de az nem akarta. Házuakat csak nemrég „fertőzte meg” két szőkevény tartózkodása. Jobb, ha nem jön a környékére. Ő kísérte hát el Andrejt házához.

Néhány lépésnyire a kaputól megállottak.

— Nem nézel föl? Még nincs késő, — szólt Andrej.

— Nem, sietek haza. Tízre otthon kell lennem.

Elbucsuztak s Andrej befordult a kapuba. Amint felment a rosszul világított lépcsőn, meglátta a lépcső tetején Vaszilijt. Meztől, kalap nélkül, ingujjban volt. Area sápadt volt. Élénken hadonázott a kezével. Andrejnek úgy tűnt, mintha barátja azt akarná, hogy hallgasson s maradjon veszteg. Megállt. Vaszilij cipőtlen lábával hangtalanul sietett le s csak annyit sugrott a fülébe:

— Szobánkban van a rendőrség. Párologi el lehető leggyorsabban.

(Folytatása következik.)

— Három broche. Három brochea elvégre sok művésznek lesz, de olyan három, mint Brenneberg Irénnek, az ősmert hegedűművésznek — aligha. Három generáció egy-egy tagja ajándékozta neki az ékszer, és pedig fejedelmi család tagjai. 1. Az elhunyt angol királynő, 2. a leánya, *Frigyes* német császár özvegye és 3. az unokája, a hesszeni nagyhercegnő, *Viktória Melitta*. Elég sajtóságon legutolsónak — a nagyanyától kapta a brocheot, aminek különben ez a története:

Egy alkalommal Brenneberg kisasszony meghívást kapott *Viktória* királynőtől, hogy játszszen előtte. Még a hangverseny kezdete előtt történt, hogy amikor a művésznő bemutatott a királynőnek, unokája, a hesszeni nagyhercegnő mint régi ősmertűdőt üdvözölte őt. Darmstadtban játszott ugyanis előtte akkor díszes emléktárgyat is kapott tőle: egy emailpajzsos brocheot, amelyen gyémántok voltak kirakva a hercegnő nevének kezdőbetűi, V. M., fölöttük a koronával. Nagyanyja, akit a hercegnő figyelmessé tett most az ékszerre, megkérdezte a művésznőtől, hogy kitől kapta a nyakán viselt másik brocheot, amely aranykarika belsejében, apró oszlopcskákon körülült vertszalagon gyémántos betűkkel mutatta a *Viktória* nevet? Brenneberg kisasszony mosolyogva válaszolta:

— A felséges asszony leánya, *Frigyes* német császár özvegye ajándékozta...

Amire *Viktória* szintén mosolygott. Rejtelmesen... A rejtelmesség oka azután kiderült másnapra, amikor is egy harmadik brocheot kapott a művésznő, amelyen aranyból és gyöngyből kirakott *Tudor*-korona és vörös email-alapon a *Viktoria Imperatrix Regina* kezdőbetűi ékeskedtek, akként, hogy a gyöngyből kirakott V szarai közé volt beszorítva a gyémántos J. és R.

Hát ilyen három brochehal nem igen dícsékedhetik más.

— A titkos rendőr. Egész Filadelfia mosolyog most egy pompás kis történeten, amelynek minden egyes szála úgy szövődik, akárcsak valami regényben.

Néhány hónappal ezelőtt egy filadelfiai szappankereskedő, akinek különben sem volt boldog a családi élete, kezdte észrevenni, hogy neje teljeseen elhidegült hozzá. Mikor az asszonyhoz ez iránt kérdést intézett, az ridegen felelt:

— Nagyon jól tudod, hogy soha egy pillanatra sem szerettelek. Feleségem lettem, mert gyermekésszel hozzád kényszerítetted az atyám. Most már kezdek unorodni ettől a szeretetnélküli lélettől. Kérlek már számtalanszor, ísmételten kérlek: váljunk el! Jobb lesz neked is, nekem is. Még te is megtalálhatod a magad boldogságát, én is keresni fogom a magamét. Váljunk el!

Az élemedett kora férj rideg nyugalommal felelt:

— Nem tudom, mi oldotta meg egyszerre enygyre a nyelvemet. De majd utána nézek, mi az, vagy ki az, ami, vagy aki ily bátorságot öntött beléd. Egyébiránt pedig annyit mondhatok, hogy nekem eszemben sincs válópárt indítani ellened. Szó sincs róla! Feleségem vagy, s az maradsz.

Az asszonyka göresös zokogásban tört ki a beszédre. Egy pillanat alatt elvonult előtte a mult. Anyját korán elvesztette, atyjának, aki még részt kért az élet örömeiből, terhére lett volna otthon a csitri leánya, megkötődte tehát az üzletet egyik ismerősével: leányát nőül adta ahhoz az emberhez, akit a szegény teremtés életében sem látott még. Az eset maga sablonos, csak annak keserű, akit éppen ér. Az asszonyka csak tűrte az egész válójának kellett életet. Várt. Es amint rendesen történni szokott, néhány esztendő múlva megtalálta azt, aki lelkében, álmaiban élt. A két fiatal lélek egymásnak volt teremtve, elhatárolták, hogy bármi áron, de egymáséi lesznek. Megbeszélésük szerint előbb az asszony ráveszi férjét a válásra, s ha ez nem sikerül, akkor szöknek.

A férj az első komoly támadás után azonnal nejeének egyik nagynénjéhez, egy papirkereskedő nejeéhez ment, aki a korán árvaan maradt lányának ugyszólván anyja volt anyja helyett. Izgatottan mondogta a nagynénjének:

— Nagy baj van!
— Micsoda?

— A feleségem válni akar. Biztosan van valaki a háttérben. Valami fiatal orvos, vagy ki. Utána kell nézni. Azt véltém, nem tévedek, ha azt hiszem, hogy dr. *Berlew* ez a fiatal ember.

— Csak te ne nézz semminek sem utána, mert mindent elrontasz. Egyébiránt van valami komoly okod arra, hogy a nődet előttem így meggyanusítod?

— Igen. Először az eddig sohasem használt merész modora érthetetlen, azután meg nagyon sokat jár sétálgatni. Ezek a séták a leggyanusabbak előttem.

Az úri asszony komoly meggyőződéssel szólt.

— Nos hát ez mesebeszéd. A feleséged nem sze-

ret: tudom, sajnos, így van. Van-e oka, nincs-e, nem tartozik ide. De attól ne félj, hogy a nevedet, a nevünket nem tartja meg tisztán. Te semmit sem teszel. Majd elvégzek én mindent. Magam. Azt a *Berlew* doktort nem ismerem. Majd megismerem.

A nagynéni még aznap elment egy titkos rendőrhöz, annak a segítségét kérte.

És itt kezdődik a bonyodalom. A titkos rendőrnek ugyanis *Berlew* régi jó ismerőse volt és tudta, hogy annak egyedüli életelője, hogy a fiatal asszonyt nejevé tehesse. A nagynéni sürgetésére azt mondta:

— Asszonyom, végtelenül sajnálom, hogy én magam nem állhatok szolgálatára, mert reudkívül nagy és fontos dologban kutatok most. Hanem, ha úgy parancsolja, rendelkezésére bocsátom egyik segédemet, aki legalább is oly hasznavehető, agra-urt fiokó, mint magam. Tessék meghagyni, mikor teheti tiszteletét?

Az úri asszony gondolkodott kissé:

— Úgyes az az ön ember?
— Felelek érte. Zsenális fej!

— Nos, holnap délelőtt 11 órákor legyen fenn nálam.

— Parancsa szerint, asszonyom.
... Másnap délelőtt beköszöntött a nagynénihez a titkos rendőr: — *Berlew* doktor, akit barátja, az igazi titkos rendőr mindenről értesített.

— Várom a parancsát, asszonyom. Az ügyet ismerem már, a főnkörm részletesen elmondta.

A nagynéni megelégedetten szólt:

— Annál jobb! Tehát ön, amit csak rá nem jövünk a dolog nyitjára, folyton melletttem lesz. Kutatni fogunk. Es megcsipjük azt az urat. Majd csak sikerül valahogy.

— Oh, kérem, biztosan.
S ettől kezdve naponta órákhosszat kutatták a szerelmeket, — minden eredmény nélkül. A doktor jelleve mindenről értesítette szerelmest s titkos-rendőri szerepében oly hízegően tudott bánni a nagynéni-vel, hogy ez előtt napról-napra rokonszenvesebb lett.

Mindig a szerelem jogát védte. S az addig rideg nagynéni előtt annyi érvet tudott felhozni a szerencsétlen fiatal asszony érdekében s a doktor mellett, hogy az úri nő mindinkább kezdte belátni, hogy unokahuga cselekedete éppenséggel nem természetellenes, hogy abból a nőből kitört a nő, a szerelmes és szerelemre vágyó nő s az a fiatalember boldoggá fogja őt tenni. Tréfásan meg is jegyezte:

— Bizony isten, úgy beszél, mintha érdeke volna benne. Egészen meghódított az unokahugom ügyének. Nincs is kedvem már ehhez a csunya kutatáshoz — könyveze folytatta — szegény kis asszony, úgy sem volt sohasem boldog.

Erre a pillanatra várt az ál-titkos rendőr.

— Látja, asszonyom, ahelyett, hogy üldözi őket, boldoggá tehetne két lelket, éppen asszonyom sürgethetné a válást s két ember egész életében áldaná őnt: az unokahuga és — én.

— Ön ???...

— Igen, mert én vagyok az az átkozott *Berlew*, aki szerencsésnek érezné magát, ha őnt nagynénjének nevezhetné.

Könnyein át mosolyogva szólt a nagynéni:

— Rossz ember te! No majd teszünk valamit. Ne félj, feleséged lesz.

— Az első komoly támadás után azonnal nejeének egyik nagynénjéhez, egy papirkereskedő nejeéhez ment, aki a korán árvaan maradt lányának ugyszólván anyja volt anyja helyett. Izgatottan mondogta a nagynénjének:

— Nagy baj van!
— Micsoda?

— A feleségem válni akar. Biztosan van valaki a háttérben. Valami fiatal orvos, vagy ki. Utána kell nézni. Azt véltém, nem tévedek, ha azt hiszem, hogy dr. *Berlew* ez a fiatal ember.

— Csak te ne nézz semminek sem utána, mert mindent elrontasz. Egyébiránt van valami komoly okod arra, hogy a nődet előttem így meggyanusítod?

— Igen. Először az eddig sohasem használt merész modora érthetetlen, azután meg nagyon sokat jár sétálgatni. Ezek a séták a leggyanusabbak előttem.

Az úri asszony komoly meggyőződéssel szólt.

— Nos hát ez mesebeszéd. A feleséged nem sze-

ret: tudom, sajnos, így van. Van-e oka, nincs-e, nem tartozik ide. De attól ne félj, hogy a nevedet, a nevünket nem tartja meg tisztán. Te semmit sem teszel. Majd elvégzek én mindent. Magam. Azt a *Berlew* doktort nem ismerem. Majd megismerem.

A nagynéni még aznap elment egy titkos rendőrhöz, annak a segítségét kérte.

És itt kezdődik a bonyodalom. A titkos rendőrnek ugyanis *Berlew* régi jó ismerőse volt és tudta, hogy annak egyedüli életelője, hogy a fiatal asszonyt nejevé tehesse. A nagynéni sürgetésére azt mondta:

— Asszonyom, végtelenül sajnálom, hogy én magam nem állhatok szolgálatára, mert reudkívül nagy és fontos dologban kutatok most. Hanem, ha úgy parancsolja, rendelkezésére bocsátom egyik segédemet, aki legalább is oly hasznavehető, agra-urt fiokó, mint magam. Tessék meghagyni, mikor teheti tiszteletét?

Az úri asszony gondolkodott kissé:

— Úgyes az az ön ember?
— Felelek érte. Zsenális fej!
— Nos, holnap délelőtt 11 órákor legyen fenn nálam.

kincset, drágaságot. A remek parkot azok a fák díszítik, amelyeket a királynő és családja ültettek és tavaszonként boldogan nézte *Viktória* királynő azoknak a virágoknak a nyílását, amelyeknek ágját *Albert* herceg készítette. Az *Osborne* közelében fekvő *Wipplingham* község templomát is a királynő hercegi férjének rázai, tervei után építették; ebben a templomban *Viktória*, férjének halála után, remek emlékművet emeltetett. *Wight* szigetén örök tavasz van, a mindig enyhe éghajlatot a szigetet körülölelő Gollár-áramlat okozza; csak nagy ritkán történik meg, hogy hó essék, vagy lagyon. Az elhunyt királynő mindig nagy szeretettel eszöngött az osbornei kastélyon, amelyhez ifjúkorának legedesebb emlékei fűzték, s nem egyszer lehetett őt látni, amint elgondolkozva sétált a park mirtusai, fuxiái, verbénái között.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Dohánykereskedelmi Részvénytársaság ma tartott VIII. rendes közgyűlésén elhatározta, hogy a m. kir. kincstárnak járó nyereményrész levonása után 10%-os osztalékot ad részvényeseinek.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökor 1202 darab, magyar tehén: 477 darab, szerbiai ökor 524 darab, szerbiai tehén 21 db, boszniai ökor — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 55 drb, bika 117 darab, összesen 2396 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökor — darab, fejős tehén 180 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökor, legjobb minőségű 58.— K-tól 62.— K-ig, kivételesen 68.— K., 100 kilónként élő súlyban, középminőségű 52.— K-tól 56.— K-ig, silányabb minőségű 46 K-tól 50 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-tól 54.— K-ig, kivételesen —. K-ig. Silányabb minőségű 40 K-tól 46 K-ig. Tarka hizott ökor, legjobb minőségű 60 K-tól 64.— K-ig, kivételesen 72 K-ig, középminőségű 52 K-tól 58.— K-ig, silányabb minőségű 46 K-tól 50 K-ig. Szerb és boszniai ökor legjobb minőségű 50 K-tól 58.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 48.— K-tól 48.— K-ig. Bika jobb minőségű 50 K-tól 64.— K-ig, kivételesen —. K-ig, silányabb minőségű 44.— K-tól 48.— K-ig. Bivaly 33 K-tól 44 K-ig, kivételesen —. K-ig. Magyar tehén 40.— K-tól 56.— K-ig, kivételesen —. K-ig. Tarka tehén 42.— K-tól 60.— K-ig, kivételesen —. K-ig. Mind 100 kilónként élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökor elsőrendű —. K-tól —. K-ig, kivételesen —. K-ig, métermázsánként, —. K-tól —. K-ig, páronként, közép minőségű —. K-tól —. K-ig 100 kilónként —. K-tól —. K-ig páronként, silányabb minőség —. K-tól —. K-ig 100 kilónként, —. K-tól —. K-ig páronként. Hizalmi való ökor tehén 100 kg.-kint —. K-tól —. K-ig. Fejőstehén kesztesztet szines 180 K-tól 220 K-ig darabonként, bonyhádi faj 220 K-tól 300 K-ig darabonként, kivételesen —. K-tól —. K-ig. Igás bivaly —. K-tól —. K-ig páronként. Vágómarhából a felhajtás a mult hetéhez képest változatlan maradt, minthogy azonban a vételekdy gyengébb, az irányzat lanyha volt. Fejős tehenekre szintén lanyha volt a vásár.

Borjuvásár. 1901. évi január hó 24-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságától.) Felhajtás: Belöldi élő borju 319 drb, leölt borju 71 db, bécsi élő borju — db, — db. horvát, nővendékmárha 75 darab, bárány élő 29 darab, leölt bárány 525 darab. Árjegyzések. — Belöldi élő borju I. rendű 76—80 l-ig, kivételes 90 —. II. rendű 66—74 l-ig, I kilónként, leölt borju I. r. 70—78 l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivét. — l. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borju — l-ig. Nővendék marha 51 l-től 56 l-ig, I. r. — l-ig, középminőségű 42—47 l-ig, alárendelt! 37—40 l-ig, I kilónként, Bárány élő! 9—15 k., leölt bárány —. —. K., kivételes ár —. k-ig páronként. — Lanyha irányzat, változatlan árak. A felhajtásnak egy része eladatlanul maradt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székely-tóvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi január 24. Készlet 1310 darab. Erkezett 1119 darab. Összesen 2429 darab. Eladott 1280 darab. Maradt 1149 darab. Napí árak: 120—180 kilogramm súlyban 76—80 koronáig, 290—280 kilogramm súlyban 70—82 koronáig, 320—350 kg. súlyban 78—84 K-ig. Öreg nehez páronként 400—500 kilós 80—86 koronáig, Malac 50—100 kgrig —.80 korona. A vásár lanyha.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai juhvásáron a felhajtás 2071 darab juh volt. Kedvtelen hangulat mellett gyenge az irányzat. — Árak kilogrammonként: kivitel juh 42—44 —46 fillér, kiv. — fillér, sejeites juh — fillér.

Bécsi szurmarhavásár, január 17. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhajtak: 3710 drb borjut, 2148 drb élő sertést, 2630 drb levágott sertést, 525 drb levágott juhot, 719 drb bárányt. Valamivel gyengültek az árak.

Eladási árak: Levágott borju 64—80 fillér, elsőrendű 82—100 l. kiv. — fillér, élő borju 108—116 fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés 56—74 fillér, kivételesen — l., levágott nehez sertés 85—96 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 80—92 fillér, elsőrendű sildő 80—104 fillér, élő juh — fillér, levágott juh 56—76 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—24 korona, kivételesen — korona páronként.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, január 24.

A kínálat ma elég jó volt, a malmok azonban csak jobb minőségű árut kerestek és elkelt 16.000 méteráras tartott árakon.

Takarmányokkal kevés üzet volt, az árak változatlanok, csak zabért fizettek 5-10 fillérrel magasabb árakat.

Eladatok:

Buza. Tiszavideki: 700 mm. 79 k. 7 K. 93 1/2 l. 650 mm. 79 1/2 k. 7 K. 93 1/2 l. 250 mm. 79 1/2 k. 7 K. 90 l. 100 mm. 80 k. 7 K. 85 l. 100 mm. 79 k. 7 K. 85 l. 100 mm. 79 k. 7 K. 82 1/2 l. 150 mm. 79 1/2 k. 7 K. 85 l. 200 mm. 78 1/2 k. 7 K. 85 l. 100 mm. 79 1/2 k. 7 K. 70 l. 500 mm. 75 1/2 k. 7 K. 85 l. 400 mm. 78 1/2 k. 7 K. 85 l. 400 mm. 78 1/2 k. 7 K. 75 l. 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 82 1/2 l. 200 mm. 78 1/2 k. 7 K. 80 l. 500 mm. 78 k. 7 K. 87 1/2 l. 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 80 l. 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 62 1/2 l. 300 mm. 77 k. 7 K. 57 1/2 l. 100 mm. 74 1/2 k. 7 K. 30 l.

Pestvidéki: 500 mm. 77 1/2 k. 7 K. 60 l. 100 mm. 78 k. 7 K. 57 1/2 l. 200 mm. 77 k. 7 K. 55 l. 300 mm. 77 k. 7 K. 50 l. 200 mm. 76 k. 7 K. 47 1/2 l.

Fehérmezei: 100 mm. 76 k. 7 K. 50 l.

Baktéri: 1400 mm. 74 1/2 k. 7 K. 20 l., 1000 mm. 78 k. 7 K. 77 1/2 l.

Budai: 600 mm. 76 1/2 k. 7 K. 50 l., 250 mm. 77 k. 7 K. 50 l.

Mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 7 K. 20 f., 1200 mm. 7 K. 17 f.

Zab: 100 mm. 6 K. 15 f., 2.0 mm. 6 K. - f.

Részpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktörzsde sokasági szerint készpénzben 50 kilogrammonként. - A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for location (Tiszavideki, Fehérmezei, Pestvidéki, Bányási, Bácska), weight (Kiló), and price (K.-tól, K.-ig). It lists various types of grain and their market prices.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' (Other grain types) with columns for type (Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Répce), weight, and price. It lists prices for different grain varieties.

A határidőszület folyamán a következő költségek történtek:

Table showing transaction costs for various grain types like Buza, Rozs, Zab, Tengeri, and Répce, with columns for item name and price.

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a közszen:

Table showing official closing prices for grain types like Buza, Rozs, and Zab, with columns for item name and price.

Délután fél 5 órák zárul:

Table showing afternoon closing prices for grain types like Buza, Rozs, and Zab, with columns for item name and price.

A budapesti értéktörzsde.

A mai előtörzsde szilárd volt, a nélkül, hogy a bangulat kedvező volta pregnans kifejezésre jutott volna.

A helyi és járadékpiac változatlan. A déli törzsde lanyaha külföld alapján gyengébb volt s főleg osztrák hitelek árfolyamának csökkenésében nyilatkozott.

A helyi piac változatlan, magyar koronajáradékok néhány fillérrel magasabbak. A valutapiac változatlan. Az előtörzsde tartott.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 670-671. Osztrák hitelrészvény 664.75-665.75. Államvasut 669.75-670.25. Koronajáradék 92.23-92.35. Rimamurányi

vasmű-részvény 458.50-459.75. Közúti vasut 578.-579.- korona.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 669.25-669.50. Osztrák hitelrészvény 663.75-675.-. Államvasut 669.25. Koronajáradék 92.32-92.35. Leszámitolóbank 419.25-420.-. Rimamurányi 459.25-459.50 korona.

Forgalomból került: Iparbank 325.-330.-. Erzsébetvárosi takarékpénztár 172.-174.-. Concordia 100.-102.-. Adria 436.-440.-. Magyar-gácsországi vasut 417.-418.- korona.

Utótörzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 661.25. Magyar hitelrészvény 669.25. Leszámitoló bank részvény 420.-. Rimamurányi vasmű-részvény 459.-. Osztrák-Magyar államvasut 669.25. Közúti vasut részvény 578.-. Villamos vasut részvény 289.50 korona.

A budapesti terménytörzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.-48.- korona. vörös aprószemű 48.-50.- korona. vörös erdélyi - - - - - korona. vörös bánsági - - - - - korona. középszemű 55.-58.- korona. nagyszemű 61.-65.- korona. Disznózsir: budapesti: 54.-54.50 korona. vidéki - - - - - korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki - - - - - korona. városi 4 darabos 42.-42.50. korona. 3 darabos 45.-45.50 korona. üstölt - - - - - korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.-15.50 korona. 1.0 darabos - - - - - korona. 100 darabos 16.25-16.50 korona. 85 darabos 17.-17.50 korona. azonnaliszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona. 100 darabos 15.50-15.75 korona. 85 darabos 16.25-16.60 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.-19.50 korona. szerbiai 17.-17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatorzsde.

Bécs, január 24. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A külföldi jelentések nem adtak kezdeményezést s a forgalom buzában és rozsban nagyon eszöndes volt nyugodt iránzat mellett. Takarmányárakban jó knreslet mutatkozott s zab és tengeri árfoiyama emelkedett. Buza tavaszra 7.84-7.83-7.85, rozs tavaszra 7.79-7.80 zab tavaszra 6.45-6.49, tengeri május-juniusra 5.35-5.38 koronán keit. Rozs május-juniusra 7.69 koronán kötetett, repce augusztus-szeptemberre 13.20-13.30 koronán jegyeztetett.

A készáruk piacon majdnem teljes üzletlenség uralkodott. Zárlatok maradt: buza tavaszra 7. 6-6.84, rozs tavaszra 7.79, zab tavaszra 6.47, tengeri május-juniusra 5.33-5.39 koronán jegyeztetett.

A bécsi értéktörzsde.

Az előtörzsde ismét kedvezőbb az iránzat. Déli törzsden azonban gyengült Berliure. Zárlat üzletlenség, Berlinre. Svájci bankok 4 1/2 százalékra szállították le a kamatlábat.

Bécs, január 24. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 117.15. Tiszai és szegedi kölcsön sorjegy 140.-. Magyar vasuti kölcsön erztben 100.70. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.-. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 418.-. Rimamurányi vasműrészvény 457.-. Magyar koronajárdék 92.25. 4%-os Magyar földtlenem. kötvény 91.60. Magyar hitelbank részvény 672.-. Magyar nyerevény kölcsön sorjegy 165.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 355.25 Magyar kereskedelmi bank - Magyar cukoripar

Bécs, január 24. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjárdék 98.30. 4%-os osztr. aranyjárdék 117.45. 1900-iki sorjegy 136.50. Osztrák hitelsorjegy 387.-. Angol-osztrák bank 268.50. Bécsi bankgyesület 457.-. Osztrák-magyar bank 1703. Déli vasut 109.-. Dunagőzhajózási részvény 736.-. Dohányrészvény 293.50 Császári és királyi arany 11.37. Német bankváltók 117.65. 4 1/2%-os ezüst járdék 98.10. Osztrák koronajárdék 98.25. 1864-iki sorjegy 197.50. Osztrák hitelintézeti részvény 664.25. Unionbank 537.-. Osztrák Lánnderbank 405.50. Osztrák-magyar államvasut 669.25. Elbavölgyi vasut 469.-. Alpesi bányarészvény 432.-. 20 frank. arany 19.15. Londoni váltóár 240.60. Bécsi Tramway Litt B. 247.-. Bécsi Tramway Litt A. 252.-. Lipót kohó - - - - - . Az iránzat nyugodt.

Bécs, január 24. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 664.25. Magyar hitelrészvény 673.-. Angol-Osztrák bank 269.-. Bécsi bankgyesület 457.-. Union bank 537.-. Lánnderbank 406.-. Osztrák-magyar államvasut részvény 669.25. Lombard 109.25. Elbavölgyi vasut 469.50. Északnyugati vasut részvény 458.50. Dohányrészvény 294.-. Rimamurányi vasmű 459.50. Alpesi bányarészvény 433.-. Májusi járadék 98.25. Magyar koronajárdék 92.25. Török sorjegyek 105.50. Német birodalmi márká 117.66. Napoleon d'or 19.15.

Külföldi értéktörzsde.

Berlin, január 24. (Tiszai tudósítás.) A harpeni és a Hibernia-bányarészvényvásárlásnak a spekulációt ki nem elégítő havi kimutatásai és a vasműéke hiányos foglalkoztatásáról szóló hírek a mai tözsdőforgalmon megnyilvánultak a kohó- és bányarészvények hanyatlását vontak maguk után. Ez azután kihatott a banktérkekre is, amelyek elsönte zárlatok voltak. Vasutakban egyáltalán nem volt vételök. Járadékok eszöndek. Az üzlet szük mederben mozgott. Belföldi járadékok szilárdak. Magánleszámitólisták 3 1/2%-o. Utimpénz 2 1/2%-o.

Berlin, január 24. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék - - - - - 4%-os osztrák aranyjárdék 98.80. Elbavölgyi vasut - - - - - Magyar koronajárdék 92.90. Osztrák-magyar állam-

vasut 143.-. Kassa-oderbergi vasut - - - - - Bécsi váltóár 84.85. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.60. Alpesi bányarészvény - - - - - Disconto-Commandit 179.40. Altalános vállamosági Edison 211.-. Geisenkirchen 173.25. Laura-kohó 198.10. 4 1/2%-os ezüstjárdék - - - - - 4%-os magyar aranyjárdék 98.30. Osztrák hitelrészvény 208.90. Déli vasut 25.75. Károlyi Lajos vasut - - - - - Orosz bankjegyek 216.15. 4%-os új orosz kölcsön 96.10. Török dohányrészvény - - - - - Olasz járadék 95.75. Magyar hitelbank - - - - - Dynamit Trust - - - - - Harpeni 170.90. Az iránzat szilárdabb.

Berlin, január 24. (A Budapesti Napló tudósítójának átvirta.) Esti forgalom 4%-os magyar aranyjárdék 98.30. Osztrák koronajárdék 92.90. Osztrák hitelrészvény 203.-. Magyar-magyar államvasut 143.-. Déli vasut 25.75. Északnyugati vasut - - - - - Elbavölgyi vasut - - - - - Orosz bankjegy készpénz 216.15. Buschthorndi - - - - - Orosz bankjegy - - - - - (Übmo.) Lombard - - - - -

Frankfurt, január 24. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék - - - - - 4%-os osztrák aranyjárdék 98.80. Magyar koronajárdék 93.-. Osztrák-magyar bank 122.10. Déli vasut 25.80. Elbavölgyi vasut - - - - - Londoni váltóár 204.42. Bécsi bankgyesület 115.80. Villamos részvény - - - - - 3%-os magyar aranykölcsön 81.70. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.10. 4%-os magyar aranyjárdék 98.40 Osztrák hitelrészvény 208.90. Osztrák-magyar államvasut 143.-. Északnyugati vasut 113.-. Bécsi váltóár 849.33. Párisi váltóár 81.40. Unio bank - - - - - Alpesi bányarészvény - - - - - Az iránzat nyugodt.

Frankfurt, január 24. (A Budapesti Napló tudósítójának átvirta.) Árfolyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 209.30. Osztrák-magyar államvasut 172.10. Déli vasut - - - - - Osztrák aranyjárdék 95.75. Olasz járadék - - - - - Laura-kohó - - - - - Harpeni - - - - - Discont - - - - - Alpesi - - - - - Bécsi bankgyesület - - - - - Szilárd.

Hamburg, január 24. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 67.80. 1860. sorjegy 137.50. Déli vasut 25.50. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.50. Osztrák hitelrészvény 208.90. Osztrák-magyar államvasut 142.75. Olasz járadék 95.50. 4%-os Magyar aranyjárdék 98.30. Az iránzat szilárd.

Páris, január 24. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut - - - - - 4%-os osztrák aranyjárdék 100.65. Osztrák Lánnderbank - - - - - 3%-os francia járadék 101.97. Ottománbank 541.-. 3 1/2%-os francia járadék 103.65. Alpesi bányarészvény - - - - - Déli vasut - - - - - 4%-os magyar aranyjárdék 99.-. Párisi bankrészvény 1067. Olasz járadék 94.50. Francia törleszt. járadék 100.30. Osztrák földhitelezési részvény 1221. Török dohányrészvény 317.-. Az iránzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 24. A sertésüzlet iránzata csendes.

A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 90-92 fillérg. Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 95-96 - - - - - fillérg. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 92-94 - - - - - fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 93-94 - - - - - fillérg. - II. Magyar s zedeit: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) - - - - - fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) - - - - - fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérg. - III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) - - - - - fillérg. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérg. könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) - - - - - fillérg. - V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm feletti súlyban) 88-90 - - - - - fillérg. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 86-88 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-84 fillérg.

Sertésállítás 1901. január 22. napján volt készlet 29.428 darab. - 1901. január 23. napján felhajtott 1020 darab. 1901. január 23. napján elszállított 290 darab. 1901. január 24. napjára maradt készletben 30.158 darab.

Napirend.

Naptár. Péntek, január 25. - Római kath.: Pál fordulása +. - Protestáns: Pál fordulása. - Görög-csoz: (január 12.) Tacéin. - Zsidó: Scheb. 5. - Nap két 7 óra 20 percek. - Nyugszik 4 óra 34 percek. - Hold két délelött 9 óra 22 percek. - Nyugszik délután 10 óra 58 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órákor. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva délelött 9 órától 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg.

Düver-küldetés és az Országos Néptár az Akadémiában d. e. 9-11-g.

Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai Iparmúzeum nyitva d. e. 9 órától 12-g, d. u. 2-től 5-g.

Mézőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelött 9-1 óráig.

Földtani intézet múzeuma zárva. Magyar kereskedelmi múzeum az iparcsarnokban d. e. 9-től 2 óráig.

Kölkedési múzeum a Városligetben délelött 9 órától 12 óráig, d. u. 3-tól 5-g.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelött 9-1 óráig.

Goethe-szoba az Akadémiában d. e. 10-12-g. Magyar könyvtár nyitva d. e. 9-1-g.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-g. Egyetemi könyvtár nyitva délelött 9-12-g és délután 3-8-g.

Iparművészeti múzeum és iskola könyvtára nyitva délelött 10 órától 12-g és délután fél 7 órától fél 9-g.

Statistikai hivatal könyvtára d. e. 10 órától 1-g.

A kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya d. e. 9 órától 12-g és délután 3-tól 6-g.

Az új országos kuplacsermeka és lépcsőháza délelött 9 órától 6 óráig. Belépődíj 1 korona.

Mentőgyesület helyiségei reggel 8 órától este 6-g. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelött 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szaknyitvány VII. kerületi ut 22. sz. Hivatalos órák délelött 9-12 óráig és délután 3-6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség adatait is eszközöl) a városigeti iparcsarnokban nyitva: délelött

9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi pirodeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Vác-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 24. —

Kincseztések. A pénzügyminiszter a szegedi kir. adóhivatalhoz Fülöp Bertalan antalfai adóhivatalt ellenőrt adóhivatali segédde, a nagykikindai kir. adóhivataltól Frank Fülöp ügyvéd adóhivatali tisztet adóhivatalt ellenőrt, a nagyvárdi pénzügyigazgatósághoz Szecse Vilmos budapesti pénzügyigazgatósági fogalmazó-gyakornokot pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben, a zágrábi kincstári jogügyi igazgatósághoz Marianovics Radován jogügyi fogalmazó-gyakornokot jogügyi segédfogalmazóvá, Pack János végzett joghallgatót pedig jogügyi fogalmazó-gyakornokká, Petrikovich Miklós zólyomradványi lakost ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokká nevezte ki a beszercebányai m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvévezőké.

A központi statisztikai hivatal igazgatója Jykebei Gyula, Apl János, dr. Borbély Kálmán és ifj. Tormay Béla budapesti lakosokat ideiglenes minőségű statisztikai gyakornokokká, a vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Holosyny Irén ungvári kir. kat. főgimnáziumi és Varrannal István szakolcai kir. kat. algimnáziumi h. tanárokat, a IX-ik fizetési osztály második fokozatába való sorolás mellett, ideiglenes rendes tanárokká, Klein Ferenc okleveles tanítóit a szarcsovai állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Buthy László és Prisztavók Endre okleveles tanítókat a békéscsaba-erzsébeti helyi állami elemi népiskolához rendes tanítókká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Liszky József, Hajtmánszky Lajos, Lövy Lázló, Hamburger

Ignác, Moisés Rafael okleveles tanítókat az abauj-szántói állami elemi iskolához rendes tanítókká kinevezte és Nevelés Lajos aranyidkai állami elemi iskolai tanítót meg Jászay Ilona percesei állami elemi iskolai tanítót ugyancsak az abauj-szántói állami elemi iskolához, jelen minőségükben áthelyezte, továbbá Virág Péter és neje, Virágné Maszanek Luja gajári, meg Philippi Vilmos és neje Philipinné Steinberger Irma új-bányai állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítókat, kölcsönösen, Szilágyi József alalmori állami elemi iskolai tanítót a hadrevéi állami elemi iskolához jelen minőségében, Szabó Mária rozványi állami elemi iskolai tanítót az erzsébetfalvi állami elemi iskolához jelen minőségében, Gyürke Ilona perlaki állami óvónőt a kis-garami állami óvodához áthelyezte.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, január 24.

A maximum Kelet felé nyomult és ismét elborította a kontinens nagy részét; centruma Magyarországot borítja; a depressió pedig Észak-Országrészben foglalt állást.

Az idő e helyeztetésképest mint Európá legnagyobb részében szárazra és derültre fordult és a hőmérséklet az éjjeli órákban süllyedt.

Nálunk csak a keleti határon volt gyenge havazás, egyébként az idő derült.

Az éjjeli fagy ismét általános volt. Kültetés: Tulnyomán derült és száraz idő várható éjjeli lehűléssel.

Vizállás.

Table with water levels for various locations like Danube, Tisza, Körös, Maros, Temes, Tóga. Columns include location, date, and water level in meters.

Advertisement for Dr. Palocz I., v. kórházi orvos specialista, treating nervous and sexual ailments.

Advertisement for Dr. Fabinyi J., v. kórházi orvos, specialista, treating various ailments with specific medicines.

Large advertisement for Tölgyfa eladási hirdetmény (Oak wood sale) by the Ministry of Agriculture, detailing terms and conditions.

Advertisement for UJDONSÁGI (New arrivals) featuring Corvina mintézet, Szigetvár.

Advertisement for Neustein Fülöp cukrozott hashajtó labdaccai (Neustein's sweet laxative pills).

Advertisement for Dr. Garai Antal, v. kórházi orvos, specialista, treating various ailments.

Advertisement for 'AZ ANKER' élet- és járadék biztosító-társaság (Anker life and annuity insurance company).

Advertisement for BUTORT Sárkány és Schütz Erzsébet-körút 12, a business or service advertisement.

Advertisement for Hivatalos órák (Official watches) by Magyar királyi államvasutak, listing various watch models and prices.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1901. január hó 25-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ,
Péntek, 1901. január hó 25-én.
Troilus és Kresszida.

Színmmű 5 felvonásban. Irta Shakespeare. Fordította: Fábán István. Színpadalkalmazta: Beöthy László.

Személyek:

Priamus	Latabár	Menelaus	Gabányi
Hector	Császár	Heléna	Maróthy
Troilus	Beregi	Achilles	Pálty
Páris	Horváth	Ajax	Hetyényi
Cassandra	Fái Sz.	Ulysszes	Szaocsvay
Andromahé	Hettyey	Diomedes	Mihályfi
Aeneas	Gyones	Patroklius	Somló
Calbas	Egressy	Thersites	Vizvári
Kresszida	Márkus	Alexander	Naday B.
Pandarus	Ujházi	Troilus	Paulay
Agamemnon	Bakó		

Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. január hó 25-én.
Másodsor:
A postás fiú.
(The messenger boy).

Operett 5 képből. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Méri (Merkl) Adolf. Zenéjét szerzték: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:

Punchestown	Mátrai	Bang, postásfiú	Sziklai
Hooker pasa	Molnár	Nóra	Szojyer I.
Cosmos bey	Giréth	Daisy	Dóry M.
Cive Radnor	Palásthy	Lady Panches	Sziklainé
Pott kapitány	Ráthonyi	Mistress Bang	Margó Z.
Stokfish tanár	Boros	Rózaszobaleány	Róza Lili
Tudor, bankár	Vidor	Lady Winifred	Varga A.
Naylor kapitány	Kardos	Cecile Gower	Gombaszögi
Gascogne	Beöthy	De Fleury	Füredi

Kedzete 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-út 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. január hó 25-én.
A tükör rendőr.

Bökhözát 3 felvonásban. Irta: Antony Mars. Fordította és átdolgozta: Heitai Jónó.

Személyek:

Ebricard	Hegedűs	San-Galetto	Szerényi
Cyprienno	Kalmár	Mazurka	Berzötei
Pitoizel	Gál	Pidouche	Vendrei
Alice	Pécsi P.	Borniche	Gyöngyi
De Margency	Góth	Cordesco	Szalhmáry
Gotières	Bihari	Cab-ssol	Gyözö

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. január hó 25-én.
Napfogyatkozás.

Bökhözatos daljáték 3 felv. Szövegét és zenéjét írta: ifj. Bokor József.

Személyek:

Csalavallabaj	Németh	Smitt	Horváth
Azra, leánya	Küry	Mariska	Bojár T.
Kinkán	Uvári	Bözsike	Harmath
Dümbögrin	Kovács	Júdic	Vasvári
Csicska	Erdélyi	Sárka	Róza
Paimerton	Hegyi	Zsuzsika	Nyiri

Kedzete 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ
Péntek, 1901. január hó 25-én.
1848. A szabadságharc története.
Irta: Hentaller Lajos.
Kedzete 1/2 óraker.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.

Péntárnyítás 7-kor, a nagy műsor miatt kezdete 1/2-8-kor.
vendéglátás még csak 7 napig
Fregoli leszállított helyekkel.

Ma pontban 10-10-kor.
„9 óra 23 perc.” Bökhözát 1 felvonásban, 2 képből.
Elsőjára: **FREGOLI ur.**

Fregoli hét műsora: Holnap szombat, január 26-án: „Mimi”. Vasárnap délután 1-4-kor **Fregoli** utolsó délutáni előadása, melyet helyekkel egész új műsorral.

Továbbá: 8 óratól 10 óráig

Uj számok! Uj fellétek!

Jones Edgar	Még
Alfarabi Sadi	Európában
Rapp-növér	nem látott!
Carro Pál	
The Kurakins	

Armin József és Käthe
parodisták. „Madame Sans-Gêne” című paródiában.
A téli kert kávéházban zené, reggel 5 óráig.
Jegyek kaphatók a Mulató nappali péntárnyítás 9-11 óráig és délután 3-tól és este a péntárnyítás, ugy-
gyint Weiss A. nagytárszó Károly-körút 26., társzó
Andrássy-út 38. és 26. szám alatt egész napon át.

FOLIES CAPRICE.
Ma:
„Blonde Bestien.”
„Ő nem tud franciául.”
Mundi Rosenkranz auf der Hochzeitsreise.

Cigányzene reggeltől 5 óráig a pompás téli kertben.

Dreher Antal cs. és kir. udv. kamarai szállító
kőbányai serfőzdeje palacksöreit

ajánlja a legjobb minőségű, kizárólag pasteurizált (eredeti tőtes a serfőzdeben), a legolcsóbban meg-
állapított árakon és pontos szállítással.
A szállítás eredeti 25 és 50 literes tartalmú ládákban
történik barmentes árához szállítással.
Kisbő mennyiségben kapható minden nagyobb csomag- és fűszerkereskedésben.

2986. számhoz. 1900.

Versenyárgyalási hirdetés.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszterium 1900. évi november hó 26. án 56.215. szám alatt kelt magas rendelete folytán a meder-tisztítási munkálatokhoz szükséges:

- 7 darab 730 cm. hosszú, 96 cm. fenék-szélességű vörösfenyő ladik,
- 8 darab egyenként 26 kgr. súlyu és
- 4 darab egyenként 31 kgr. súlyu hajóhorgony,
- 11 drb 12 láb hosszú evedző körisfából,
- 7 drb Wertheim-féle függőlakat,
- 1 darab bélyegző-készlet (sütő-vas),
- 2 darab 1.5 m. hosszú nemzeti zászló cachemirből,
- 4 darab 1 és fél hüvelykes kötélnek megfelelő három-kerékű csigasar,
- 13 darab 6 láb hosszú vágó evedző körisfából,
- 11 drb 9 láb hosszú vágó evedző körisfából,
- 3 darab 1.5 m. hosszú ácsfűrész,
- 8 darab 8 hüvelyk hosszú angol fűrészreszelő,
- 2 darab 4 négyzetméteres vízhatlan ponyva,
- 2 darab 1.5 m. hosszú kék zászló cachemirből,
- 1 drb 60 cm. hosszú 1.5 hüvelyk vastag szegfűrő,
- 8 drb 4 hüvelyk hosszú angol fűrészreszelő,
- 12 drb 60 m. hosszú 25 mm. vastag, körülbelül 40 kgr. súlyu kátrányos kötél,
- 2 drb 130 m. hosszú 40 mm. vastag körülbelül 195 kgr. súlyu kátrányos kötél,
- 6 drb 60 m. hosszú 10 mm. vastag dobó kötél,
- 7 drb 3-5 kgr. súlyu acélozott fejze akácpanyéllal,
- 2 drb 1 hüvelyk vastag kötélnek megfelelő, egykerékű csigasar és végül
- 1 drb 8 m. hosszú, vasalt végű deciméteres beosztású számozott szondirrud

szállításának vállalati uton való biztosítására
folyó évi február hó 4-én déli 12 óraker

a budapesti m. kir. folyammérnöki hivatalban (V. Mária Valéria-utca 14.) nyilvános zárt versenyárgyalás fog tartatni, melyen tárgyesopontonként külön ajánlatok is elfogadhatók.

A kellően bélyegzett, 5 pecséttel lezárt és „Ajánlat a beszerzendő medertisztítási eszközök tárgyában” feliratu borítékba, melybe az ajánlaton kívül ajánlattevő által meg saját ajánlatának végösszege alapján kiszámítandó 5%-nyi bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban csatolandó, nevezett folyammérnöki hivatalnál a közzétett nap délelőttjének fél 12 órájáig nyújtandó be.

A versenyárgyalás befejezésével a legkedvezőbb ajánlattevő, a lelett bánatpénz 10%-ra, mint a Deciméter szerződés értelmében letendő biztosítékra kiegészíteni tartozik.

Az ajánlatnak tartalmazni kell az ajánlott árakat szóval és számmal és azon kijelentést, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

A szállítandó tárgyak és eszközök honi eredete az átvétel alkalmával igazolandó.

Budapest, 1901. évi január hó 10-én.
A budapesti m. kir. folyammérnöki hivatal.

Képes levelező-lapok
a legkedveltebb budapesti színésznők brom-zsüst kivitelű arcképeivel díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény.
Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 drbot tartalmaz, ára barmentes ajánlott külföldre 1 fnt 80 kr. (3 K. 60 fl.).
Az összes bekládése után küldi „Budapesti Napló” kiadóhivatala

József-körút 18. sz.
Aki mind a nagy sorozatot egy szerző hozatja, az 48 helyett 62 képet kap.

A).
Ábrányiné W. Margit
Blaha Luiza
Felekine M. Flóra
Gazi Mariska
Gombaszögi Margit
Jászai Mari
Kury Klára
Ligeti Juliska
Szojyer Ilonka
Vasquez M. grófnő
Vizvári Mariska
Szekely Irén.

Képes A vízvezetési viz élvezhetetlen. Igyunk tehát „ILONA” artézi savanyvíz.

Kapható minden fűszerkereskedésben és vendéglőknél.

Magyar Könyvtár

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

Kiadja LAMPEL RÓBERT (Wedianer F. és Fiaj) cs. és kir. udvari könyvkereskedés Budapest, Andrássy-út 21. sz.

Egy-egy szám ára 30 fill. Minden szám külön kaphat

83. sz. **Lányok.** Ebből az Irta Matilde Seroa. — Fordította Tóth B. Az újabb olasz elbeszélő költői Seroa nevét az egész művelti világ ismeri.

84. sz. **Anitona.** Irta Sophokles. Fordította, bevezetéssel ellátta Kemény (Kemp) József. Sophoklesnek „Anitona” a legelőkeltebb alkotása. Uj fordítását nagy elismeréssel méltatták a szakköri.

85. sz. **Márciusi dalok és egyéb költemények.** Irta Ábrányi Emil, a modern hazafias líra egyik a legkiválóbb lantosa, márczius idusait dicsőíti és így ünnepeken való szavalásra alkalmas verseinek legcsébbjét gyűjtötte itt össze.

86. sz. **A nagyvárosok és egyéb elbeszélések.** Irta Tolnai Lajos. — Kiváló elbeszélőknek ez erős realis vonásokkal rajzolt novellái a magyar közepostály világába vezetnek.

87. sz. **Telki esték.** Irta Tolnai Lajos. — Kiváló és bevezetéssel ellátta Bánóczy József. (lak. kiadás.) Eötvös József báró így szól a munkáról: „Ha valaha művet láttam, mely minden követésemnek megfelelt: Toldi esték az.”

89. sz. **Borús szerelem.** Irta Giuseppe Giacosa. — Fordította Radó Antal. A modern olasz színműíródom egyik legjelentősebb alkotása, mely nálunk is nagy sikerrel került színpad.

90. sz. **Mellett Gaspar válogatott mesái.** Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Imre Lajos. E füzeten a mai iskolai nevelés átírva adjuk Heitai mesáit, de úgy, hogy eredetiségökből mit sem veszítettek.

91. sz. **Tizien fia.** Ebből az Irta Musset. Fordította Marjatta G. A Tizian fia” egyik a legcsébb elbeszéléseknek, melyeket a nagy költő írt.

92. sz. **Elbeszélések.** Irta Kiehlend Sándor. Norvégiai fordította Ritók Emma. Kiehlend a norvég irodalom egyik legnagyobb, midán világ- hírnélvője. E füzet legcsébb elbeszélése, egy-néhányt tartalmazza.

93. sz. **Világok harca. (Mizralakok a földön).** Irta H. G. Wells. Fordította Mikes Lajos. — A Verne modorában megírt regény a XX. században játszák és azt mondja el, hogy a kihaltföldben levő Mars-csillag lakói hogyan érkeztek a földre, s íyvet új lakóhelyüknek akarnak meghódítani.

95. sz. **Kölcsey Ferenc válogatott versei.** Körebeosztja a magyar irodalom a nagyjának legcsébb költeményei gondos, rendszerezés kiadásában, kitűnő bevezetéssel itt jelennek meg először.

96. sz. **Bevezető.** Valogatott elbeszélések a Decime-Radó Antal. Ez az elűltetés a nagy irodalmi költő válogatott novelláinak a legkiválóbb kézből ered.

97. sz. **M. Róthi Károly.** Irta Keleti György. Négy képfestő életét és jellemét rajzolja a füzet a legkiválóbb magyar műkritikus tollából.

98. sz. **Francia elbeszélések.** Második sorozat Daudet, Alis, Ephre, Fordította Ambros Zoltán és T. Tölgyessy Margit. A francia elbeszélő művészet mestereinek bemutatását ez az új sorozat néhány nagyírű művelével folytatja. Főleg a füzet megnyitó Daudet-féle elbeszélés határozó.

99. sz. **Olasz elbeszélések.** Második sorozat Capuane, Castelnauvo. Fordította Béla Csapannóczy. Egy hosszúabb, Castelnauvoval két rövidbebb elbeszélés van a számban, melyek kétségkívül növelni fogják nálunk az olasz irodalom barétainak számát.

100. sz. **Jókai Mór. Szén anyjak. Kis kópok.** „Magyar állars füzete számára koszorús trónk egyik legújabb, még sehol kötetben meg nem jelent remék elbeszélését és nyolc bájos rajzát engedte át.”

101. sz. **Ar adó lepsz. Jaka örökös.** Irta Arany János. Bevezetéssel ellátta Komáromy L. (Iskolai kiadás.)

102. sz. **Stemmelnyek Arany János Telki szerelem cz. egészéből.** Rendzete és bevezetéssel ellátta Moravcsik Géza. (Iskolai kiadás.) Másodiknak a három Shakespeare-fordításnak, melyben Arany nyelvi művészetet remekesen kibontotta.

106. sz. **János király.** Irta Shakespeare. Ford. Arany János. (Iskolai kiadás.)

109. sz. **Hamlet dán királyfi.** Irta Shakespeare. Fordította Arany János. (Iskolai kiadás.)

113. sz. **Utolsó szerelem és egyéb elbeszélések.** Irta Papp Dániel kétfelvető egyik a legújabb magyar elbeszélő irodalom legkiválóbb művelőit. Gondolatnyelviség, eredeti életteliség, eleven, művészi stílus teszik érinéit.

114. sz. **A botanismita doktor.** Vígjáték három felvonásban. Irta Molliere az egyik legművészebb és legiradimabb darabját Gabányi kitűnően ültette át magyarra.

115. sz. **Virén Benedek válogatott költeményei.** Bevezető és jegyzetekkel ellátta Zilinszky Aladár. A magyar klasszikus iskola a legelő és kiváló költőjének minden tekintetben kiemelkedő műve.

116. sz. **Mécsé-kösz.** Irta Murai Károly. Nem gyönyörű, mekmes, hanem a népszerű szerző derült világnézetének a mécsé költésében való megnyilvánulása.

Folyt. köv.

